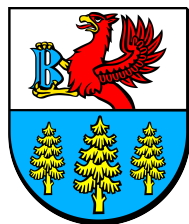

Gmina Brusy

Raport o stanie

gminy Brusy

za 2019 rok

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	2
II.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	3
III.	INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO	7
IV.	INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	9
1.	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY BRUSY DO ROKU 2020	9
2.	Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 – 2020	14
3.	Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019	16
4.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	21
5.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015 – 2020	25
6.	Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	36
7.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020	41
8.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019	45
9.	Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy	47
10.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018 – 2022	47
11.	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2019 rok.....	49
12.	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy na lata 2015 – 2020	50
13.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016- 2019 z perspektywą na lata 2020 – 2023.....	52
14.	Gminny program dotacji dla spółek wodnych.....	55
15.	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	56
16.	Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu”	58
17.	Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek”	58
V.	REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W BRUSACH.....	59
VI.	DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA	66
VII.	WYKONANIE FUNDUSZU SOŁECKIEGO.....	75
VIII.	PRZYNALEŻNOŚĆ GMINY DO STOWARZYSZEŃ I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH ORAZ MIASTA PARTNERSKIE.....	82
IX.	CZĘŚĆ ANALITYCZNA	83
1.	Oświata i wychowanie.....	83
2.	Pomoc społeczna.....	92
3.	Kultura i sport.....	95
X.	PODSUMOWANIE.....	103

I. WSTĘP

Raport o stanie gminy Brusy opracowano w związku z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506).

Raport obejmuje podsumowanie działalności Burmistrza Brus w 2019 roku w szczególności realizację polityk, programów, strategii, uchwał Rady Miejskiej w Brusach, inwestycji i funduszu sołeckiego.

Celem przygotowania raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy Brusy. Zgromadzone w nim zostały szczegółowe dane o aspektach funkcjonowania gminy w roku 2019.

Informacje zawarte w raporcie posłużą mieszkańcom Gminy Brusy do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba mieszkańców stan na 31.12.2018r.		Liczba mieszkańców stan na 31.12.2019r.	
1	Brusy – Wybudowanie	Brusy – Wybudowanie	280	280	294	294
2	Brusy - Jaglie	Brusy - Jaglie	163	163	162	162
3	Czarnowo	Czarnowo	229	229	231	231
4	Czarniż	Czarniż	213	267	216	270
		Leśnictwo Giełdon	54		54	
5	Czapiewice	Czapiewice	178	311	177	315
		Czapiewice - Wybudowanie	133		138	
6	Gacnik	Gacnik	134	134	146	146
7	Huta	Broda	88	282	87	277
		Chłopowy	53		51	
		Huta	64		64	
		Rudziny	77		75	
8	Czyczkowy	Czyczkowy	659	855	661	858
		Czyczkowy - Wybudowanie	196		197	
9	Główczewice	Główczewice	233	233	229	229
10	Kosobudy	Kosobudy	542	786	539	778
		Kosobudy - Wybudowanie	244		239	
11	Kinice	Kinice	177	177	179	179
12	Leśno	Kaszuba	114	1200	113	1188
		Leśno	776		765	
		Leśno - Wybudowanie	278		280	
		Wysoka Zaborska	32		30	
13	Lubnia	Blewiec	2	991	2	1006
		Lubnia	886		899	
		Lubnia Popówka	1		1	
		Lubnia - Wybudowanie	102		104	
14	Małe Gliśno	Dąbrówka	59	222	61	220
		Małe Gliśno	163		159	
15	Męcikał	Czernica	41	748	41	754
		Dębowa Góra	0		0	
		Giełdon	19		19	
		Męcikał	535		550	
		Męcikał - Struga	76		70	
		Okręglik	43		41	
		Parowa	10		10	
		Pokrzywno	14		13	
		Spierwia	4		4	
		Turowiec	6		6	
16	Orlik	Lamk	57	365	59	364
		Orlik	308		305	
17	Przymuszewo	Kruszyn	21	235	21	233
		Lendy	73		73	
		Parzyn	33		34	
		Peplin	30		26	
		Przymuszewo	65		63	
		Windorp	13		16	

18	Małe Chełmy	Antoniewo	55	296	55	299
		Antoniewo - Wybudowanie	20		21	
		Małe Chełmy	172		173	
		Małe Chełmy - Wybudowanie	49		50	
19	Rolbik	Laska	33	261	32	258
		Rolbik	150		146	
		Warszyn	13		14	
		Widno	65		66	
20	Skoszewo	Skoszewo	62	62	59	59
21	Wielkie Chełmy	Asmus	84	451	84	462
		Krównia	38		37	
		Młynek	11		11	
		Wielkie Chełmy	280		282	
		Wielkie Chełmy - Wybudowanie	38		48	
22	Zalesie	Zalesie	601	654	609	663
		Zalesie - Wybudowanie	53		54	
23	Żabno	Żabno	226	226	229	229
24	Brusy	Miasto Brusy	5128	5128	5101	5101
RAZEM				14.556		14.576

Lata	Urodzenia	Zgony	Śluby cywilne	Śluby konkordatowe
2017	245	129	25	72
2018	231	127	21	78
2019	213	103	13	64

Silne poczucie tożsamości lokalnej i regionalnej jest elementem tworzenia nowoczesnego, podmiotowego i obywatelskiego społeczeństwa gminy, regionu, Polski i Europy. Tożsamość lokalna oparta jest w Brusach na tradycji kaszubskiej, a w szczególności jej specyficznej odmianie, określanej nazwą kultury zaborskiej. Lokalne unikatowe zwyczaje, tradycje, folklor, są wzmacniane przez walory krajobrazu kulturowego, którego szczególnymi elementami są zabytkowe kościoły w Brusach, Leśnie i Kosobudach, cmentarze a także zabytkowe obiekty budownictwa ludowego w tym galeria twórcy ludowego Józefa Chełmowskiego w Brusach (Jaglie). Szczególną rolę pełni rezerwat archeologiczny w Leśnie, obejmujący cmentarzysko kurhanowe z X - VIII w. p.n.e. Na terenie gminy Brusy organizowane jest szereg imprez kulturalnych, sportowo - rekreacyjnych o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Ponadto Brusy słyną z przetwórstwa zasobów natury, takich jak runo leśne i ryby oraz z wypiekanego w sposób tradycyjny pieczywa i naturalnych wędlin.

Nazwa grupy użytków	Ogółem powierzchnia (ha)	Procent powierzchni
Tereny zabudowane	510,24	1,27
Tereny rolne	8.265,87	20,64
Tereny użytków zielonych i innych	4.283,94	10,69
Tereny wód	2.608,18	6,51
Tereny lasów	23.761,29	59,32
Tereny kolejowe	64,18	0,16
Tereny dróg	563,30	1,41
Suma	40.057,00	

Obszar ten został ostatecznie ukształtowany przez najmłodsze zlodowacenie bałtyckie. Stąd też niepowtarzalny krajobraz z licznie występującymi pagórkami i dolinami oraz jeziorami i rzekami. Akweny jeziorne, najczęściej typu rynnowego, tworzą charakterystyczne systemy łańcuchowe powiązane wspólnym odpływem. Zachwyty wzbudzają szczególnie jeziora na szlaku rzek Zbrzycy i Brdy, znane ze swej malowniczości i nieskazitelnie czystej wody. W lasach przeważa sosna, natomiast na bardziej urodzajnych glebach rosną świerki i buki, a w miejscach podmokłych – osiki, brzozy i olchy. Najcenniejszymi przedstawicielami flory są: zimozioł północny, kłóc wiechowata, storczyki i porosty. Wędrując przez leśne ostępy można spotkać rzadkich przedstawicieli świata zwierzęcego, tj. orły bieliki, puchacze, czy żółwie błotne. Obszary leśne to raj dla miłośników grzybobrania, a wędkarze nie odmawiają sobie połowów w wodach śródlęśnych jezior i rzek. Ponad połowę obszaru gminy zajmuje Zaborski Park Krajobrazowy, a fragmenty o wyjątkowych wartościach przyrodniczych objęto ochroną rezerwatową.

W gminie Brusy funkcjonuje niespełna 1400 gospodarstw rolnych, z których zdecydowana większość nie przekracza 50ha. Ponad 95% użytków rolnych należy do indywidualnych gospodarstw rolnych. Głównym kierunkiem działalności jest produkcja mleka, bydła opasowego, trzody chlewnej oraz produkcja roślinna. Średnie gospodarstwo liczy 8,31 ha.

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw
1,0 – 1,4999 ha	253 szt.
1,5 – 1,9999 ha	145 szt.
2,0 – 2,9999 ha	161 szt.
3,0 – 4,9999 ha	181 szt.
5,0 – 6,9999 ha	88 szt.
7,0 – 9,9999 ha	114 szt.
10,00 – 14,9999 ha	204 szt.
15,0 – 19,9999 ha	111 szt.
20,0 – 29,9999 ha	93 szt.
30,0 – 49,9999 ha	37 szt.
50,0 – 99,9999 ha	5 szt.
100,0 ha i powyżej	0 szt.

III. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Dane dotyczące przysługujących jednostkom samorządu terytorialnego praw własności:

Ilość gruntów skomunalizowanych wg cen ewidencyjnych

		Powierzchnia w ha	Wartość w zł	Cena 1 m ² w zł
Łącznie		456,6238	58 017 954,00 zł	
1.	Grunty orne	28,6993	286.993,00 zł	1,00
2.	Sady	0,3400	3.400,00 zł	1,00
3.	Łąki trwałe	3,0280	30.280,00 zł	1,00
4.	Pastwiska trwałe	5,7992	57.992,00 zł	1,00
5.	Grunty rolne zabudowane	0,5377	5.377,00 zł	1,00
6.	Lasy	5,2303	26.151,50 zł	0,50
7.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	3,2266	16.133,00 zł	0,50
8.	Tereny mieszkaniowe	1,7447	436.175,00 zł	25,00
9.	Tereny przemysłowe	5,6870	1.706.100,00 zł	30,00
10.	Tereny zabudowane inne	15,1874	2.278.110,00 zł	15,00
11.	Zurbanizowane tereny nie zabudowane	0,7478	224.340,00 zł	30,00
12.	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	17,4721	349.442,00 zł	2,00
13.	Tereny komunikacyjne	350,0196	52.502.940,00 zł	15,00
14.	Nieużytki	9,1811	45.905,50 zł	0,50
15.	Grunty pokryte wodami	9,7230	48.615,00 zł	0,50

Obiekty komunalne wg przeznaczenia – ceny ewidencyjne

		Ilość	Wartość w zł
Łącznie		64	29.109.055 zł
1.	Budynki mieszkalne	20	820.867 zł
2.	Budynek Urzędu Miejskiego w Brusach	1	3.609.249 zł
3.	Chata Kaszubska	1	401.321 zł
4.	Ośrodek Zdrowia	2	3.127.877 zł
5.	Biblioteka – Męcikał	1	35.000 zł
6.	Przedszkola	2	337.749 zł
7.	Szkoły Podstawowe	11	12.025.766 zł
8.	Świetlice	5	3.356.422 zł
9.	Remizy strażackie	7	608.644 zł
10.	Świetlica z remizami strażackimi	7	1.068.307 zł
11.	Ujęcia wodne – hydrofornie	4	96.576 zł
12.	Budynek socjalno – sportowy w Brusach	1	2.332.810 zł
13.	Budynek zaplecza sportowego w Czyczkowach	1	385.264 zł
14.	Budynek sportowy dla potrzeb turystyki wodnej w Skoszewie	1	455.768 zł
15.	Budynek przystani wodnej w Męcikale	1	447.435 zł

Grunty mienia komunalnego oddane w użytkowanie wieczyste

Użytkownik wieczysty	Powierzchnia w ha
Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Brusach pod sklepy na terenie gminy Brusy	0,3439 ha

Grunty mienia komunalnego oddane w trwały zarząd

	Zarządca trwały	Powierzchnia w ha
1.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach	8,0835 ha
2.	Szkoły Podstawowe	2,2633 ha

Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego – od dnia złożenia poprzedniej informacji:

Zmiana	Wartość w zł
Zwrot nieruchomości – działka nr 288/3 w Leśnie o powierzchni 0,9760 ha	115.130 zł
Wykup gruntów pod część ulic osiedlowych w Brusach o powierzchni 0,4923 ha	130.763 zł
Wykup gruntów pod część drogi gminnej (ul. Sportowa) w Kosobudach o powierzchni 0,0069 ha	5.480 zł
Wykup gruntu pod ścieżkę rowerową – działka nr 458,10 w obrębie Zalesie o powierzchni 0,0755 ha	13.651 zł
Wykup gruntu pod zbiornik retencyjny – działka nr 72/64 w Brusach o powierzchni 0,9065 ha	185.000 zł
Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości – działki nr 111/11, 527/8, 527/20, 1791, 1792 w Brusach o powierzchni 1,4303 ha	357.575 zł
Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości – działka nr 238/8 w Hucie o powierzchni 0,1900 ha	47.500 zł
Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości – działka nr 238/8 w Leśnie o powierzchni 0,1000 ha	25.000 zł

IV. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY BRUSY DO ROKU 2020

W roku 2019 podjęto następujące działania w poszczególnych programach operacyjnych:

Numer programu	Nazwa programu	Podjęte działania w roku 2019
1	Oświata i wykształcenie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powszechny dostęp do edukacji przedszkolnej:<ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie liczby miejsc w edukacji przedszkolnej - umożliwiło to przyjęcie wszystkich dzieci zgłoszonych w czasie rekrutacji przeprowadzonej na rok szkolny 2019/2020. Od 1 września 2019 r. do przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy Brusy uczęszcza 581 dzieci. ➤ Poprawa bazy lokalowej:<ul style="list-style-type: none"> ○ Wykonanie dodatkowych pomieszczeń dla Przedszkola nr 1 w Brusach w budynku żłobkowo-przedszkolnym przy ul. Armii Krajowej 1A. ➤ Programy dla uczniów wybitnie uzdolnionych:<ul style="list-style-type: none"> ○ Przyznanie w 2019 roku 71 uzdolnionym uczniom stypendium w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z Terenu Gminy Brusy”
2	Sport i turystyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej<ul style="list-style-type: none"> ○ Budynek rekreacyjno-sportowy miejscem aktywności mieszkańców Sołectwa Skoszewo ○ Budowa hali sportowej przy szkole podstawowej w Brusach (dokumentacja projektowa) ○ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej poprzez modernizację budynku w Hucie ○ Przebudowa i rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP w Kinicach na cele społeczne ○ Modernizacja boiska treningowego kompleksu sportowego przy ul. A. Krajowej w Brusach wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakupem niezbędnego sprzętu ○ Budowa Otwartych Stref Aktywności w 4 miejscowościach: Czyczkowy, Kosobudy, Leśno i Męcikał ○ Rozpoczęcie prac związanych z przebudową Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach (etap II)

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacja masowych i wyczynowych imprez sportowo - rekreacyjnych <ul style="list-style-type: none"> ○ XIII Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Brus (sala sportowa Szkoły Podstawowej im. ks. kan. Bolesława Śledzia w Kosobudach) ○ XX Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Brus (sala sportowa SP w Brusach) ○ Turniej Strzelecki o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Brusach (strzelnica Brusy) ○ Indywidualne Mistrzostwa w Tenisa Stołowego Mężczyzn (świątlica wiejska w Kosobudach) ○ Turniej piłki nożnej z okazji Dnia Kobiet (sala sportowa SP w Brusach) ○ Puchar Polski – Baszka Masters Polska 2019 (SP Brusy) ○ Turniej Rodzinny SL Salos Brusy (Kompleks Boisk Moje Boisko Orlik w Brusach) ○ XVII Zaborski Rajd Rowerowy (trasa: Małe Chełmy – Rolbik – Czapiewice - Wybudowanie – Czapiewice – Czarnowo – Brusy. Łącznie 26 km.) ○ XVIII Zaborski Turniej Szachowy o Puchar Burmistrza Brus (SP Brusy) ○ VI Turniej Tenisa Ziemnego ○ Rajd Anny Łajming ○ XVII Igrzyska plażowe w Czernicy ○ MFF ○ Turniej wędkarski (Zalesie) ○ Festyn śliwkowy w Leśnie ○ XII Zaborski Turniej w Petanque ○ Wakacyjna Liga Piłki Nożnej ○ Zabory Cup Brusy ○ VIII Halowy Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt o Puchar Burmistrza Brus ➤ Wspieranie inicjatyw sportowych <ul style="list-style-type: none"> ○ V Rajd Rowerowy Kaszubskiej Marszruty ○ IX Zaborska Olimpiada Sportowa Osób Niepełnosprawnych ○ Bezpłatne szkolenie dla trenerów, instruktorów, nauczycieli, wychowawców - MOBILNA AKADEMIA MŁODYCH ORŁÓW ○ Bieg Gryfa w Brusach (ponad 500 zawodników) ○ Pieczenie Chleba w Widnie ○ Pierwszy Rodzinny, Charytatywny Festyn Sportowy w Orliku ○ VIII Halowy Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt o Puchar Burmistrza Brus ➤ Zintegrowany System Promocji i Informacji Turystycznej <ul style="list-style-type: none"> ○ Infomaty na terenie miasta i gminy Brusy ○ Aplikacja mobilna Miasta i Gminy Brusy
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Zagospodarowanie przestrzeni w elementy małej architektury takie jak: altanka, ławki i urządzenia siłowni zewnętrznej ○ Projekt: Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Zbrzycy i Brdy ➤ Wspieranie lokalnych produktów turystycznych <ul style="list-style-type: none"> ○ Ulotki i foldery promocyjne ○ Informacja turystyczna: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Urząd Miejski w Brusach – Wydział Komunikacji Społecznej ✓ Chata Kaszubska w Brusach-Jagliach ✓ Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach ➤ Rozwój agroturystyki <ul style="list-style-type: none"> ○ Dostarczanie ulotek i folderów promocyjnych do poszczególnych gospodarstw agroturystycznych ○ Zamieszczenie bazy teleadresowej do poszczególnych punktów, m.in. w aplikacji mobilnej Miasta i Gminy Brusy a także na stronie internetowej i fb
3	Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bezpieczne drogi i wody <ul style="list-style-type: none"> ○ budowa i modernizacja dróg gminnych; ○ budowa oświetlenia przy drogach gminnych; ○ Budowa ścieżek rowerowych; ○ Odbudowa infrastruktury komunalnej, zniszczonej przez sierpniową nawałnicę z 2017 r. ○ Opracowanie dokumentacji „Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Gminy Brusy”. ➤ Prewencja kryminalna i pożarowa <ul style="list-style-type: none"> ○ Stała współpraca z: Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Chojnicach, Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku; Komendą Powiatową Policji w Chojnicach; Komendą Powiatową Państwowej Straży pożarnej w Chojnicach w ramach stałego monitoringu prognozy pogody na terenie powiatu chojnickiego oraz przekazywania informacji w przypadku wystąpienia niebezpiecznych zjawisk pogodowych oraz ich następstw. ○ doposażenie jednostek OSP w umundurowanie i sprzęt pożarniczy; ➤ Centrum zarządzania kryzysowego <ul style="list-style-type: none"> ○ Zakup sprzętu kwaterunkowego do magazynu OC na kwotę 6 tys. zł do zabezpieczenia schronienia

		osobom poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych.
4	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zdrowie	<p>Realizacja działań odbywała się w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok ➤ Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020, ➤ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020, ➤ Programu Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu” na lata 2017 -2019 (w zakresie szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób powyżej 65. roku życia), ➤ Roczego Programu Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019.
5	Mieszkania i rewitalizacja	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prace remontowe wykonane w 2019 r. w budynkach komunalnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Brusy, 2-go Lutego 12, Szkolna 18, Głowczewice 29, Małe Glišno 2, Lubnia ul. Dworzec, Huta 15 - naprawa uszkodzeń dachu po nawałnicy ○ Huta 15- remont instalacji c.o wraz z wymianą pieca na pellet w lokalu mieszkalnym ○ Brusy ul. Szkolna 18 - wymiana schodów wewnętrznych w budynku ○ Lubnia Wybudowanie 17- wymiana stolarki okiennej ➤ Prace remontowe w świetlicach wiejskich w następujących miejscowościach: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kosobudy, Czyczkowy, Lubnia, Lešno, Męcikał, Małe Chełmy - malowanie pomieszczeń, ○ Czyczkowy - remont dachu wraz z opierzeniem komina po nawałnicy, ➤ Rewitalizacja części miasta Brusy - Remont budynku przy ul. Chełmowskiej 4 w Brusach, ➤ Zagospodarowanie terenu SP Wielkie Chełmy ➤ Ochrona różnorodności biologicznej w gminach Brusy i Konarzyny – gmina Brusy
6	Drogi i infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Remont dróg gminnych gruntowych kruszywem mineralnym o łącznej długości 55,52 km ➤ Remont wiat przystankowych - 9 szt. ➤ Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Brusy-Żabno oraz budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Żabno – etap II ➤ Budowa drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy – Krównia, ➤ Przebudowa drogi gminnej na trasie Żabno-Kosobudy wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz budową oświetlenia drogowego na terenie gminy Brusy

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Odwodnienie miasta Brusy (dokumentacja projektowa),
7	Rolnictwo i ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gmina Brusy w sposób ciągły wdraża „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023”. ➤ Prowadzone są pomiary temperatury powietrza, wilgotności, ciśnienia oraz stężenia pyłów zawieszonych PM2,5 oraz PM10 w mieście Brusy – czujnik zamontowany na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Brusach. ➤ Prowadzono edukację ekologiczną w zakresie m.in. zasad prawidłowej segregacji odpadów. ➤ Gmina Brusy osiągnęła wszystkie wymagane poziomy recyklingu i odzysku zebranych odpadów.
8	Wsparcie przedsiębiorczości	<p>W 2019 roku utrzymywała się korzystna tendencja na rynku pracy – duża liczba ofert pracy oraz mała liczba bezrobotnych (538 osób na koniec roku). Gmina Brusy wspierała rozwój przedsiębiorczości w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ utrzymanie korzystnych stawek podatków lokalnych, ➤ informowanie o szkoleniach, kursach, targach, ➤ organizowanie spotkań dla przedsiębiorców, ➤ informowanie o możliwościach pozyskania funduszy zewnętrznych na rozpoczęcie bądź rozwój działalności, ➤ poprawa warunków transportowych i komunikacyjnych poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej i rowerowej na terenie gminy - budowa infrastruktury drogowej stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości w rejonie realizowanych inwestycji, zwiększa dostępność terenów dotychczas niezagospodarowanych, a atrakcyjnych inwestycyjnie, poprawia warunki funkcjonowania oraz ułatwia rozwój istniejących podmiotów gospodarczych, ➤ gotowość do zwolnień z podatku od nieruchomości, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Brusy na podstawie Uchwały Nr V/37/15 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 25 czerwca 2015r. ➤ udzielanie informacji dot. ustawy z 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1162).
9	Promocja, kultura i tożsamość	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzona jest na bieżąco uaktualniana strona internetowa www.brusy.pl oraz funpage na www.facebook.com/MiastoiGminaBrusy oraz aplikacja na urządzenia mobilne; ➤ Gmina Brusy była inicjatorem, organizatorem i współorganizatorem licznych imprez kulturalnych we współpracy z Centrum Kultury i Biblioteki, Radami Sołeckimi oraz Stowarzyszeniami; ➤ Centrum Kultury i Biblioteki prowadziło zajęcia z tańca ludowego, nowoczesnego, nauki gry na instrumentach,

		<p>plastyczne i szachowe. Ponadto w bibliotece i filach bibliotecznych prowadzone są cykliczne zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzona była współpraca z licznymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez kulturalnych i działań promocyjnych; ➤ W Chacie Kaszubskiej w Brusach Jagliach prowadzone są warsztaty mające na celu umacnianie poczucia tożsamości regionalnej m.in. takie jak: malarskie na szkle drewnie, lepienia z gliny oraz przedstawiające życie na Zaborach; ➤ W ramach współpracy z LGD Sandry Brdy, LGR Morenka oraz Promocją Regionu Chojnickiego przekazywane są materiały promocyjne na wspólne stoiska na targach turystycznych - w wyjątkowych sytuacjach, na prośbę turystów wysyłane są materiały promocyjne drogą pocztową; <ul style="list-style-type: none"> ○ W sierpniu 2019 r w Brusach odbyło się polsko – niemieckie spotkanie młodzieży, mające na celu wymianę doświadczeń oraz zacieśnienie współpracy. Przez 5 dni gościliśmy młodzieżową reprezentację miasta partnerskiego Gross Laasch.
--	--	---

2. Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 – 2020

Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 - 2020 został przyjęty 30 marca 2017 roku uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XVIII/179/17. Uchwałą Nr XXI/202/17 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 4 sierpnia 2017 roku wprowadzono zmiany do przedmiotowego Programu wydłużając okres obowiązywania do 2021 roku. Możliwość uchwalenia tegoż programu wynika z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym założeniem Programu jest poprawa jakości życia i zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

1. *pomocniczości* – oznacza, że Gmina zleca organizacjom realizację zadań publicznych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
2. *suwerenności stron* – oznacza, że współpraca między gminą a organizacjami kształtowana jest z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności swojej działalności statutowej; strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań,

3. *partnerstwa* – oznacza dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów,
4. *efektywności* – oznacza wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań,
5. *jawności* – oznacza, że wszystkie informacje na temat współpracy Gminy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji,
6. *legalności* – oznacza, że wszelkie działania Gminy oraz organizacji odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa,
7. *uczciwej konkurencji* – oznacza, że zlecenie zadań publicznych odbywać się będzie na podstawie jawnych kryteriów wyboru i równego dostępu do informacji.

Współpraca Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi obejmuje wsparcie o charakterze finansowym oraz pozafinansowym.

Charakter finansowy współpracy Gminy Brusy w 2019 roku odbywał się poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych w ramach:

1. otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Burmistrza Brus,
2. trybu pozakonkursowego (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)

i obejmował zadania z zakresu:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W 2019 roku na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w otwartych konkursach ofert oraz „trybie pozakonkursowym” we wszystkich w/w zakresach obejmujących finansowy charakter współpracy Gmina Brusy przeznaczyła 269.350,00 zł.

Burmistrz Brus 19 września 2018 roku ogłosił Otwarty Konkurs Ofert na realizację zadań publicznych Gminy Brusy w latach 2018 – 2019 z zakresu dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w którym udział wzięła jedna organizacja pozarządowa. Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 840/18 z 23 października 2018 roku przyznano dotację Stowarzyszeniu Grupie Młodych Archeologów z Brus na realizację zadania publicznego pn. „Wehikuł czasu” w kwocie 11.5500,00 zł, w tym: 6.000,00 zł na 2018 r. oraz 5 550,00 zł na 2019 r. Wszystkie przeznaczone na 2019 r. środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

W ramach 3 Otwartych Konkursów Ofert ogłoszonych przez Burmistrza Brus realizację zadań publicznych zlecono 21 organizacjom pozarządowym. Ponadto z tzw. trybu pozakonkursowego, tj. art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie skorzystały 2 organizacje. Powyższe podmioty realizowały na przestrzeni całego 2019 roku łącznie 30 zadań publicznych skierowanych do różnych środowisk i grup społecznych.

Zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.) oraz na podstawie uchwały Nr XXIV/209/13 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach

dotyczących działalności statutowej tych organizacji w 2019 roku przedłożono do konsultacji 21 projektów uchwał aktów prawa miejscowego.

3. Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019

Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019 został przyjęty 18 października 2018 roku uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XXXII/283/18. Obowiązek uchwalenia tegoż programu wynika z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym założeniem Programu jest poprawa jakości życia i zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

8. *pomocniczości* – oznacza, że Gmina zleca organizacjom realizację zadań publicznych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
9. *suwerenności stron* – oznacza, że współpraca między gminą a organizacjami kształtowana jest z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności swojej działalności statutowej; strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań,
10. *partnerstwa* – oznacza dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów,
11. *efektywności* – oznacza wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań,
12. *jawności* – oznacza, że wszystkie informacje na temat współpracy Gminy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji,
13. *legalności* – oznacza, że wszelkie działania Gminy oraz organizacji odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa,
14. *uczciwej konkurencji* – oznacza, że zlecenie zadań publicznych odbywać się będzie na podstawie jawnych kryteriów wyboru i równego dostępu do informacji.

Konsultowany z organizacjami pozarządowymi Program współpracy na rok 2019 określił płaszczyzny działania Gminy Brusy z tymi organizacjami, które obejmowały:

1. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań;
2. udział przedstawicieli organizacji w pracach komisji konkursowych w celu opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert;
3. wzmocnianie instytucjonalne organizacji (szkolenia, konsultacje, konferencje);
4. konsultowanie z organizacjami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
5. promowanie działalności organizacji pozarządowych;
6. prowadzenie serwisu internetowego dla organizacji pozarządowych na stronie internetowej Miasta i Gminy Brusy;

7. obejmowanie patronatem przez władze Miasta i Gminy Brusy projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje;
8. udzielanie rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą;
9. zawieranie partnerstwa w celu realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych;
10. wspólne opracowywanie i realizacja projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych;
11. użyczenie sprzętu, udostępnianie lokali;
12. aktualizacja Mapy Aktywności organizacji pozarządowych, zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus Nr 469/05 z dnia 23 września 2005 roku.

Na koniec 2019 roku na terenie Gminy Brusy funkcjonowało 35 organizacji pozarządowych, 15 jednostek ochotniczych straży pożarnych oraz 7 kół gospodyń wiejskich. Posiadają one różny status prawny oraz różne cele statutowe. Są wśród nich stowarzyszenia, kluby sportowe, fundacje, organizacje katolickie, kluby uczniowskie, organizacje rolnicze itp.

Program współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi szczegółowo określa obszary, w ramach, których realizowane są zadania przekazywane przez Gminę organizacjom pozarządowym. Zakres tych zadań obejmuje zadania priorytetowe, do których należą:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- promocja i organizacja wolontariatu,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).

Współpraca finansowa Gminy Brusy w 2019 roku odbywała się poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych w ramach:

1. otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Burmistrza Brus,
2. trybu pozakonkursowego (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)

i obejmowała zadania z zakresu:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,

Otwarte konkursy ofert prowadzone były przez jednostki merytorycznie odpowiedzialne za realizację zadań, tj.:

1. Pełnomocnika Burmistrza Brus ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami
2. Pełnomocnika Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Burmistrz Brus powołał Komisje Konkursowe, których zadaniem było opiniowanie złożonych przez organizacje pozarządowe ofert, a także podanie propozycji przyznania dotacji. Komisja złożona była:

- w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, oraz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:
  1. jeden przedstawiciel organizacji pozarządowych
  2. czterech przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach
- w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:

1. dwóch przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach
2. trzech przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach

Zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

W ramach Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 21 grudnia 2018 roku udział wzięło 10 organizacji pozarządowych, które złożyły 11 ofert. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 51/19 z 8 lutego 2019 roku* podpisanych zostało 10 umów na realizację zadań publicznych na łączną kwotę 39.850,00 zł.

Kwotę 5 000,00 zł przeznaczono na realizację zadań w tzw. trybie pozakonkursowym, tj. art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie Oddział w Brusach	Popularyzacja kultury kaszubskiej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych – organizacja cyklu konkursów	12 000,00 zł
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja”	Niepełnosprawni i seniorzy	4 000,00 zł
3.	Zaborskie Towarzystwo Naukowe	XV Ogólnopolski Plener Artystyczny Męcikał 2019 dla artystów profesjonalnych, amatorów i twórców niepełnosprawnych połączony z warsztatami plastycznymi dla dzieci i młodzieży. Wystawy poplenerowe	4 500,00 zł
4.	Zaborskie Towarzystwo Naukowe	Wydanie biuletynu Ziemia Zaborska nr 12/2019	6 000,00 zł
5.	Koło Gospodyń Wiejskich w Przymuszewie „Kaszubianki”	Organizacja imprez, warsztatów i uroczystości	1 300,00 zł
6.	Koło Gospodyń Wiejskich w Skoszewie „Skoszewianka”	Cykl imprez kulturalnych pn. „Skoszewianki integrują społeczność wiejską Gminy Brusy”	1 300,00 zł
7.	Stowarzyszenie Sympatyków Kultury „Folknij se”	Letni piknik folk	2 000,00 zł
8.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czychkowskiej „Zaboracy”	Młodzi aktorzy w Gminie Brusy	3 850,00 zł
9.	Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus	Średniowieczna szkoła fechtunku 2019	3 500,00 zł
10.	Stowarzyszenie Kobiet „Nad Brdą” w Męcikale	Kuchnia nie zna granic	1 400,00 zł
Ogółem:			39 850,00 zł

Wszystkie środki w ramach umów zawartych na w/w zadania zostały wykorzystane.

Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej

W ramach Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 21 grudnia 2018 roku udział wzięło 14 organizacji pozarządowych,

które złożyły 19 ofert. Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 51/19 z 8 lutego 2019 roku przyznano dotacje na realizację 18 zadań publicznych na łączną kwotę 124.500,00 zł.

Ponadto 5 lipca 2019 roku Burmistrz Brus ogłosił kolejny Otwarty Konkurs Ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, w którym złożono 1 ofertę. Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 160/19 z 2 sierpnia 2019 roku przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 60.000,00 zł.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	WKS „Brda” Męcikał	Organizacja szkolenia i treningów w piłce nożnej, tenisa stołowego i innych dziedzin sportu skierowanej dla dzieci, młodzieży oraz mieszkańców z sołectwa Męcikał	2 000,00 zł
2.	Stowarzyszenie „Ziemia Zaborska” w Leśnie	Promocja piłki nożnej wśród młodzieży wiejskiej – „Rozgrywki piłkarskie seniorów w sezonie 2019 Klasa „B” „Grom” Leśno Pomorskiego Związku Piłki Nożnej”	6 500,00 zł
3.	Klub Sportowy „Gwiazda” Kosobudy	Z rakieta w dłoni przeciw nudzie (organizacja treningów tenisa stołowego dla mieszkańców gminy Brusy oraz prowadzenie Gminnej Ligi Tenisa Stołowego i innych turniejów tenisa stołowego)	4 000,00 zł
4.	Stowarzyszenie Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej	Rozpowszechnianie piłki nożnej wśród dzieci i młodzieży oraz udział w rozgrywkach ligowych i turniejowych oraz organizację Rodzinnej Ligi Piłki Nożnej	12 250,00 zł
5.	Stowarzyszenie Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej	Wakacje z piłką – organizacja V obozu piłkarskiego oraz wakacyjnego turnieju piłki nożnej	6 500,00 zł
6.	Klub Sportowy „BALA” Lubnia	Rok z Bałą	1 700,00 zł
7.	Klub Sportowy Psich Zaprzęgów „Szara Wilczyca”	Ogólnopolskie i międzynarodowe zawody psich zaprzęgów czyli delegacja członków KSPZ Szara Wilczyca	2 000,00 zł
8.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Lekkoatletyka dla każdego	3 800,00 zł
9.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Białe szaleństwo	6 500,00 zł
10.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Rozgrywki piłki nożnej dziewcząt z gminy Brusy	4 500,00 zł
11.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Start do siatkówki	6 000,00 zł
12.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja”	IX Zaborska Olimpiada Sportowa Osób Niepełnosprawnych. Brusy 2019	6 000,00 zł
13.	Klub Sportowy „SOKÓŁ” Lubnia	Sokół Lubnia – treningi i rozgrywki	3 250,00 zł
14.	Klub Piłkarski „ORKAN” Huta	Organizacja i uczestnictwo w piłkarskich zawodach w piłce nożnej seniorów w ramach rozgrywek B klasy PZPN	6 500,00 zł
15.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czyczkowy „Zaboracy”	Gminna Liga Piłki Nożnej Szkół Podstawowych Gminy Brusy	2 000,00 zł
16.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czyczkowy „Zaboracy”	Perła Czyczkowy – treningi i rozgrywki	6 500,00 zł
17.	Temis - Brda	Brda Wielkie Chełmy w rozgrywkach piłki nożnej	6 500,00 zł
18.	Miejski Ludowy Klub Sportowy „TĘCZA”	Współzawodnictwo sportowe w piłce nożnej seniorów i juniorów oraz prowadzenie systematycznego szkolenia dzieci i młodzieży – runda wiosenna	38 000,00 zł
19.	Miejski Ludowy Klub Sportowy „TĘCZA”	Prowadzenie zajęć sportowych	60 000,00 zł
Ogółem:			184 500,00 zł

Po zakończeniu realizacji zadań okazało się, że dwie organizacje pozarządowe nie wykorzystały wszystkich środków w ramach podpisanych umów, co skutkowało koniecznością zwrotu niewydatkowanych funduszy w kwocie 5 024,91 zł.

Zadania z zakresu dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych

Do Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 19 września 2018 roku przystąpiła 1 organizacja pozarządowa, która złożyła 1 ofertę. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 840/18 z 23 października 2018 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 11.5500,00 zł, w tym: 6.000,00 zł na 2018 r. oraz 5 550,00 zł na 2019 r.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus	Wehikuł czasu	11 550,00 zł

Wszystkie przeznaczone na 2019 r. środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy wieloletniej zostały wykorzystane.

Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym

Burmistrza Brus 28 lutego 2019 roku ogłosił Otwarty Konkurs Ofert na realizację zadań publicznych, w którym złożono 2 oferty. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 87/19 z 17 kwietnia 2019 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 40.000,00 zł.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Pelplińskiej	Kolonie letnie „Wyjazd po radość”	40 000,00 zł

Wszystkie środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

Zadania realizowane w trybie pozakonkursowym – w ramach artykułu 19a

W 2019 roku 2 organizacje pozarządowe złożyły 2 oferty na realizację zadań publicznych w ramach art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tryb pozakonkursowy) na łączną kwotę 2.900,00 zł, z czego wszystkie uznano za celowe i na ich realizację podpisano umowy.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Sympatyków Kultury „Folknij se”	Warsztaty taneczno - muzyczne	1 000,00 zł
2.	Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku	Klub Aktywnego Seniora	1 900,00 zł
Ogółem:			2 900,00 zł

Wszystkie środki w ramach umów zawartych na w/w zadania zostały wykorzystane.

Przy realizacji wszystkich ubiegłorocznych zadań uczestniczyło kilkaset osób. Ciężko natomiast stwierdzić jest liczbę beneficjentów wszystkich wymienionych zadań ze względu na różnorodność prowadzonych działań.

Zainteresowanie ze strony organizacji pozarządowych otwartymi konkursami ofert było bardzo duże. W 2019 roku w otwartych konkursach ofert organizacje pozarządowe w 33 złożonych ofertach aplikowały łącznie o 419 116,40 zł w tym z zakresu:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 265 028,40 zł
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 74 088,00 zł
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – 80 000,00 zł

Ponadto w 2 ofertach złożonych w trybie określonym w art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organizacje aplikowały o środki w wysokości 2 900,00 zł.

Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności współdziałaniu odbywają się za pomocą różnych form korespondencji, w tym także poprzez posiadaną bazę adresów poczty elektronicznej oraz umieszczanie informacji na stronie internetowej Miasta i Gminy Brusy. W ramach wzmacniania kontaktów z organizacjami pozarządowymi ich przedstawiciele zapraszani są na różnego rodzaju szkolenia, konsultacje i konferencje.

Pracownicy poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego w Brusach udzielają szczegółowych informacji oraz pomocy merytorycznej przy rozwiązywaniu problemów, pomagają także w aplikowaniu o środki zewnętrzne.

Gmina Brusy udziela rekomendacji organizacjom współpracującym, które ubiegają się o dofinansowanie ze źródeł pozabudżetowych – rekomendacje udzielane są na podstawie zgłaszanej prośby przez zainteresowane podmioty. Zawierane zostają także umowy partnerskie z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Gmina Brusy wspólnie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami organizuje w ciągu roku cykl imprez i konkursów, do których w 2019 roku należały m.in.:

- Zawody strzeleckie z broni pneumatycznej;
- Turnieje piłki nożnej;
- Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich;
- Turniej o Puchar Burmistrza Brus w Tenisa Stołowego;
- Maraton rowerowy Kaszebe Runda;
- Gminne Obchody Święta Niepodległości.

4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok przyjęto uchwałą Nr XXXII/284/2018 z dnia 18 października 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok.

Realizacja programów przedstawia się następująco:

▪ **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Działania skupiały się przede wszystkim na zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i psychospołecznej, w tym na ochronie osób doznających przemocy – prowadzenie Punktu konsultacyjnego.

W ramach programu prowadzona była także profilaktyczna działalność informacyjno-edukacyjna (głównie wśród dzieci i młodzieży). Ponadto Gmina Brusy brała udział w kampaniach społecznych oraz organizowała szereg akcji i imprez profilaktycznych.

Wydatki obejmowały m.in.:

- utrzymanie Punktu konsultacyjnego

* wynagrodzenia specjalistów – 61.415,31 zł,

* art. spożywcze – 272,80 zł,

* art. biurowe, materiały edukacyjne – 560,03 zł;

W Punkcie pracowało łącznie 5 specjalistów: 2 psychologów, 2 terapeutów ds. uzależnień oraz 1 radca prawny). Udzielili oni łącznie 974- osobo/porad indywidualnych (460 osobo/porad udzielili psycholodzy, 428 osobo/porad - terapeuci ds. uzależnień oraz 86 osobo/porad - radca prawny). Liczba prowadzonych procedur Niebieskich Kart – w 44 rodzinach /procedurę „NK” w 2019 roku wszczęto w 27 rodzinach. (W 2019 roku do Zespołu wpłynęło 47 Niebieskich Kart - w tym sporządzone przez policję – 42, przez ośrodek pomocy społecznej –4, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach – 1 /liczba NK założonych w toku trwającej procedury - 17/. W 21 przypadkach nowych NK łączyły się z nadużywaniem alkoholu.

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka) – 29.546,01 zł,

Organizację imprez profilaktycznych dofinansowano zgodnie ze złożonymi wnioskami - we wszystkich szkołach podstawowych i przedszkolu publicznym.

- rodzinna impreza profilaktyczna pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat” – 29.518,77 zł,

Impreza mająca charakter otwarty zachęcała do spędzenia miło czasu w gronie rodzinnym. Dziesiątki dzieci z przedszkoli i szkół całej gminy, wraz z rodzicami i nauczycielami, przeszli ulicami miasta, prezentując różnorodne bajkowe i legendarne postacie z książek. Przemarsz rozpoczęto na placu przy Urzędzie Miejskim w Brusach, a zakończono przy Szkole Podstawowej nr 2 w Brusach. Tam przygotowano dla dzieci gry, zabawy, występy artystyczne, stoiska animacyjne i inne niespodzianki.

Podczas Bruscrossingu zaprezentowało się 18 grup przedszkolnych i szkolnych. Jurorzy oceniający występy przyznali następujące miejsca:

KATEGORIA PRZEDSZKOLI

I miejsce – Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego - „Warkocz Królowy Wisły”

II miejsce – Punkt przedszkolny przy SP Czyczkowy - „Czerwony Kapturek”

III miejsce – Przedszkole Nr 1 w Brusach - „Brzydkie kaczątko”

WYRÓŻNIENIE - Przedszkole Nr 1 w Brusach/Punkt przedszkolny - „Chory kotek”

KATEGORIA KLAS I-III

I miejsce – SP im. Jana Pawła II Brusy (klasa „0”) - „Królowa Śniegu”

*II miejsce – SP im. S. Sikorskiego Wielkie Chełmy - „Pszczółka Maja i jej przygody”
Waldemar Bonseles*

III miejsce – Szkoła Filialna Przymuszewo - „W krainie baśni i bajek kaszubskich”

WYRÓŻNIENIE:

- Szkoła Podstawowa w Czapiewicach - „Królowa Śnieżka i Siedmiu Krasnoludków”

- SP im. TOW „Gryf Pomorski” Lubnia - „Bajka o piosence i Nutkach”

- SP im. Bł. Ks. J. Jankowskiego Czyczkowy - „Królowa Śnieżka i Siedmiu Krasnoludków”

KATEGORIA KLAS IV-VIII i klas gimnazjalnych

I miejsce – SP im. JP II Brusy - „Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła”

II miejsce – SP Leśno - „Hobbit, czyli tam i z powrotem”

III miejsce – SP Kosobudy - „Akademia Pana Kleksa”

WYRÓŻNIENIE:

- SP nr 2 w Brusach - „Krzyżacy”

- SP im. TOW Gryf Pomorski Lubnia - „Baśnie i bajki kaszubskie” (demonologia)

- SP Zalesie - „Muminki”

- SP Męcikał - „Alicja w krainie czarów”

KATEGORIA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

I miejsce – Warsztat Terapii Zajęciowej w Brusach - „Mały Książę”

Na scenie Gminnych Obchodów Dnia Dziecka wystąpili dla licznie zgromadzonej publiczności grupy taneczne z Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach: formacje tańca nowoczesnego pod kierownictwem Dominiki Kołodziej oraz grupy tańca narodowego kierowane przez Katarzynę Kamrowską.

Ponadto podczas imprezy rozstrzygnięto gminny konkurs plastyczny Nasz Kolorowy Trzeźwy Świat pod hasłem „Młodość wolna od uzależnień”. Prace oceniane były w czterech kategoriach wiekowych bez uwzględnienia kategorii wykonawczych. W sumie jury nagrodziło 17 prac z 42, które wpłynęły do oceny.

Całość występów scenicznych dopełnił teatr Atrybut z Gdańska przedstawiając spektakl pt. „Awanturka z podwórka”. Poza sceną nie zabrakło dodatkowych darmowych atrakcji dla dzieci. Były zamki dmuchane, zjeżdżalnie, karuzele, malowanie twarzy i inne.

- pozalekcyjne zajęcia sportowe – 11.200 zł,

Dofinansowano zakup sprzętu na potrzeby prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych na kompleksie boisk: Orlik 2012”.

- organizacja wycieczki letniej z programem profilaktycznym – 40.000 zł,

13 lipca 2019 roku 60. dzieci z naszej gminy wyjechało na siedmiodniowy wypoczynek do gminy Solina. Kolonie letnie „Wyjazd po radość” organizowane były przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Pelplińskiej.

- udział Gminy Brusy w ogólnopolskiej kampanii społecznej (Zachowaj Trzeźwy Umysł) – 3.323,29 zł,

"Zachowaj Trzeźwy Umysł" to kampania profilaktyczna prowadzona przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającą z ramienia Gminy Brusy. Kampania jest ogólnopolską akcją podejmującą problem profilaktyki uzależnień. Jednym z jej najważniejszych celów jest promowanie właściwych postaw społecznych, zdrowego stylu życia i atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych.

Gmina Brusy uczestniczy w ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł od 2008r. Podobnie, jak w latach ubiegłych, materiały edukacyjne przekazano do wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy. Działania profilaktyczne w 2019 roku odbywały się pod hasłem Chce mi się chcieć! – czyli o przeciwdziałaniu wyuczonej bezradności. Głównymi celami kampanii było m.in.: podnoszenie motywacji uczniów i zachęcanie ich do rozwijania swoich zainteresowań oraz doskonalenia talentów.

- udział w szkoleniach oraz koszty ich organizacji – 5.006,54 zł,

W szkoleniach uczestniczyli: członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

- wynagrodzenie za pracę dla członków GKRPA – 18.000 zł,

W 2019 roku GKRPA zajmowała się 47 sprawami z wiązanyymi z nadużywaniem alkoholu. W tym okresie do komisji wpłynęły 19 wniosków wszczynających nową procedurę (z Zespołu Interdyscyplinarnego – 3, od rodziny – 8, z policji – 4, od kuratora zawodowego – 3, od pracownika socjalnego - 1). Łącznie do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano 20 wniosków, 2 dodatkowo 2 wnioski skierowano w związku ze zmianą sposobu leczenia. Ilość wydanych postanowień dot. zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałą Rady Miejskiej w Brusach – łącznie 35 (stałych) w tym: 25 dla placówek handlowych oraz 10 dla placówek gastronomicznych. Przeprowadzono 24 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

- opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia (lub zaświadczenia o nie stawieniu się osób wezwanych) – 5.040 zł (dobrowolnej opinii poddało się 14 osób),

- opłaty sądowe w związku z wnioskami składanymi do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego lub zmianę wydanych postanowień (z obowiązku leczenia niestacjonarnego na stacjonarne) – 5.212,94 zł,

Łącznie na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku wydatkowano kwotę **209.095,69 złotych**.

▪ **Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii – 2.417,49 złotych**

Zakupiono za kwotę 2.417,49 zł narkotesty w ilości 40 szt. Zakup w/w elementów jest elementem działań profilaktycznych /lokalnej kampanii w zakresie przeciwdziałania narkomanii prowadzonej we współpracy z Posterunkiem Policji w Brusach – zgodnie z zapisem ujętym w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Dodatkowo, w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku przeprowadzono szereg działań na rzecz

przeciwdziałania narkomanii – w ramach szeroko pojętego przeciwdziałania patologiom społecznym.

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015 – 2020

Raport z oceny realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020 w okresie styczeń – grudzień 2019r.

CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.	
1. Rozbudowa systemu wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	
1.1 Podejmowanie działań na rzecz rozwoju asystentury dla rodzin w kryzysie adekwatnie do potrzeb.	<i>Wskaźnik: liczba rodzin objętych asystenturą – 13</i>
1.2 Rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice szkolne, środowiskowe oraz socjoterapeutyczne)	<i>Wskaźnik: liczba nowopowstałych placówek wsparcia dziennego – 0</i> <i>Trwają prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się utworzenie placówki wsparcia dziennego – świetlicy w formie połączonej opiekuńczo - specjalistycznej</i>
1.3 Dynamizacja pracy socjalnej poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego	<i>Wskaźnik: liczba zawartych kontraktów socjalnych - 12</i>
1.4 Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodzin	<i>Wskaźnik: liczba działań na rzecz wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodzin – 12</i> <i>- prelekcja „Współczesne formy uzależnień. Uczeń a komputer, telefon” – (SP nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach), - prezentacje multimedialne dla rodziców i uczniów: „Cyberprzemoc oraz zagrożenia w internecie”, „Bezpieczne ferie – poradnik dla rodziców i uczniów”, „10 – kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe”, „Gry komputerowe., „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach</i>

	spotkań indywidualnych, zebrań z rodzicami, spotkań zespołów wychowawczych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach.
1.5 Rozwój poradnictwa specjalistycznego i wczesnej interwencji rodzinnej	Poradnictwo specjalistyczne na bieżąco realizowane w ramach działalności placówek oświatowych, przychodni zdrowia, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach MGOPS w Brusach, Punktu Konsultacyjnego działającego przy UM w Brusach; ścisła współpraca z placówkami wczesnej interwencji rodzinnej działającymi na terenie powiatu
1.6 Rozwijanie współpracy instytucji i podmiotów działających w gminie na rzecz rodzin (MGOPS, szkoły, CKIB, kuratorzy sądowi, NGO)	<i>Wskaźnik: liczba podmiotów współpracujących w ramach umów partnerskich – 11</i> Podmioty współpracujące w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie oraz z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi
1.7 Promocja pozytywnych wzorców i modelu prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz zdrowego stylu życia	<i>Wskaźnik: liczba kampanii promocyjnych, profilaktycznych – 280</i> W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych <ul style="list-style-type: none"> • imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka) • impreza profilaktyczna Gminne Obchody Dnia Dziecka • wypoczynek letni z programem profilaktycznym. Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych. Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe i warcabowe, rajdy rowerowy, turnieje tenisa stołowego.
2. Wspieranie rodzin w jej prawidłowym funkcjonowaniu działań na rzecz wspierania rodzin dotkniętych uzależnieniami	

2.1 Rozwój działalności i kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i podmiotów stykających się z problematyką uzależnień	<i>Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych w problematyce uzależnień – 5</i>
2.2 Rozszerzanie oferty pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin	<i>Wskaźnik: liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – 974 osobo/porad, w tym terapeuci uzależnień – 428 osobo/porad, radca prawny – 86 osobo/porad, psycholodzy – 460 osobo/porad</i>
2.3 Rozwój grup wsparcia i grup samopomocowych	<i>Wskaźnik: liczba powstałych i działających grup wsparcia i samopomocowych – 1 (grupa wsparcia dla osób uzależnionych)</i>
2.4 Realizacja programów profilaktycznych m.in. poprzez działanie świetlic z programem socjoterapeutycznym	<i>Wskaźnik: liczba programów profilaktycznych – 1 (program UNPLUGGED realizowany na terenie szkół)</i> Trwają także prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się utworzenie placówki wsparcia dziennego – świetlicy w formie połączonej opiekuńczo - specjalistycznej
3. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
3.1 Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i ochrony ofiar przemocy	Na terenie gminy realizowany jest „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”
3.2 Wspieranie działalności Zespołu Interpersonalnego oraz podnoszenie kompetencji i profesjonalizacji jego członków i innych podmiotów stykających się z problematyką przemocy	<i>Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych w problematyce przemocy w rodzinie – 16 (członkowie ZI i grup roboczych)</i>
3.3 Budowanie lokalnej sieci wsparcia dla osób doświadczających przemocy i sprawców przemocy	<i>Wskaźniki:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba działań podejmowanych na rzecz wsparcia dla osób doświadczających przemocy – 1 (działalność poradnictwa specjalistycznego)</i> • <i>liczba działań pomocowych podejmowanych na rzecz sprawców przemocy – 1 (działalność poradnictwa specjalistycznego)</i>
4. Rozbudowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	
4.1 Rozwój i wspieranie działalności	Liczba uczestników Warsztatów - 30

Warsztatów Terapii Zajęciowej	
4.2 Rozwój dostępności do poradnictwa specjalistycznego	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Wskaźniki:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>-Liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – 441, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – pedagog specjalny, logopeda, rehabilitant</i> <p><i>udział w programach rządowych dot. wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych – 366 godzin usług.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>- liczba powstałych grup wsparcia -0,</i> • <i>- liczba wolontariuszy – 10,</i> • <i>- liczba rodzin objętych wsparciem wolontariatu -30</i>
4.3 Promocja i podejmowanie działań w celu utworzenia grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych	
4.4 Promocja i podejmowanie działań w celu utworzenia wolontariatu dla/wśród rodzin osób niepełnosprawnych	
4.5 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy	
4.6 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	
4.7 Zorganizowanie systemu wczesnego wspomaganie dla dzieci niepełnosprawnych	
5. Wspieranie i aktywizacja osób bezdomnych, zadłużonych oraz zagrożonych bezdomnością	
5.1 Podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjnych, prawnych na rzecz rodzin zadłużonych oraz zagrożonych bezdomnością	<p><i>Wskaźniki:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba kampanii społecznych – 0</i> • <i>liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – ok. 2200 godz. poradnictwa prawnego</i> <p>W ramach zlecenie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019r. funkcjonował punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, dodatkowo Zaborskie Towarzystwo Naukowe prowadzi na terenie miasta - Biuro Porad Obywatelskich (16 godz. tygodniowo + 28 godz. tygodniowo)</p>
5.2 Wzmacnianie współpracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Urzędu Miejskiego – NGO w danym obszarze.	
5.3 Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania mieszkań socjalnych adekwatnie do potrzeb	
6. Podnoszenie jakości pracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i profesjonalizacja kadry	
6.1 Ciągły rozwój kompetencji zawodowych pracowników MGOPS	<i>Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych - 13</i>
6.2 Superwizja pracowników ośrodka(pracowników	<i>Wskaźnik: liczba godzin zrealizowanych superwizji - 4</i>

<p>socjalnych i asystentów rodzin)</p>	
<p>6.3 Wzmacnianie współpracy MGOPS z innymi instytucjami, podmiotami i osobami działającymi w obszarze polityki społecznej</p>	<p>Bieżąca działalność MGOPS w Brusach</p>
<p>6.4 Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów.</p>	
<p>7. Rozwijanie zawodowego rodzicielstwa zastępczego</p>	
<p>7.1 Promowanie wśród mieszkańców rodzicielstwa zastępczego, zastępczych rodzinnych form opieki nad dziećmi</p>	<p><i>Wskaźnik: liczba działań promocyjnych - 1</i></p> <p>Kampania PCPR w Chojnicach „Zostań rodziną zastępczą”</p>
<p>7.2 Współpraca z PCPR i NGO w tym obszarze.</p>	
<p>CEL STRATEGICZNY: Zwiększanie szans na rynku pracy osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	
<p>1. Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem</p>	
<p>1.1. Rozwijanie kompetencji społecznych osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem poprzez pracę socjalną w oparciu o kontrakt</p>	<p><i>Wskaźnik: liczba zawartych kontraktów z osobami bezrobotnymi – 0</i></p> <p><i>Wskaźniki:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba projektów realizowanych dla osób zagrożonych bezrobociem i bezrobotnych i ich rodzin – 2</i> <p>a) <i>„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie chojnickim” w ramach Programu operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój z Europejskiego Funduszu Społecznego (realizator Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach)</i></p> <p>b) <i>„Aktywizacja zawodowa osób powyżej</i></p>
<p>1.2. Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, poradnictwa zawodowe)</p>	
<p>1.3. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem i ich rodzin</p>	

1.4. Optymalne wykorzystanie istniejących instrumentów wspierania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania (m.in. dofinansowanie kosztów przejazdu i /lub kosztów zakwaterowania).	<p><i>30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie chojnickim ” - ” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (realizator Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba kampanii promocyjno – edukacyjnych – 0.
1.5. Promocja szkół zawodowych i rozwój szkoleń zawodowych i staży	
1.6. Promowanie i inicjowanie idei wolontariatu jako formy wchodzenia na rynek pracy	
2. Ograniczanie zjawiska bezrobocia	
2.1 Upowszechnianie i promocja ekonomii społecznej wśród instytucji gminnych, NGO, podmiotów prywatnych jak i mieszkańców.	<p><i>Wskaźnik: liczba kampanii promocyjno – informacyjnych – 1</i></p> <p>Promocja ekonomii społecznej przy współudziale Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno – strona internetowa www.brusy.pl</p>
2.2 Intensyfikacja współpracy MGOPS, służb zatrudnienia i organizacji pozarządowy wspólnych klientów włączeniu aktywizacji zawodowej z aktywizacją społeczną- realizacja programu aktywizacja i integracja (PAI)	Na terenie gminy nie realizowano programu aktywizacja i integracja
2.3 Promocja zatrudnienia w ramach form subsydiowanych np. robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, staży, przygotowań zawodowych	<p><i>Wskaźnik: liczba osób zatrudnionych w ramach form subsydiowanych – 73</i></p> <p>W tym :</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty publiczne – 6 osób, - prace interwencyjne – 20 osób, - podjęcie działalności gospodarczej – 14 osób, - podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego – 22 osoby, - podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie – 3 osoby, - wsparcie dla młodych – 8 osób.
CEL STRATEGICZNY: Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	
1 . Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych	

1.1 Podejmowanie działań na rzecz powołania Rady Seniorów	Odbyły się spotkania informacyjne i przygotowawcze do powołania Rady Seniorów na terenie naszej gminy
1.2 Promocja i rozwój wolontariatu seniorów	<i>Kampania Stowarzyszenia „Ty i Ja” – „Niepełnosprawni i seniorzy” Klub Aktywnego Seniora i Partnerstwo dla wolontariatu (Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku, Oddział Leśno)</i>
1.3 Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej	<i>CKiB w Brusach zorganizowało spotkanie międzypokoleniowe „Porozmawiajmy. Proszę” „Piknik grzybowy”, „Powitanie jesieni, pożegnanie lata” oraz Gala Wolontariatu –(Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku, Oddział Leśno)</i>
1.4 Podejmowanie działań na rzecz powołania Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Działania informacyjne i organizacyjne do powołania Rady Seniorów i pokrewnych form aktywizacyjnych seniorów na terenie naszej gminy
1.5 Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów	<i>Realizacja programu Wskaźniki:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 1</i> <p style="text-align: center;"><i>Realizacji programu szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób po 65. roku życia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba seniorów zaangażowanych w wolontariat – 62 (w ramach prac Stowarzyszenia Rodzin Katolickich i CARITAS, seniorzy z Klubu Aktywnego Seniora).</i>
2. Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	
2.1 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Dziennego Domu Pobytu	<i>Wskaźnik: liczb osób objętych usługami opiekuńczymi – 10</i>
2.2 Rozszerzanie oferty usług opiekuńczych adekwatnie do potrzeb	Trwają prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się m.in. utworzenie placówki pobytu dziennego dla seniorów
2.3 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia centrum socjalnego	

**CEL STRATEGICZNY: Wspieranie edukacji i rozwoju mieszkańców gminy
Brusy**

1. Podnoszenie jakości pracy placówek oświatowych	
1.1 Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci, rodziców i pracowników placówek.	<p><i>Wskaźnik:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin wsparcia psychologicznego – 460 (w ramach Punktu Konsultacyjnego) <p><i>Wsparcie psychologiczne realizowane jest przy pomocy kadry Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin wsparcia pedagogicznego – ok. 81 godz. tygodniowo (wsparcie pedagogiczne, logopedyczne, rewalidacyjne w szkołach)
1.2 Rozszerzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży	Działalność stała placówek oświatowych z terenu miasta i gminy Brusy
1.3 Rozszerzanie współpracy placówek oświatowych z rodzicami m.in. poprzez warsztaty, szkoły dla rodziców	<p><i>Wskaźnik: liczba warsztatów, szkół dla rodziców – 31</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - piknik rodzinny z okazji Dnia dziecka (SP w Męcikale), - zebrania z rodzicami, kontakty indywidualne, spotkania zespołów wychowawczych (SP im. Tajnej Organizacji Wojskowej „gryf Pomorski” w Lubni, - programy wychowawczo – profilaktyczne szkoły i klas, spotkania z rodzicami (SP Kosobudy), <p>Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, artykuły w gazetce szkolnej, informacje na gazetkach ściennych, korespondencja a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach .</p> <ul style="list-style-type: none"> - prelekcja „Współczesne formy uzależnień. Uczeń a komputer, telefon” – (SP nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach), - prezentacje multimedialne dla rodziców i uczniów: „Cyberprzemoc oraz zagrożenia w internecie”, „Bezpieczne ferie – poradnik dla rodziców i uczniów”, „10 – kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe”, „Gry komputerowe., „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), <p>Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, zebrań z rodzicami, spotkań zespołów wychowawczych, a także</p>

	szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach.
1.4 Podejmowanie działań mających na celu rozbudowę istniejącej infrastruktury placówek oświatowych adekwatnie do potrzeb	Działania prowadzone na bieżąco poprzez działalność placówek oświatowych
1.5 Dbanie o nowoczesne wyposażenie placówek oświatowych adekwatnie do ich przeznaczenia	
1.6 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli/kadry placówek oświatowych	<i>Wskaźnik: liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje zawodowe – 72</i>
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie edukacji mieszkańców gminy Brusy	
2.1 Rozszerzanie oferty kulturalno – sportowo – edukacyjnej placówek oświatowych i kulturalnych w Brusach jak i w całej gminie.	<p><i>Wskaźnik: liczba działań kulturalno-sportowo-edukacyjnych -280</i></p> <p>W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka) • impreza profilaktyczna Gminne Obchody Dnia Dziecka • wypoczynek letni z programem profilaktycznym. <p>Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych.</p> <p>Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe i warcabowe, rajdy rowerowy, turnieje tenisa stołowego.</p>
2.2 Wzmacnianie roli świetlic i realizowanych przez nie zadań poprzez zatrudnienie lub pracę wolontarystyczną animatorów lokalnych.	<i>Wskaźnik: liczba animatorów lokalnych – 0.</i>
2.3 Promocja rozwoju osobistego i kształcenia się ustawicznego	<i>Wskaźnik: liczba kampanii promujących kształcenie ustawiczne - 0</i>

<p>2.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich poprzez zajęcia korekcyjno-edukacyjne prowadzone lokalnie min. w świetlicach.</p>	<p><i>Wskaźnik: liczba godzin zajęć korekcyjno-edukacyjnych – ok. 52 godzin/tydzień</i></p> <p>Zajęcia korekcyjno – edukacyjne prowadzone są na terenach szkół.</p>
<p>3. Stwarzanie warunków do powstania i funkcjonowania w gminie placówek opiekuńczo-wychowawczych adekwatnie do potrzeb mieszkańców.</p>	
<p>3.1 Podejmowanie działań na rzecz zorganizowania opieki nad dziećmi do lat 3</p>	<p>Gmina uzyskała dofinansowanie na budowę żłobka w ramach rządowego programu MALUCH.</p>
<p>3.2 Podejmowanie działań w zakresie zorganizowania opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.</p>	<p><i>Wskaźnik: liczba dzieci objętych opieką - 609</i></p> <p>Trwały prace budowlane i organizacyjne dot. uruchomienia żłobka w ramach rządowego programu MALUCH.</p>
<p>CEL STRATEGICZNY: Wzrost aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców</p>	
<p>1. Tworzenie warunków do wspierania aktywności społecznej mieszkańców</p>	
<p>1.1 Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu</p>	<p><i>Wskaźnik: liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 2</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Gala Wolontariatu organizowana przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku Oddział w Leśnie.</i> • <i>Klub Aktywnego Seniora, Partnerstwo dla wolontariatu (Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku na terenie miasta i gminy Brusy).</i>
<p>1.2 Zwiększenie wsparcia merytorycznego w pozyskiwaniu środków zewnętrznych m.in. dla organizacji pozarządowych</p>	<p><i>Wskaźniki:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba szkoleń – 1</i> <p><i>Na bieżąco organizacje informowane są drogą elektroniczną o możliwości pozyskiwania środków i ogłaszanych konkursach.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba pozyskanych środków zewnętrznych – 72 832 zł (Stowarzyszenie Rodzin</i>

	<i>Katolickich pozyskało ze środków gminnych 40 000 zł, ze środków państwowych 5 760 zł, sektora prywatnego 4000,00 zł; Stowarzyszenie Ty i Ja 23 000,00 , w tym 10 000 ze środków gminnych))</i>
1.3 Zapewnienie środków na dofinansowanie wkładów własnych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe	Gmina Brusy w przypadku zainteresowania NGO ogłasza konkursy na wkłady własne. W 2019 roku jedna organizacja realizowała zadanie, na które pozyskała środki w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 roku.
1.4 Podejmowanie działań na rzecz powołania Rady Działalności Pożytku Publicznego Gminy Brusy	Na bieżąco utrzymuje się współpraca z radami sołeckimi i osiedlowymi.
1.4 Promocja i zawiązywanie partnerstw sektorowych i międzysektorowych	
1.5 Współpraca z radami sołeckimi i osiedlowymi	
2. Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców	
2.1 Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną	<p><i>Wskaźniki:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 1,</i> <i>Klub Aktywnego Seniora (realizator; Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku)</i> • <i>liczba publikacji promocyjno-informacyjnych - 0,</i> • <i>liczba zrealizowanych inicjatyw społecznych – 89.</i> <p>* rodzinny piknik profilaktyczny - Gminne Obchody Dnia Dziecka (w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) * pikniki rodzinne, spotkania wigilijne, święto szkoły, dzień matki, wycieczki rodzinne (realizator: szkoły z terenu miasta i gminy Brusy), * imprezy integracyjne i spotkania lokalne organizowane w ramach funduszu sołeckiego m.in. dzień dziecka, dzień kobiet, dzień babci i dziadka, spotkania wigilijne, ferie, działania sportowe * „Porozmawiajmy. Proszę” – spotkanie międzypokoleniowe osób z niepełnosprawnościami i seniorów, koncerty</p>

	<p>okolicznościowe, konkurs recytatorski Rodno Mowa, konkursy plastyczne, lekcje biblioteczne, wystawy, wieczory poetyckie, pokazy teatralne, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Koło Miłośników Biblioteki, Dykusyjny Klub Książki, wieczorki seniora, Zaborskie Dożynki Gminne (realizator CKiB),</p> <p>* zbiórki żywności, darów dla najbardziej potrzebujących z okazji świąt, pomoc żywnościowa w ramach PEAD- Europejskiego Programu Dostarczania Żywności osobom Najuboższym (realizator CARITAS)</p> <p>* spotkania z osobami starszymi, spotkanie opłatkowe (realizator Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Brusach)</p>
--	---

6. Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Program na celu rozwój spójnego i kompleksowego systemu wspierania rodzin, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
Realizacja zadań w 2019r.:

Zadanie 1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

1. Promocja i integracja rodzin i społeczności lokalnych

Wskaźniki realizacji:

- *liczba i rodzaj działań promocyjnych, integracyjnych - 89*
  - * rodzinny piknik profilaktyczny - Gminne Obchody Dnia Dziecka (w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
  - * pikniki rodzinne, spotkania wigilijne, święto szkoły, dzień matki, wycieczki rodzinne (realizator: szkoły z terenu miasta i gminy Brusy),
  - * imprezy integracyjne i spotkania lokalne organizowane w ramach funduszu sołectkiego m.in. dzień dziecka, dzień kobiet, dzień babci i dziadka, spotkania wigilijne, ferie, działania sportowe
  - * „Porozmawiajmy. Proszę” – spotkanie międzypokoleniowe osób z niepełnosprawnościami i seniorów, koncerty okolicznościowe, konkurs recytatorski Rodno Mowa, konkursy plastyczne, lekcje biblioteczne, wystawy, wieczory poetyckie, pokazy teatralne, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Koło Miłośników Biblioteki, Dykusyjny Klub Książki, wieczorki seniora, Zaborskie Dożynki Gminne (realizator CKiB),
  - * zbiórki żywności, darów dla najbardziej potrzebujących z okazji świąt, pomoc żywnościowa w ramach PEAD- Europejskiego Programu Dostarczania Żywności osobom Najuboższym (realizator CARITAS)

* spotkania z osobami starszymi, spotkanie opłatkowe (realizator Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Brusach)

- *liczba odbiorców – mieszkańcy miasta i gminy Brusy, trudności w oszacowaniu ze względu na otwarty charakter przedsięwzięć.*

2. Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży

Wskaźniki realizacji:

- *liczba i forma programów profilaktycznych -18*

* szkolne programy wychowawczo – profilaktyczne (szkoły z terenu miasta i gminy),

* ogólnopolska kampania społeczna (Zachowaj Trzeźwy Umysł)

* „Kolorowy świat” program przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom (SP Zalesie)

* „Unplugged’ (SP w Lubni)

* „Trzymaj formę”(SP Wielkie Chełmy)

* Nie pal przy mnie, proszę” „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trzymaj formę” , „Wirtualny świat – szanse i zagrożenia”(realizator SP im. Jana Pawła II w Brusach),

- *liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi – ok. 1800 (uczniowie szkół).*

3. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego rodzin i poszczególnych jej członków

Wskaźniki realizacji:

- *liczba i rodzaj organizowanych form – 280.*

- *liczba rodzin, osób uczestniczących – szacunkowa liczba 17.000 mieszkańców miasta i gminy Brusy*

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka)
- impreza profilaktyczna Gminne Obchody Dnia Dziecka
- wypoczynek letni z programem profilaktycznym.

Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych.

Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe i warcabowe, rajdy rowerowy, turnieje tenisa stołowego.

Zadanie 2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom

Wskaźniki realizacji:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba rodzin objętych pomocą

Rodzaje świadczeń	Liczba świadczeń	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia
	2019 rok	
Zasiłek okresowy	112	35
Zasiłek celowy	X	195
Schronienie	791	4
Posiłek	22499	98
Sprawienie pogrzebu	X	X
Zasiłek stały	478	48
Usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne	1691 0	10 0
Zasiłek celowy w formie biletu kredytowego	X	X
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	2
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	4	4
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	441	6

Świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych w gminie Brusy – Sprawozdanie MPiPS-03 za I-XII 2019r.

2. Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźniki realizacji:

- liczba asystentów – 1
- liczba rodzin, których objęto wsparciem asystenta rodziny – 13
- liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny - 33

3. Zabezpieczenie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy

Wskaźniki realizacji:

- *Liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego – 2 (Punkt konsultacyjny przy UM w Brusach, Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej)*
- *liczba osób i udzielonych porad - 974 osobo/porad, w tym terapeuci uzależnień – 428 osobo/porad, radca prawny – 86 osobo/porad, psychologdy – 460 osobo/porad,*
- *liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy - 2*

Comiesięcznie aktualizowana jest publikacja o dyżurach specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym i nieodpłatnych poradach prawnych, która wywieszana jest w gablocie Urzędu Miejskiego, publikowana na stronie internetowej www.brusy.pl oraz przekazywana instytucjom pracującymi na rzecz rodzin.

4. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowo funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźniki realizacji:

- *liczba i rodzaj szkoleń, warsztatów, konsultacji – 31*

- piknik rodzinny z okazji Dnia dziecka (SP w Męcikale),

- zebrania z rodzicami, kontakty indywidualne, spotkania zespołów wychowawczych (SP im. Tajnej Organizacji Wojskowej „gryf Pomorski” w Lubni,

- programy wychowawczo – profilaktyczne szkoły i klas, spotkania z rodzicami (SP Kosobudy),

Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, artykuły w gazetce szkolnej, informacje na gazetkach ściennych, korespondencja a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach .

- prelekcja „Współczesne formy uzależnień. Uczeń a komputer, telefon” – (SP nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach),

- prezentacje multimedialne dla rodziców i uczniów: „Cyberprzemoc oraz zagrożenia w internecie”, „Bezpieczne ferie – poradnik dla rodziców i uczniów”, „10 – kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe”, „Gry komputerowe., „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach),

Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, zebrań z rodzicami, spotkań zespołów wychowawczych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach.

- *liczba rodzin objętych działaniami –społeczność szkolna rodziców.*

5. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem ze względu na uzależnienia, przemoc rodzinną, niewydolność wychowawczą, niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę

Wskaźnik realizacji:

- *liczba rodzin objętych monitoringiem - 95*

6. Organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Wskaźniki realizacji:

- *liczba placówek wsparcia dziennego - 0*
- *liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem placówek – 0.*

Projekt zintegrowany „Centrum Usług Społecznych” otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 na podstawie umowy z dnia 03.08.2018r. Aktualnie projekt znajduje się nadal w fazie przygotowawczej. Jego efektem będzie utworzenie świetlicy w formie połączonej opiekuńczo – specjalistycznej dla 18 dzieci.

Zadanie 3. Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin przeżywających trudności

1. Doskonalenie kompetencji służb pracujących w obszarze pomocy rodzinie

Wskaźniki realizacji:

- *liczba i rodzaj szkoleń-6*

w tym””Superwizja jako metoda podnoszenia kompetencji i rozwiązywania dylematów” – 14 osób, dialog motywujący – 2 osoby, udział w konferencji „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem” – 3 osoby, konferencja „Biała wstążka 2019” – 5 os., „Praktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie” – 6 os., udział w forum ds. uzależnień – 1 os.).

- *liczba osób przeszkolonych - 16*

2. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny

Wskaźniki realizacji:

- *liczba spotkań, narad – 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 217 spotkań grup roboczych, 4 konsultacje zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej*
- *liczba uczestników – 24- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, pracownicy PCPR w Chojnicach*
- *liczba instytucji zaangażowanych w pracę- 12 (MGOPS w Brusach, Urząd Miejski w Brusach, GKRPA w Brusach, Posterunek Policji w Brusach, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Pelplińskiej o/Brusy, Przychodnia Rodzinna „Thielemann i W spółnicy Sp.J.”, Sąd Rejonowy*

w Chojnicy, SP nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach, SP nr 2 Brusy, SP im. Tajnej Organizacji Wojskowej” Gryf Pomorski” w Lubni, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Brusach)

3. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Wskaźniki realizacji:

- *wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej – 26 569,03 zł*
- *liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – 9.*

7. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020

Realizacja zadań w 2019 roku.

Program realizuje cel główny dotyczący zmniejszenia skali zjawiska przemocy poprzez stworzenie spójnego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc poprzez następujące działania:

1. Zapewnienie wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową

1.1 Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia

Wskaźnik: liczba podpisanych porozumień o współpracy z ośrodkami wsparcia – 1

Gmina Brusy ma aktualne porozumienie z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi określające zasady udzielenia pomocy osobom potrzebującym z terenu miasta i gminy Brusy.

1.2 Zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK)

Wskaźnik: liczba osobo/porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego - 1020

1.3 Rozwijanie sieci profesjonalnej pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc
Wskaźnik: liczba punktów profesjonalnej pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc – 1

Na terenie miasta i gminy Brusy działa Punkt Konsultacyjny z dyżurami specjalistów: 2 psychologów, prawnika, 2 terapeutów uzależnień.

1.4 Tworzenie i upowszechnianie informacji o podmiotach udzielających pomocy osobom/rodzinom z problemem przemocy

Wskaźnik: liczba informacji/publikacji o podmiotach udzielających pomocy - 2

Na stronie internetowej www.brusy.pl znajduje się corocznie aktualizowana baza Jednostek specjalistycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Województwie Pomorskim. Comiesięcznie aktualizowana jest także publikacja o dyżurach specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym, która wywieszana jest w gablocie Urzędu Miejskiego, publikowana na stronie internetowej www.brusy.pl oraz przekazywana instytucjom pracującymi na rzecz rodzin.

2. Zapobieganie stosowaniu przemocy

2.1 Prowadzenie prac w zakresie motywowania i informowania o możliwości podjęcia leczenia odwykowego

Wskaźniki:

- liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA o wszczęcie postępowania zmierzającego do ustalenia czy osoba jest uzależniona od alkoholu - 19

- liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego o zobowiązanie do leczenia odwykowego –20.

2.2 Utrzymanie standardów i procedur interweniowania i monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie

Wskaźniki: liczba posiedzeń ZI, grup roboczych - 4 spotkania merytoryczne/robocze i 30 spotkań Zespołu w celu powołania grup roboczych.

Liczba spotkań grup roboczych – 217.

Liczba osób objętych pomocą ZI – 146 osób, liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych – 44.

2.3 Zobowiązanie i motywowanie do korzystania z pomocy specjalistycznej

Wskaźniki:

- liczba osobo/porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego - 974

- liczba programów korekcyjno - edukacyjnych - 0

-liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych –0.

3. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

3.1 Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, realizowanie programów szkolnych w zakresie profilaktyki przemocy

Wskaźniki: liczba programów w zakresie profilaktyki przemocy, szkoleń radzenia sobie z agresją, stresem - 2

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktyki przemocy, szkoleniach radzenia sobie z agresją, stresem – ok. 300

- „Wirtualny świat – szanse i zagrożenia” – nt. cyberprzestępczości i cyberprzemocy (Sp nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach),

- spotkania z policjantem „Cyberprzemoc, cyberprzestępczość – profilaktyka zachowań ryzykownych i odpowiedzialności nieletnich za popełniony czyn”.

3.2 Realizacja szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców

Wskaźniki:

- liczba szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców – 31,

- liczba rodziców biorących udział w szkoleniach podnoszących umiejętności wychowawcze – społeczność rodziców szkół

- piknik rodzinny z okazji Dnia dziecka (SP w Męcikale),
- prelekcja „Współczesne formy uzależnień. Uczeń a komputer, telefon”,
- zebrania z rodzicami, kontakty indywidualne, spotkania zespołów wychowawczych (SP im. Tajnej Organizacji Wojskowej „gryf Pomorski” w Lubni,
- programy wychowawczo – profilaktyczne szkoły i klas, spotkania z rodzicami (SP Kosobudy),
- pedagogizacja na spotkaniach z rodzicami, artykuły w gazetce szkolnej, informacje na gazetkach ściennych, korespondencja (SP w Zalesiu),
- zebrania z rodzicami (SP im. Bł. Ks. Józefa Jankowskiego w Czyczkowach, SP nr 2 w Brusach).

Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach .

3.3 Wspieranie konstruktywnych form spędzania czasu wolnego

Wskaźnik: liczba inicjatyw wspierających konstruktywne spędzanie czasu wolnego – 209.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka)
- impreza profilaktyczna z okazji Dnia Dziecka pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat”
- wypoczynek letni z programem profilaktycznym

Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych, warsztaty – rękodzieło artystyczne (SP Leśno i filia w Przymuszewie), pikniki integracyjne (SP Kosobudy), festyny rodzinne (SP Zalesie).

Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe i warszaty, rajdy rowerowe, turnieje tenisa stołowego.

3.4 Uczestniczenie w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, prewencyjnych, informacyjnych

Wskaźnik: liczba kampanii lokalnych i ogólnopolskich – 0

3.5 Stały monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w gminie

Za stały monitoring zjawiska przemocy w gminie odpowiada Zespół Interdyscyplinarny – instytucje wchodzące w skład Zespołu – liczba rodzin poddanych monitoringowi - 44.

4. Podnoszenie kwalifikacji służb pracujących z rodzinami, w których występuje problem przemocy

4.1 Kontynuowanie prac ZI – współpraca służb w zakresie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wskaźnik: liczba posiedzeń ZI, grup roboczych - 4 spotkania merytoryczne/robocze i 30 spotkań Zespołu w celu powołania grup roboczych.

Liczba spotkań grup roboczych – 217.

Liczba osób objętych pomocą ZI/grup roboczych – 146 osoby, liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych – 44.

4.2 Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów tematycznych dla osób, służb zajmujących się zawodowo problemem przemocy w rodzinie

Wskaźnik: liczba szkoleń, warsztatów, konferencji – 4

Wskaźnik: liczba uczestników szkoleń, warsztatów, konferencji - 16 (w tym "Superwizja jako metoda podnoszenia kompetencji i rozwiązywania dylematów" – 14 osób, dialog motywujący – 2 osoby, udział w konferencji „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem” – 3 osoby, konferencja „Biała wstążka 2019” – 5 os., „Praktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie” – 6 os.).

4.3 Zapewnienie dla kadry pracującej z rodzinami uwikłanymi w przemoc materiałów instruktażowych, publikacji naukowych, prasy tematycznej

Wskaźnik: liczba i rodzaj materiałów specjalistycznych przeznaczonych dla zaangażowanej kadry - 1

Członkom Zespołu przekazano bezpłatne materiały przygotowane przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

4.4 Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadry

Członkowie Zespołu i grup roboczych uczestniczyli w szkoleniu "Superwizja jako metoda podnoszenia kompetencji i rozwiązywania dylematów".

8. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRUSY za okres od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019.

Na terenie Gminy Brusy obowiązuje Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019, uchwalony został przez Radę Miejską w Brusach Uchwałą nr X/91/16 z dnia 22 stycznia 2016r. w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016-2019” (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego w dniu 4 kwietnia 2016 r. pod pozycją 1339). Realizację programu rozpoczęto w styczniu 2016r, zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 282) burmistrz co dwa lata sporządza sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Miejskiej. Uchwałą Nr XXVI/250/18 z dnia 28 marca 2018 r. Rada Miejska w Brusach przyjęła sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016-2019”.

Program zawiera opis stanu rozpoznania zasobów dziedzictwa kulturowego, kierunki i formy działań, propozycje projektów rewitalizacji i rewaloryzacji obiektów zabytkowych.

Gminna Ewidencja Zabytków wymagała ponownego opracowania z uwzględnieniem aktualnego stanu nieruchomości i dokonania niezbędnych wykreśleń w związku z uszkodzeniami i zniszczeniami obiektów zabytkowych w wyniku nawałnicy, która przeszła nad gminą Brusy w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017r. W lutym 2019r. została podpisana umowa, z firmą MESEL Pracownia Konserwacji Obiektów Zabytkowych Arkadiusz Ostasz, 22-100 Chełm, ul. Kopernika 28/5, na wykonanie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Brusy.

W 2019 roku założono Fundację Józefa i Jadwigi Chełmowskich, której uroczyste otwarcie nastąpiło 20 lipca 2019 roku. Fundacja zajmuje się zachowaniem, utrzymaniem oraz promocją i rozwojem turystycznym skansenu, jak i ochroną spuścizny życia twórczego artysty Józefa Chełmowskiego. Opiekę nad Skansenem Fundacja będzie realizowała poprzez:

- wzmacnianie tożsamości regionalnej społeczeństwa lokalnego, działalność dla kultury kaszubskiej i języka kaszubskiego,
- rozwój kontaktów i współpracy między instytucjami: władzy, kultury i organizacjami pozarządowymi.

Zaborskie Dożynki Gminne (w 2019 roku) w dekoracjach i przygotowanych atrakcjach nawiązywały do polskich symboli narodowych. Impreza była bowiem dofinansowana z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w Programie Wieloletnim "Niepodległa", w ramach projektu "Wieś Kaszubska w drodze do niepodległości".

Uroczystości związane z obchodami 75. rocznicy boju pod Męcikałem odbyły się 21 marca 2019r. w Męcikale. Grupa partyzantów (9-osobowa) pod dowództwem Henryka Grabosza stoczyła bój z wojskiem niemieckim, broniąc bunkra „Zielony Pałac”.

Przy pomniku upamiętniającym to wydarzenie odbył się apel poległych ku czci siedmiorga partyzantów, którzy zginęli w walce z niemieckim okupantem. Wówczas życie swe oddali: Józef Dorawa, Edmund Kroplewski, Franciszek Lesman, Józef Mroziak, Stanisław Przytarski, Leon Szutenberg i Wojciech „Jan” Wirkus. Przy pomniku także, liczni uczestnicy uroczystości, złożyli kwiaty i zapalili symboliczne znicze. Historię tamtych wydarzeń wszystkim zgromadzonym przybliżył prezes Stowarzyszenia Miłośników Historii Gryfa Pomorskiego „Cis” Wojciech Derewiecki. Wśród słuchaczy obecni byli również członkowie rodzin poległych, bowiem najważniejszym momentem uroczystości było pośmiertne odznaczenie Krzyżem Zwycięstwa poległych partyzantów.

W 2019 r. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Brusach zrealizowała przedsięwzięcie pn.: „*Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej należących do Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Wszystkich Świętych w Brusach*” dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach zadania wykonano m.in. termomodernizację trzech budynków oraz instalację grzewczą w kościele.

W latach 2018-2019 prowadzono prace konserwatorskie przy ogrodzeniu kościoła. Prace polegały na powstrzymaniu procesów niszczących ogrodzenie, usunięciu skutków ich działań i zabezpieczeniu zabytku przed dalszą degradacją.

Przestrzeń o charakterze publicznym, która została poddana rewitalizacji w 2019r.:

- park podworski w Wielkich Chełmach, w którym uporządkowano zieleni poprzez usunięcie obcych gatunków oraz nasadzenie gatunków rodzimych, wykonano remont istniejących przepustów i grobli, odtworzono alejki parkowe z małą architekturą. Ponadto w ramach zadania zawieszono budki dla nietoperzy w ilości 17 szt. z systemem monitoringu obejmującym dwie kamery z oświetleniem LED. Projekt dofinansowany w ramach RPO WP na lata 2014-2020, działanie 11.4. Ochrona różnorodności biologicznej.
- budynek komunalny przy ul. Chełmowskiej 4 wraz z zagospodarowaniem otoczenia. Zadanie obejmowało m.in. termomodernizację budynku wraz z wykonaniem elewacji i zmianą pokrycia dachowego. Projekt dofinansowany w ramach RPO WP na lata 2014-2020, działanie 8.1.2 Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne.

Gmina Brusy wyróżnia się bogactwem lokalnego dziedzictwa kultury niematerialnej. Jest ona kultywowana i promowana poprzez działalność szkół, bibliotek, sołectw, organizacji pozarządowych, twórców ludowych i zespołów muzyki ludowej. Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach proponuje bogaty kalendarz imprez promujących lokalną kulturę niematerialną (festiwale, koncerty, wieczory poetyckie, spotkania autorskie, konkursy itd.). W zakresie kultywowania języka kaszubskiego w skali całego regionu wyróżnia się działalność Kaszubskiego Liceum Ogólnokształcącego w Brusach uczącego języka kaszubskiego.

Lokalną muzykę i taniec ludowy zachowuje dla przyszłych pokoleń wywodzący się z Brus Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Krëbane” oraz Teatr Obrzędu Ludowego „Zaboracy” działające przy Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach. Lokalna historia kultywowana jest poprzez działalność organizacji pozarządowych. O średniowiecznych tradycjach Zaborów przypominają Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus. Pamięć o bohaterach II wojny Światowej kultywuje Stowarzyszenie Miłośników Historii Gryfa Pomorskiego „CIS” z Męcikała.

Szkoły, Centrum Kultury i Biblioteki oraz liczne stowarzyszenia przypominają i promują twórczość lokalnych pisarzy i poetów, między innymi Anny Łajming, Stanisława Pestki tworzącego pod pseudonimem Jan Zbrzyca oraz Jana Karnowskiego. Twórczość Józefa Chełmowskiego pozostającą na pograniczu malarstwa, rzeźby ludowej oraz filozofii kultywuje między innymi rodzina artysty udostępniająca jego zbiory w otoczeniu domu rodzinnego.

Regionalne tradycje gospodarcze, przede wszystkim zbierania i przetwarzania runa leśnego i owoców, wykorzystują festyny ludowe organizowane przez poszczególne sołectwa np. Festyn Jabłkowy w Czyczkowach, Festyn Jagodowy w Wielkich Chełmach, Festyn Śliwkowy w Leśnie, Festyn Grzybowy w Męcikale. Sołectwa promują również dania kuchni lokalnej i tradycje kulinarne Zaborów.

9. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym, określającym politykę rozwoju przestrzennego gminy oraz lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Nie jest ono przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ustalenia studium są natomiast wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego co wynika z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brusy zatwierdzone Uchwałą nr IV-32/99 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 4 lutego 1999 r. sporządzone zostało w trybie już nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (j. t. Dz. U. Nr 15 poz.139 z 1999 r. z późn. zm.). Dokument ten spełnia wszystkie wynikające z tej ustawy przesłanki oraz stanowi obszerny materiał zawierający uwarunkowania i kierunki polityki przestrzennej gminy. W roku 2019 dokument ten nadal obowiązywał, lecz był w trakcie zmiany, do której przystąpiono Uchwałą Nr XIV/126/12 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 sierpnia 2012 r.

10. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018 – 2022

Sprawozdanie za 2019 rok.

Mieszkaniowy zasób Gminy Brusy stanowią lokale mieszkalne w budynkach będących własnością Gminy oraz lokale w budynkach wspólnot mieszkaniowych gdzie Gmina Brusy posiada udziały.

Gmina posiada 75 mieszkań zlokalizowanych w 25 budynkach w tym 3 budynki objęte współwłasnością (wspólnoty mieszkaniowe). Aktualna liczba lokali mieszkalnych i socjalnych należących do Gminy Brusy wynosi 75 lokali w tym: liczba lokali mieszkalnych – 74 a lokali socjalnych - 1 w tym 4 lokale mieszkalne zlokalizowane w budynkach wspólnot i 4 w budynkach szkolnych.

Lokale położone są w następujących miejscowościach:

Miejscowość	Budynki	Mieszkania
Brusy	9	34
Główczewice	1	2
Huta	1	6
Kosobudy	2	6
Leśno	1	2
Czarniż	1	5
Małe Glišno	1	2
Lubnia	1	4
Lubnia Wybudowanie	1	1

Małe Chełmy	2	4
Męcikał	1	1
Wielkie Chełmy	1	1
Czapiewice	2	4
Orlik	1	3
Razem:	25	75

Stan zasobu mieszkaniowego Gminy Brusy wynosi 75 w tym:

- a) liczba lokali mieszkalnych - 66
- b) liczba lokali socjalnych - 1
- c) liczba lokali w nieruchomościach, w których znajdują się wspólnoty mieszkaniowe - 4
- d) liczba lokali w nieruchomościach, w których znajdują się szkoły - 4

Największa koncentracja mieszkań występuje w miejscowości Brusy. Pozostała substancja mieszkaniowa występuje w zabudowie rozproszonej na terenie dalszych 12 miejscowości. Przeważa niska zabudowa budynków, do 2-ch kondygnacji i małej kubaturze, przeciętnie od 2 do 8 mieszkań w budynku.

Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Brusy reguluje uchwały Nr XV/137/12 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 października 2012r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Brusy (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012r. poz. 3756).

Natomiast gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy Brusy reguluje uchwała Nr XXIV/231/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 26 stycznia 2018r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018-2022”.

Powołana jest Komisja Mieszkaniowa m.in. wydaje opinie do złożonych wniosków, a Burmistrz Brus rozpatruje wnioski zaopiniowane przez Komisję.

W skład Komisji Mieszkaniowej wchodzi:

- 1) przedstawiciele Urzędu Miejskiego – 1 osoba (Magdalena Zakrzewska-Posieczek)
- 2) przedstawiciele Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – 1 osoba (Krystyna Cysewska)
- 3) przedstawiciele Gminnego Zarządu Oświaty – 1 osoba (Jacek Bruski)
- 4) przedstawiciele komisji stałych Rady Miejskiej – 1 osoba (Olgięrd Chylewski)
- 5) przedstawiciele organizacji społecznych działających na terenie gminy Brusy – 2 osoby (Caritas - Władysława Pestka, Ewa Czapiewska)

Prace remontowe wykonane w 2019r. w budynkach komunalnych:

Brusy, 2-go Lutego 12, Szkolna 18, Głowczewice 29, Małe Gliśno 2, Lubnia ul. Dworzec,
Huta 15 - naprawa uszkodzeń dachu po nawałnic
Huta 15- remont instalacji c.o w lokalu mieszkalnym
Brusy ul. Chełmowska 4, ul. Gdańska 1A- usługa elektryczna, remont instalacji wod-kan
Brusy ul. Szkolna 18 - wymiana schodów wewnętrznych w budynku
Lubnia Wybudowanie 17- wymiana stolarki okiennej

Wykonano remonty w świetlicach wiejskich w roku 2019 w następujących miejscowościach:

Prace remontowe:

- Kosobudach, Czyczkowach, Lubni, Leśnie, Męcikale, Małe Chełmy - malowanie pomieszczeń
- Kosobudy, Czyczkowy - wykonanie przyłącza zasilania awaryjnego
- Czyczkowy, Małe Glišno - opłata przyłączeniowa - zwiększenie mocy i wykonanie przyłącza elektrycznego (wyprowadzenie licznika nazew.)
- Czyczkowy - remont dach wraz z opierzeniem komina po nawalniczy

Doposażenie:

- Kosobudy:, Małe Chełmy, Czyczkowy - kuchenka ceramiczna Amica
Czyczkowy: chłodziarko zamrażarka
Czarniż - okap kuchenny, palnik gazowy
Przymuszewo - zestaw grilowy - 2 szt.

11. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2019 rok

Na terenie gminy Brusy w 2019 roku realizowany był „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Brusy w 2019 roku” przyjęty uchwałą nr IV/34/19 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 lutego 2019 r.

Głównymi celami powyższego programu było: zapobieganie bezdomności zwierząt, ograniczenie niekontrolowanego rozrodu psów i kotów, zapewnienie opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

W ramach ww. programu Gmina Brusy realizowała następujące zadania: zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt; opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ewentualne ich dokarmianie; odławianie bezdomnych zwierząt; sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku; poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt; usypianie ślepych miotów; zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich we wskazanym gospodarstwie rolnym; zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym.

W 2019 r. z terenu gminy Brusy wyłapano, po czym umieszczono w schronisku w Kościerzynie 15 bezpiecznych psów, natomiast 21 nieudomowionych kotów poddano zabiegom kastracji/sterylizacji. Ponadto społeczni opiekunowie kotów wolnożyjących dokarmiali oraz zapewnili schronienie dla ok. 33 kotów z terenu gminy Brusy.

Wydatki Gminy Brusy w 2019 r. na zadania przewidziane w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt wyniosły:

- 1496,31 zł – zakup karmy dla psów i wolnożyjących kotów,
- 29520,00 zł - wyłapywanie, transport i utrzymanie psów w schronisku,
- 3595,00 zł - sterylizacja kotów, eutanazja, leczenie zwierząt poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych.

W celu realizacji przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt oraz założeń „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Brusy w 2019 roku” Gmina Brusy na 2019 r. zawarła następujące umowy:

- 1) z Fundacją „Animalsi” z siedzibą ul. Wolności 48/1, 80-538 Gdańsk - schronisko w Kościerzynie na wyłapywanie, umieszczenie w schronisku oraz opiekę nad bezdomnymi zwierzętami,
- 2) z Gabinetem Weterynaryjnym „FUTRZAK” Katarzyna Dołębska z siedzibą ul. Kasztanowa 3, 77-124 Parchowo w zakresie zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Ponadto doraźnych zleceń udzielano Przychodni Weterynaryjnej – Usługi Weterynaryjne Paweł Budziewski, ul. Słoneczna 4, 89-632 Brusy.

12. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy na lata 2015 – 2020

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy opracowany został w 2015 roku i przyjęty uchwałą nr XI/105/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 15 kwietnia 2016 r.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy (PGN) jest dokumentem strategicznym, który wyznacza kierunki dla gminy w zakresie działań w sektorze samorządu, społeczeństwa i usług. W ujęciu lokalnym zadaniem PGN jest uporządkowanie i organizacja działań podejmowanych przez gminę sprzyjających obniżeniu emisji zanieczyszczeń, dokonanie oceny stanu sytuacji w gminie w zakresie emisji gazów cieplarnianych wraz ze wskazaniem tendencji rozwojowych oraz dobór działań, które mogą zostać podjęte w przyszłości.

Celem strategicznym dokumentu jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Brusy. Osiągnięcie tego celu bezpośrednio wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy. Głównym celem planowanych działań jest redukcja emisji gazów cieplarnianych wyrażona w Mg CO₂, redukcja zużycia energii finalnej wyrażona w MWh oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii wyrażone w MWh.

Cel główny będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

- wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych i gminnych,
- redukcja zanieczyszczeń szczególnie PM10, CO₂ pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła.

Dzięki uchwaleniu PGN Gmina Brusy ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie szeregu działań ujętych w planie, w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Poniższa tabela przedstawia analizę zrealizowanych przedsięwzięć/zadań w 2019 roku, ujętych w obowiązującym Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy.

Nr	Działanie	Realizator	Koszt [zł]	Źródła finansowanie	Szczegóły
1.	Przebudowa i rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP w Kinicach na cele społeczne	Gmina Brusy	487.931,50 zł (w tym dofinansowanie: 157.176,00 zł)	Środki własne Gminy oraz zewnętrzne – dofinansowanie z PROW na lata 2014-2020	Rozbudowa budynku o przedsionek oraz zadaszony taras zewnętrzny, wymiana pokrycia dachowego, docieplenie ścian zewnętrznych, fundamentów oraz stropu, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, przemalowanie wszystkich ścian i sufitów. Zmodernizowano schody zewnętrzne, wybudowano pochylnię, wymieniono zadaszenie oraz zamontowano balustrady i oświetlenie. Na dachu zamontowano ogniwa fotowoltaiczne. Wyremontowano instalacje wewnętrzne, zamontowano wentylację mechaniczną.
2.	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej poprzez modernizację budynku w Hucie	Gmina Brusy	487.512,51 zł (w tym dofinansowanie 171.116,30 zł)	Środki własne Gminy oraz zewnętrzne - dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach działania „Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność”	Budowa zadaszonego tarasu, wymiana pokrycia dachu wraz z robotami towarzyszącymi, docieplenie ścian zewnętrznych, fundamentów oraz stropu poddasza, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, przemalowanie wszystkich ścian i sufitów, montaż balustrad zewnętrznych i oświetlenia, przebudowę schodów zewnętrznych wraz z wykonaniem daszku nad wejściem, remont posadzki w garażu, montaż ogniw fotowoltaicznych, montaż wentylacji mechanicznej, remont instalacji wewnętrznych i zagospodarowanie terenu
3.	Zakup i dostarczenie oraz montaż	Projekt partnerski Gmina	2.711.328,03 zł w tym	Środki własne mieszkańców oraz	Zakup i dostarczenie oraz montaż 145 nowych instalacji

instalacji fotowoltaicznych dla budynków mieszkalnych z terenu Gminy Brusy w ramach zadania pn. Słońce źródłem pozyskiwania energii w gminach: Chojnice, Brusy, Czersk, Karsin i Konarzyny - mieszkańcy gminy Brusy	Chojnice, Gmina Brusy, Gmina Czersk, Gmina Konarzyny, Gmina Karsin	dofinansowanie: 2.041.286,51 zł	zewnętrzne - dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 10 Energia, 10.3 Odnawialne źródła energii	fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych
---	--	---------------------------------	---	--

13. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016- 2019 z perspektywą na lata 2020 – 2023

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023” został sporządzony w 2016 roku w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą nr XI/97/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023”.

Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska (POŚ) powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 zawiera zasadnicze części: ocenę stanu środowiska wraz z podsumowaniem obecnego stanu środowiska – analiza SWOT, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji POŚ na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Brusy z harmonogramem ich realizacji, a także opisuje narzędzia realizacji i monitorowania programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy opisuje najważniejsze zagadnienia związane z ochroną środowiska w kontekście Gminy, w tym: analizę stanu środowiska przyrodniczego gminy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych oraz zagrożeń poważnymi awariami.

W ramach działań z zakresu ochrony środowiska w 2019 r. Gmina Brusy kontynuowała monitorowanie jakości powietrza za pomocą zakupionego do tego celu w 2018 r. czujnika z firmy Syngeos. Sensor jakości powietrza zamontowany jest na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Brusach i dokonuje pomiarów stężenia pyłów zawieszonych - PM 2.5 i PM 10

(odpowiadających za tzw. smog), a także o temperatury powietrza, wilgotności i ciśnienia. Wyniki pomiarów można śledzić na stronie <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=445> a także korzystając z aplikacji na telefon komórkowy „Syngeos – nasze Powietrze”. Aplikację można pobrać bezpłatnie z Google Play dla systemów Android jak i z APP Store dla systemów iOS. Bazuje ona na własnej infrastrukturze czujników oraz na danych pobieranych z Głównego Instytutu Ochrony Środowiska, dzięki czemu, dane są bardzo szczegółowe i aktualne.

Ponadto realizowane jest wiele zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony klimatu, powietrza i wód, edukacji ekologicznej w zakresie m.in. zasad prawidłowej segregacji odpadów.

W 2019 r. gminny system gospodarki odpadami określał m.in. regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brusy (uchwała nr XII/111/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 czerwca 2016 r.) oraz uchwała nr XII/112/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

Rolę podmiotu świadczącego usługę odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Brusy pełnił Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach.

31 grudnia 2018 r. Gmina Brusy zawarła z Zakładem Zagospodarowania Odpadów Nowy Dwór Sp. z o.o. umowę nr ZP.272.52.2018 na przyjęcie od operatora z gminy Brusy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych odpadów komunalnych, które zostały odebrane z nieruchomości zamieszkałych w 2019 r.

Nieruchomości niezamieszkałe (m.in. domki letniskowe, punkty usługowe) nie zostały objęte gminnym systemem gospodarki odpadami komunalnymi. W związku z tym, właściciele takich nieruchomości zobowiązani są do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów z przedsiębiorcami wpisanymi do Rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Burmistrza Brus. Liczba właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, od których w 2019 roku na podstawie zawartych umów zostały odebrane odpady komunalne wynosi 298.

Właściciele nieruchomości zamieszkałych ponoszą opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego, w zależności od liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość. W 2019 r. zgodnie z uchwałą nr II/16/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty, na terenie gminy Brusy obowiązywały następujące miesięczne stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku gromadzenia i odbierania odpadów w sposób selektywny:

- dla gospodarstw domowych 1-osobowych – 17,00 zł;
- dla gospodarstw domowych 2-osobowych – 32,00 zł;
- dla gospodarstw domowych od 3 do 5 osób – 47,00 zł;
- dla gospodarstw domowych od 6 do 10 osób – 57,00 zł;
- dla gospodarstw domowych powyżej 10 osób – 64,00 zł.

W przypadku, gdy na terenie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy odpady komunalne nie były zbierane i odbierane w sposób selektywny miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosiła:

- dla gospodarstw domowych 1-osobowych - 25,50 zł;
- dla gospodarstw domowych 2-osobowych - 48,00 zł;
- dla gospodarstw domowych od 3 do 5 osób - 70,50 zł;
- dla gospodarstw domowych od 6 do 10 osób - 85,50 zł;
- dla gospodarstw domowych powyżej 10 osób - 96,00 zł.

Liczba obowiązujących w 2019 roku deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosła 3150, z tego tylko 2 gospodarstwa domowe nie zadeklarowały selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

W 2019 r. wpływy od mieszkańców do budżetu Gminy Brusy z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 1.698.416,29 zł

Wydatki poniesione przez Gminę Brusy w ubiegłym roku na system gospodarki odpadami wyniosły 1.674.413,99 zł. Nie uwzględniają one nadwyżki środków z 2018 r., za które w 2019 r. Gmina Brusy zakupiła pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Tabela 1 Zestawienie wydatków poniesionych przez Gminę Brusy w 2019 r. na funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi (na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Brusy za 2019 rok)

Lp.	Cel wydatku	Koszt [zł]
1.	Serwis i aktualizacja licencji oprogramowania do obsługi systemu gospodarki odpadami	3.597,84
2.	Odbiorem i transport odpadów, w tym prowadzenie PSZOK	858.373,94
3.	Unieszkodliwianie i odzysk odpadów	692.810,89
4.	Wynagrodzenia osobowe + składki na ubezpieczenia, fundusz pracy, szkolenia	109.196,32
5.	Materiały biurowe i przesyłki pocztowe	10.435,00
Ogółem:		1.674.413,99

Dochody z tytułu wnoszonych opłat w 2019 r. były nieznacznie wyższe niż koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (nadwyżka 5.632,86 zł). Wynika z tego, że na 2019 rok stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie Brusy została dobrze skalkulowana. Zgodnie z art. 6r ust. 2a-2c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym mogą być wykorzystane m.in. na usunięcie odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania oraz na wyposażenie nieruchomości przeznaczonych do celów publicznych w pojemniki do zbierania odpadów komunalnych i ich opróżnianie.

W 2019 roku środki w kwocie 18369,44 zł pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym (2018) przeznaczono na zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Podobnie jak w latach poprzednich, wzrosła masa wytworzonych odpadów komunalnych na terenie gminy Brusy. W 2019 r. procentowy udział selektywnie zebranych odpadów w strumieniu wszystkich zebranych odpadów komunalnych wyniósł 54%, zaś w 2018 r. 52,5%.

W dalszym ciągu należy dążyć do intensywniejszej selektywnej zbiórki odpadów komunalnych poprzez poprawę świadomości ekologicznej (propagowanie edukacji ekologicznej głównie wśród najmłodszych mieszkańców gminy).

Z oceny obecnie przyjętego systemu wynika, że należy skontrolować i zwrócić uwagę na nieruchomości, które zadeklarowały selektywną zbiórkę odpadów pod kątem realizacji tego obowiązku. Niestety często złożenie deklaracji wyrażającej chęć selektywnej zbiórki odpadów wynika z niższej opłaty za odbiór odpadów, a nie z chęci skrupulatnego wykonywania tego obowiązku. Efektem prawidłowego funkcjonowania dotychczasowego

systemu gospodarki odpadami było osiągnięcie przez Gminę Brusy wymaganych przepisami prawa poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia składowania ilości odpadów ulegających biodegradacji. Jednakże, w 2019 roku oraz w latach kolejnych problemem będzie osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. W przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów gminie grożą administracyjne kary pieniężne.

Należy mieć również na względzie:

- przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 19) w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, które obowiązuje od 1 lipca 2017 r. Na mocy tego rozporządzenia w terminie 5 lat od jego wejścia w życie, gminy mają obowiązek objęcia nieruchomości nowym systemem zbiórki odpadów, który w warunkach gminy Brusy wymusi obowiązek wprowadzenia nowych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – papier i odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

- przepisy wprowadzone ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1579). Ustawa wprowadziła szereg niezwykle istotnych zmian związanych z gminnymi systemami gospodarki odpadami komunalnymi. Kluczowe znaczenie w tym zakresie mają przepisy przejściowe zawarte w art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej, zgodnie z którym rada gminy (rada miasta) jest obowiązana dostosować uchwały wydane przed dniem 6 września 2019 roku do znowelizowanych przepisów, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej (tj. do 6 września 2020 roku).

Aby udoskonalić obecnie funkcjonujący na terenie gminy Brusy system, należy wprowadzić lub rozważyć dokonanie następujących zmian:

- wprowadzenie nowych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – papier i odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- zwiększenie kontroli strumienia odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości pod kątem odpowiednio prowadzonej selektywnej zbiórki,
- systematyczna weryfikacja deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości oraz egzekwowanie sankcji za niestosowanie się do przepisów,
- bieżące prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej, zwłaszcza dotyczących prawidłowej segregacji odpadów komunalnych „u źródła” w celu zmniejszenia ilości zmieszanych odpadów komunalnych,
- kontrola nieruchomości.

14. Gminny program dotacji dla spółek wodnych

Na podstawie uchwały Nr XXVIII/265/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 27 lipca 2018 roku w sprawie zasad udzielania spółkom wodnym dotacji celowej z budżetu Gminy Brusy, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczania Gmina Brusy udziela pomocy finansowej w postaci dotacji celowej na dofinansowanie działań związanych z wykonywaniem, bieżącym utrzymaniem oraz eksploatacją urządzeń służących do:

- melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach,
- ochrony przed powodzią,

- odwadniania gruntów zabudowanych lub zurbanizowanych.

W 2019 r. wnioski o dotacje celowe złożyły trzy spółki wodne działające na terenie gminy Brusy. W oparciu o Zarządzenie nr 150/19 Burmistrza Brus z dnia 10 lipca 2019 roku w sprawie przyznania spółkom wodnym z terenu gminy Brusy dotacji celowej z budżetu Gminy Brusy w 2019 r. spółkom wnioskującym przyznano pomoc o łącznej wartości 21998,59 zł. Zaplanowane zadania przez spółki zostały zrealizowane i rozliczone w terminie.

15. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach w 2019 roku prowadził działania rozwojowe, modernizacyjne i inwestycyjne zrealizowane w 2019 r. ujęte w „Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2022” w zakresie:

I. Sieci wodociągowe:

- a) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach w ulicy Słonecznej
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 150,0 m,
Wartość środka trwałego - 13 027,40 zł.
- b) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach w ul. Kalinowej
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 110$ mm o długości 120 m,
Wartość środka trwałego - 10 303,70 zł.
- c) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach na terenie ogródków działkowych u zbiegu ulic Armii Krajowej i Targowej.
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 90$ mm o długości 1,0 m,
- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 110$ mm o długości 190,0 m,
Wartość środka trwałego - 44 565,83 zł.
- d) wybudowano nowy odcinek sieci w Gacniku do działki nr geod. 45/8
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 81,5 m,
Wartość środka trwałego - 11 382,28 zł.
- e) wybudowano nowy odcinek sieci w Leśnie ul. Klonowa (droga dojazdowa do posesji od ul. Klonowej do działki nr geod. 96/7
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 126,5 m,
Wartość środka trwałego - 15 979,50 zł.
- f) wybudowano nowy odcinek sieci w Lubni ul. Dworcowa i ul. Wielewska
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 160$ mm o długości 99,0 m,
- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 110$ mm o długości 477,7 m,
- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 90$ mm o długości 11,4 m,
- przyłącza wodociągowe z rur PE $\varnothing 40$ mm o długości 111,3 m,
(obejmuje wymianę przyłączy w pasie drogowym od sieci do granicy pasa drogowego)
W ramach tego zadania wyłączono z eksploatacji istniejący w złym stanie technicznym wodociąg $\varnothing 90$ mm i $\varnothing 110$ mm w ul. Dworcowej i ul. Wielewskiej.
Wartość środka trwałego - 282 452,18 zł.
- g) przebudowano odcinek sieci wodociągowej w ul. Kalwaryjnej

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing$ 160 mm o długości 106,5 m,
Zwiększono wartość środka trwałego - 14 088,91 zł.

- h) wykonano odwiert pod studnię głębinową w miejscowości Orlik na działce nr geod. 97/7.
Zakres rzeczowy zadania: - odwiert z zabudową rur i filtrów PVC $\varnothing$ 280 mm
o głębokości 80,0 m,
Koszt odwiertu – 146 985,00 zł brutto.
- i) zakupiono od Nadleśnictwa Przymuszewo sieć wodociągową na terenie Przymuszewa.
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing$ 110 mm o długości 419,0 m,
- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing$ 90 mm o długości 389,0 m,
W ramach tego zadania wyłączono z eksploatacji ujęcie wody Nadleśnictwa Przymuszewo
w Przymuszewie oraz połączono sieć wodociągową zasilaną z ujęcia wody w Brusach
z wodociągiem Przymuszewo – Lendy.
Wartość środka trwałego - 1000,00 zł.

II. Sieci kanalizacyjne:

- a) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach w ul. Słonecznej
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing$ 200 mm o długości 104,0 m,
Wartość środka trwałego - 12 615,86 zł.
- b) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Brusach Wybudowaniu
do działki nr geod. 591/2,
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE $\varnothing$ 40 mm o długości 36 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 6 413,52 zł.
- c) wybudowano nowy odcinek sieci w Czyczkowach ul. Polna.
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing$ 200 mm o długości 420,5 m,
Wartość środka trwałego - 72 905,68 zł.
- d) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Żabnie do działki nr geod. 580/1
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE $\varnothing$ 40 mm o długości 25 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 6 150,35 zł.
- e) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Czyczkowach Wybudowaniu
do działki nr geod. 528/4
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE $\varnothing$ 40 mm o długości 10 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 6 214,96 zł.
- f) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Gacniku do działki nr geod. 45/8
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE $\varnothing$ 40 mm o długości 116,6 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 8 406,49 zł.
- g) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Gacniku do działki nr geod. 45/6
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE $\varnothing$ 40 mm o długości 3,7 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 6 624,00 zł.
- h) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Leśnie ul. Klonowa (droga dojazdowa
do posesji od ul. Klonowej do działki nr geod. 96/7

- Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE ø40 mm o długości 108,4 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 16 940,99 zł.
- i) wybudowano nowy odcinek sieci ciśnieniowej w Lubni, ul. Okrężna do działki nr geod. 470
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna ciśn. z rur PE ø40 mm o długości 4,0 m,
- przydomowa przepompownia ścieków,
Wartość środka trwałego - 6 490,76 zł.
- j) wybudowano nowe przydomowe przepompownie ścieków w Brusach Wybudowaniu i Czyczkowach
Zakres rzeczowy zadania: - przydomowa przepompownia ścieków na terenie działki nr geod. 1134/17 w Brusach Wybudowaniu,
przydomowa przepompownia ścieków na terenie działki nr geod. 13/12 w Czyczkowach,
przydomowa przepompownia ścieków na terenie działki nr geod. 13/10 w Czyczkowach,
Wartość środków trwałych - 19 368,10 zł.
- k) zakupiono dwie nowe pompy ściekowe do przepompowni ścieków P-36A Męcikał
Wartość środków trwałych - 14 131,29 zł.

Z uwagi na możliwości realizacyjne Zakładu pozostałe zadania inwestycyjne ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2022 przewidziane do realizacji w 2019 roku mają zabezpieczone środki i zostaną zakończone w 2020 roku.

16. Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu”

Uchwałą Nr XVIII/180/17 Rada Miejska w Brusach w dniu 30 marca 2017 roku przyjęła Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu” na lata 2017 - 2019. W ramach programu w 2019 roku przeprowadzono szczepienia ochronne przeciwko grypie dla osób powyżej 65. roku życia za kwotę 27.200 zł (zaszczepiono 400 osób).

17. Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek”

Uchwałą Nr XXIV/210/13 Rada Miejska w Brusach w dniu 30 grudnia 2013 roku przyjęła Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek” na lata 2014 – 2019.

Do postępowania na wyłonienie realizatora Programu zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek” w latach ubiegłych nie zgłosił się żaden z podmiotów leczniczych. W związku z powyższym na rok 2019 nie planowano środków na jego realizację.

V. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W BRUSACH

Realizacja uchwał podjętych przez Radę Miejską w Brusach w 2019 roku przez poszczególne wydziały, samodzielne stanowiska i jednostki organizacyjne przedstawia się następująco:

L.p.	Numer uchwały	Data podjęcia uchwały	Uchwała w sprawie	Stan realizacji uchwały
Wydział Budżetu i Finansów				
1.	V/42/19	29.03.2019r.	zmian w budżecie gminy Brusy na 2019 r.	zrealizowano
2.	V/43/19	29.03.2019r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	zrealizowano
3.	VII/49/19	17.05.2019r.	zmian w budżecie gminy Brusy na 2019 r.	zrealizowano
4.	VII/50/19	17.05.2019r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	zrealizowano
5.	VIII/53/19	25.06.2019r.	zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu za 2018 rok	zrealizowano
6.	VIII/54/19	25.06.2019r.	udzielenia absolutorium Burmistrzowi Brus z tytułu wykonania budżetu Gminy Brusy za 2018 rok	zrealizowano
7.	VIII/56/19	25.06.2019r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2019	zrealizowano
8.	VIII/63/19	25.06.2019r.	udzielenia pomocy finansowej na rzecz Powiatu Chojnickiego na realizację przedsięwzięcia pn.: Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w Lubni oraz drogi powiatowej nr 2410G na odcinku Lubnia granica powiatu chojnickiego	zrealizowano
9.	IX/64/19	20.08.2019r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2019.	zrealizowano
10.	IX/65/19	20.08.2019r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	zrealizowano
11.	X/76/19	02.10.2019r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2019.	zrealizowano
12.	X/77/19	02.10.2019r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	zrealizowano
13.	X/78/19	02.10.2019r.	podstawowych parametrów przyjętych do prac nad budżetem gminy Brusy na 2020 rok	zrealizowano
14.	XI/98/19	29.11.2019r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2019.	zrealizowano

15.	XI/99/19	29.11.2019r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	zrealizowano
16.	XI/100/19	29.11.2019r.	podatku od nieruchomości	w trakcie realizacji
17.	XI/101/19	29.11.2019r.	wysokości stawek podatków od środków transportowych	w trakcie realizacji
18.	XI/102/19	29.11.2019r.	wprowadzenia opłaty miejscowej	w trakcie realizacji
19.	XI/103/19	29.11.2019r.	wprowadzenia opłaty targowej	w trakcie realizacji
20.	XII/104/19	20.12.2019r.	uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2020-2027	w trakcie realizacji
21.	XII/105/19	20.12.2019r.	uchwały budżetowej Gminy Brusy na 2020 rok	w trakcie realizacji
22.	XII/106/19	20.12.2019r.	zmiany uchwały Nr XI/102/19 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 listopada 2019r. w sprawie wprowadzenia opłaty miejscowej	w trakcie realizacji
23.	XII/107/19	20.12.2019r.	zmiany uchwały Nr XI/103/19 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 listopada 2019r. w sprawie wprowadzenia opłaty targowej	w trakcie realizacji
Wydział Gospodarki Przestrzennej				
24.	IV/35/19	28.02.2019r.	wyrażenia zgody na nabycie własności nieruchomości w trybie art. 231 Kodeksu Cywilnego	w trakcie realizacji
25.	IV/36/19	28.02.2019r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 601 położonej w obrębie ewidencyjnym Czyczkowy, gmina Brusy	w trakcie realizacji
26.	IV/37/19	28.02.2019r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działki nr 738 i nr 554 położonych w obrębie ewidencyjnym Kosobudy gmina Brusy	w trakcie realizacji
27.	V/38/19	29.03.2019r.	zaliczenia dróg i ulic do kategorii dróg gminnych	zrealizowano
28.	V/41/19	29.03.2019r.	zasad udzielania bonifikaty od opłaty jednorazowej z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawa własności tych gruntów	w trakcie realizacji
29.	VI/44/19	17.04.2019r.	wyrażenia zgody na wzniesienie pomników upamiętniających 6 osób związanych z gminą Brusy i zamordowanych	zrealizowano

			przez NKWD w 1940 roku	
30.	VIII/57/19	25.06.2019r.	wskazania wstępnych miejsc lokalizacji przystanków komunikacyjnych na terenie gminy Brusy w miejscowości Głowczewice i Lamk	zrealizowano
31.	X/69/19	02.10.2019r.	dzierżawy części nieruchomości w Męcikale w trybie bezprzetargowym	zrealizowana
32.	X/70/19	02.10.2019r.	zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu dla części działki 254/9 we wsi Męcikał gm. Brusy	zrealizowano
33.	X/71/19	02.10.2019r.	zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 234/3, 234/4, 234/5, 234/6, 234/7 położonych w obrębie ewidencyjnym Czapiewice, gm. Brusy	zrealizowano
34.	X/72/19	02.10.2019r.	zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 64/2, 64/3, 64/4, 64/5, 64/6, 64/7 i części działki nr 64/8 położonych w obrębie ewidencyjnym Męcikał, gm. Brusy	zrealizowano
35.	XI/91/19	29.11.2019r.	zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębach Czyczkowy, Rolbik i Zalesie, gm. Brusy	zrealizowano
36.	XI/92/19	29.11.2019r.	ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych	zrealizowano
37.	XII/108/19	20.12.2019r.	nadania nazwy ulicy osiedlowej w Brusach	zrealizowano
Wydział Środowiska i Rolnictwa				
38.	IV/34/19	28.02.2019r.	przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Brusy w 2019 roku	zrealizowano
39.	VIII/58/19	25.06.2019r.	wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli oraz określenia sezonu kąpielowego dla miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli na terenie gminy Brusy w 2019 roku	zrealizowano
40.	XI/86/19	29.11.2019r.	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty	w trakcie realizacji
41.	XI/87/19	29.11.2019r.	wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	w trakcie realizacji

42.	XI/88/19	29.11.2019r.	ustalenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami na rzecz gminy, za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych	straciła moc uchwałą Nr XIV/118/20 z dnia 20.02.2020r.
43.	XI/89/19	29.11.2019r.	ustanowienia użytku ekologicznego „Turzycowisko w Wielkich Chełmach”	zrealizowano
44.	XI/90/19	29.11.2019r.	ustanowienia pomników przyrody	zrealizowano
Wydział Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych				
45.	V/39/19	29.03.2019r.	zatwierdzenia Aneksu nr 2 z dnia 29.06.2018 r. i Aneksu nr 3 z dnia 31.12.2018 r. do Porozumienia – Umowy Partnerskiej Nr IFZ/1/2016 z dnia 13.04.2016 r.	zrealizowano
46.	VIII/61/19	25.06.2019r.	wyrażenia woli przystąpienia do realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Leśnie, gmina Brusy”	zrealizowano
47.	VIII/62/19	25.06.2019r.	wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Brusy do realizacji przedsięwzięcia pn. Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w Lubni oraz drogi powiatowej nr 2410G na odcinku Lubnia granica powiatu chojnickiego	zrealizowano
48.	XI/83/19	29.11.2019r.	zatwierdzenia Porozumienia – Umowy Partnerskiej nr FR/97/2019 z dnia 22.05.2019r. zawartego pomiędzy Powiatem Chojnickim a Gminą Brusy w sprawie współpracy przy realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w Lubni oraz drogi powiatowej nr 2410G na odcinku Lubnia – granica powiatu chojnickiego”	zrealizowano
49.	XI/85/19	29.11.2019r.	przyjęcia Regulaminu udzielania dofinansowania do usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Brusy	zrealizowano
Wydział Organizacyjno – Prawny				
50.	IV/32/19	28.02.2019r.	planów pracy komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach na 2019 rok	zrealizowano

51.	IV/33/19	28.02.2019r.	rozpatrzenia petycji w sprawie oświetlenia oraz modernizacji ulicy Stokrotki w miejscowości Brusy	zrealizowano
52.	VII/48/19	17.05.2019r.	ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Rady Miejskiej w Brusach w sprawie Statutu Gminy Brusy	zrealizowano
53.	VII/51/19	17.05.2019r.	rozpatrzenia skargi na działalność Burmistrza Brus	zrealizowano
54.	VIII/52/19	25.06.2019.	podjęcie uchwały w sprawie udzielenia Burmistrzowi Brus wotum zaufania	zrealizowano
55.	IX/66/19	20.08.2019r.	rozpatrzenia skargi na działalność Burmistrza Brus	zrealizowano
56.	X/75/19	2.10.2019r.	w sprawie przekazania do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku skargi Prokuratora Rejonowego w Chojnicach w przedmiocie zaskarżenia Uchwały Nr IV/18/11 z dnia 31 marca 2011r. Rady Miejskiej w Brusach w sprawie trybu powoływania i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu interdyscyplinarnego	zrealizowano
57.	XI/81/19	19.11.2019r.	ogłoszenia tekstów jednolitych statutów Sołectw i Osiedli gminy Brusy	straciła moc uchwałą Nr XIV/117/20 z dnia 20.02.2020r.
58.	XI/82/19	29.11.2019r.	ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Rady Miejskiej w Brusach w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagrodzenia	zrealizowano
Pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii				
59.	X/74/19	02.10.2019r.	trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Brusy oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania	zrealizowano
60.	XI/79/19	29.11.2019.	przyjęcia Programu Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu” na lata 2020 -2022	w trakcie realizacji

61.	XI/80/19	29.11.2019.	przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok	w trakcie realizacji
Pełnomocnik Burmistrza ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami				
62.	XI/84/19	29.11.2019.	przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie gminy Brusy na rok 2020	w trakcie realizacji
Gminny Zarząd Oświaty				
63.	VI/45/19	17.04.2019r.	ustalenia numeru porządkowego dla Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Brusach	zrealizowano
64.	VI/46/19	17.04.2019r.	ustalenia sieci szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Brusy	zrealizowano
65.	VI/47/19	17.04.2019r.	wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom niektórych oddziałów klasy III i uczniom niektórych oddziałów klasy VI Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Brusach, uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej w Czapiewicach oraz uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej w Męcikale w roku szkolnym 2019/2020	zrealizowano
66.	IX/67/19	20.08.2019r.	o zmianie uchwały Nr XI/193/09 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 05 marca 2009 roku w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagrodzenia	zrealizowano
67.	IX/68/19	20.08.2019r.	utworzenia Samorządowego Żłobka w Brusach	uchylona uchwałą Nr XI/94/19 z dnia 29.11.2019r.
68.	XI/94/19	29.11.2019r.	uchylająca uchwałę w sprawie utworzenia samorządowego Żłobka w Brusach	zrealizowano
69.	XI/95/19	29.11.2019r.	utworzenia samorządowego Żłobka w Brusach	zrealizowano
70.	XI/96/19	29.11.2019r.	określenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Brusy na rok szkolny 2019/2020	w trakcie realizacji

71.	XII/10919	20.12.2019r.	ustalenia wysokości opłat za pobyt dziecka w Samorządowym Żłobku w Brusach oraz ustalenia maksymalnej opłaty za wyżywienie dziecka	zrealizowano
72.	XII/110/18	20.12.2019r.	o zmianie uchwały Nr XIII/135/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 14 września 2016r. w sprawie zapewnienia wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej jednostkom organizacyjnym Gminy Brusy	zrealizowano
Zakład Gospodarki Komunalnej				
73.	XI/97/19	29.11.2019r.	uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Brusach na lata 2016 – 2022	w trakcie realizacji
Centrum Kultury i Biblioteki im Jana Karnowskiego w Brusach				
74.	VIII/55/19	25.06.2019r.	zatwierdzenia sprawozdania finansowego Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach za 2018 rok	zrealizowano
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach				
75.	V/40/19	29.03.2019r.	przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	w trakcie realizacji
76.	VIII/59/19	25.06.2019r.	szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych	w trakcie realizacji
77.	VIII/60/19	25.06.2019r.	szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania	w trakcie realizacji
78.	X/73/19	02.10.2019r.	określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego	w trakcie realizacji
79.	XI/93/19	29.11.2019r.	podjęcia działań zmierzających do utworzenia środowiskowego domu samopomocy na terenie Gm. Brusy	w trakcie realizacji

VI. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

1. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Brusy-Żabno oraz budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Żabno – etap II

Wybudowano sieć kanalizacji sanitarnej z rur PE (Ø90, Ø63) o łącznej długości 4.875 mb wraz z przyłączami (Ø40 PE, Ø160 PCV) o łącznej długości 1.610 mb oraz 41 przydomowych przepompowni ścieków – II etap.

Koszt całkowity zadania 1.037.818,04 zł

w tym dofinansowanie: **532.873,00 zł** (współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich objętego PROW na lata 2014-2020)

(realizacja 2019 r.)

2. Budowa drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy – Krównia

Wybudowano 500 m drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy-Krównia o nawierzchni asfaltowej (w tym 50 m płatne z funduszu sołeckiego).

Koszt całkowity zadania: 399.295,36 zł

koszty poniesione w 2019 r. - 365.322,97 zł, w tym dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Pomorskiego w wysokości 120.885 zł (płatne z planu finansowego UM) oraz 28.146,89 zł (fundusz sołecki)

3. Budynek rekreacyjno-sportowy miejscem aktywności mieszkańców Sołectwa Skoszewo

W ramach zadania zakupiono 4 drewniane ławostoły, materiały do impregnacji, szafę z półką na książki, 2 kosze na śmieci, dwudrzwiową, przeszkloną szafę chłodniczą, zieleni ozdobną wraz z materiałami sadzeniowymi oraz zamontowano 10 rolet wewnętrznych.

Całkowity koszt zadania 10.082,24 zł

w tym dotacja celowa: 10.000,00 zł (z Województwa Pomorskiego przeznaczona na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie małych projektów lokalnych pod nazwą „Aktywne Sołectwo Pomorskie 2019” realizowanych na terenach wiejskich)

(realizacja 2019 r.)

4. Dokumentacja projektowa ulic centrum Brus

W ramach zadania planowane jest wykonanie dokumentacji projektowej ulic centrum Brus.

Koszty poniesione dotychczas: 11.313,00 zł

w tym wydatek w 2019r. - 1.476,00 zł

Były to środki przeznaczone na wykonanie map do celów projektowych.

Inwestycja jest kontynuowana w 2020r. – wydatkowano 59.000,00 zł (na dokumentację projektowo-kosztorysową dla zadania „Rozbudowa nawierzchni drogowych na ul. Polnej wraz z budową kanalizacji deszczowej, budową wodociągu oraz budową oświetlenia drogowego w m. Brusy”.

5. Przebudowa drogi gminnej na trasie Żabno-Kosobudy wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz budową oświetlenia drogowego na terenie gminy Brusy

Zadanie obejmowało przebudowę drogi gminnej Żabno – Brusy–Wybudowanie – Kosobudy o łącznej długości 4.059m. Powstała droga gminna o nawierzchni asfaltowej, szerokości 5,5-6,0m, wraz z odwodnieniem, ścieżka rowerowa na całej długości, oświetlenie drogowe w terenie zabudowanym oraz odcinek chodnika wzdłuż ul. Kościelnej w Kosobudach.

Koszt całkowity zadania: 13.043.229,53 zł

w tym dofinansowanie 3.000.000,00 zł (z programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019)

koszty poniesione w 2019 r. – 3.213.854,59 zł

(realizacja od 2017 r. do 30 kwietnia 2019 r.)

6. Budowa ścieżki rowerowej Brusy-Zalesie w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”

Zadanie w trakcie realizacji. W ramach zadania powstanie ścieżka rowerowa wraz ze zjazdami publicznymi i indywidualnymi na trasie Brusy-Zalesie (odcinek od km 0+000,00 do km 2+775,95)

Szacunkowy koszt całkowity: 1.424.377,99 zł

w tym dofinansowanie 300.000,00 zł (z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”)

koszty poniesione w 2019r. – 30.264,28 zł

15 października 2019 podpisano umowę na realizację zadania za kwotę – 1.412.377,99 zł

8 października 2019 roku podpisano umowę na pełnienie nadzoru inwestorskiego

w kwocie – 12.000,00 zł

(realizacja od 2019 r. do 15 maja 2020r.)

7. Budowa drogi gminnej nr 206008G Zalesie-Lubnia

Inwestycja jest w trakcie realizacji i obejmuje:

- Rozbudowę drogi gminnej 206008G, tj. przebudowę i rozbudowę jezdni asfaltowej wraz z budową ścieżki rowerowej do DW235 oraz budową kanalizacji deszczowej w ul. Spółdzielczej,
- Budowę ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej DW235 na odcinku Zalesie – droga gminna nr 206008G, tj.:

Szacunkowy koszt całkowity: 2.738.920,94 zł

w tym dofinansowanie 1.302.992,00 zł (z Funduszu Dróg Samorządowych)

koszty poniesione w 2019 r. – 90.826,00 zł (odszkodowania grunty przejęte pod drogę na mocy decyzji ZRID)

9 grudnia 2019 podpisano umowę na wykonanie robót budowlanych za kwotę - 2.628.894,94 zł

27 grudnia 2019 roku podpisano umowę na pełnienie nadzoru inwestorskiego w kwocie – maks. 19.200,00 zł

(realizacja od 2019 r. do 31 lipca 2020 r.)

8. Budowa ul. Słonecznej w Zalesiu

Zakres Inwestycji obejmuje budowę ciągu pieszo-jezdnego, szerokości 5,0m, długości 420m, o nawierzchni z kostki betonowej oraz kanalizacji deszczowej.

Zadanie jest dofinansowane z Funduszu Dróg Samorządowych.

Realizacja zadania rozpoczęła się w 2019 r. przy udziale środków f. sołeckiego sołectwa Zalesie, a zakończyła w kwietniu 2020 r.

Koszty poniesione w 2019 r. - **28.146,89 zł** (f. sołecki)

Całkowity koszt realizacji zadania wnioś: **585.450 zł**, w tym dofinansowanie: **292.725 zł**.

9. Rewitalizacja części miasta Brusy w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 8.1

Na projekt składa się „Centrum Usług Społecznych w Brusach” planowane do realizacji w ramach Poddziałania 6.2.2 Rozwój usług społecznych oraz „Rewitalizacja części miasta Brusy” realizowana w ramach Poddziałania 8.1.2. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach poza Obszarem Metropolitarnym Trójmiasta RPO WP na lata 2014-2020,

➤ planowany do realizacji zakres w ramach Poddziałania 6.2.2 Rozwój usług społecznych to:

- Utworzenie placówki pobytu dziennego jako miejsca świadczenia usług opiekuńczych pobytu dziennego, planowane szkolenie dla opiekunów osób starszych;
- Centrum wsparcia rodziny – warsztaty umiejętności rodzicielskich, działania profilaktyczne w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci (świetlica w formie połączonej opiekuńczo – specjalistycznej), poradnictwo specjalistyczne (dyżury psychologa), wspieranie rodzin w organizacji czasu wolnego (cykl warsztatów rodzinnych);
- Placówka pobytu całodobowego (utworzenie 3 miejsc opieki całodobowej);

Szacunkowa wartość zadania: **1.414.261 zł**, w tym dofinansowanie **1.343.547 zł**,

➤ planowany do realizacji zakres w ramach Poddziałania 8.1.2 Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach poza Obszarem Metropolitarnym Trójmiasta to:

- Adaptacja części budynku przy ul. Szkolnej 1 w Brusach na cele społeczne;
- Remont elementów wspólnych budynku mieszkalnego i zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia (budynek komunalny przy ul. Chełmowskiej 4 w Brusach);
- Zagospodarowanie terenów zielonych przy ul. Szkolnej 1 i Chełmowskiej 4;

Szacunkowa wartość zadania: **3.892.047 zł**, w tym dofinansowanie: **2.226.482,24 zł**,

➤ **całkowita wartość projektu: 5.306.308 zł, w tym dofinansowanie: 3.570.029,24 zł**,

W ramach zadania został w 2019 r. wykonano:

1) projekt budynku przy ul. Chełmowskiej 4 w Brusach

Koszt zadania wyniósł: **12.300,00 zł** (koszt niekwalifikowalny)

16 października 2019 podpisano umowę na realizację dokumentacji projektowej i robót budowlanych za kwotę – **159.212,83 zł**

Roboty budowlane na podstawie ww. dokumentacji zostały odebrane w lutym 2020 r.

2) projekt „Rewitalizacja części miasta Brusy” – Adaptacja budynku przy ul. Szkolnej 1 w Brusach na cele społeczne.

Koszt zadania wyniósł: **59.901,00 zł**

w tym dofinansowanie: 29.905,95 zł

Razem koszty poniesione w 2019r. – **72.201,00 zł**

Koszty poniesione dotychczas: 111.561,00 zł

- planowany termin realizacji projektu: zakres inwestycyjny do 31 sierpnia 2021 roku, a społeczny do 30 czerwca 2023 roku.

(realizacja od 2017 r. do 2023 r.)

10. Budowa hali sportowej przy szkole podstawowej w Brusach

Trwają prace projektowe dotyczące Sali widowiskowo sportowej przy szkole podstawowej w Brusach. Planowany termin zakończenia prac projektowych 30 czerwca 2020 r.

Koszt wykonania dokumentacji wynosi: **99.000,00 zł**

11. Zagospodarowanie terenu SP Wielkie Chelmy

W ramach zadania wykonano aleje o nawierzchni szutrowej na grobli między stawami (długość 45 m i szerokości 2m) oraz boisko o nawierzchni trawiastej o wymiarach 31x29m.

Całkowity koszt zadania: 15.000,00 zł

(realizacja 2019 r.)

12. Przebudowa i rozbudowa budynku użyteczności publicznej w Brusach – tworzenie żłobka

Przedmiotem przedsięwzięcia inwestycyjnego była przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku z przystosowaniem na żłobek dla 80 dzieci. W ramach rozbudowy powstała nowa bryła o powierzchni użytkowej ok. 900 m². Na parterze i części pietra powstały 4 sale z przeznaczeniem na żłobek. Na piętrze 2 sale pełnią funkcję przedszkolną. Dodatkowo w nowej bryle znajdują się między innymi takie pomieszczenia jak: szatnia dla dzieci, zmywalnie naczyń, pomieszczenia do rozdzielania posiłków, łazienki dla dzieci, łazienka dla personelu, sekretariat, pomieszczenia dla logopedy oraz pomieszczenia socjalne i gospodarcze. Teren wokół obiektu został zagospodarowany i uporządkowany. Dla uczestników powstał plac zabaw.

Całkowity koszt zadania: 5.108.841,70 zł (w tym wyposażenie 200.229,56 zł)

w tym dofinansowanie: 2.400.000,00 zł (w ramach resortowego PROGRAMU ROZWOJU INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 „MALUCH+” 2019

wydatek w 2019 r. - 4.864.199,52 zł

(realizacja od 2018 r. do 2020 r.)

13. Odwodnienie miasta Brusy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Planowany zakres zadania obejmuje:

- odwodnienie Osiedla Słowackiego (ul. Mickiewicza, Prusa, Słowackiego, Wł. Reymonta) poprzez budowę kanalizacji deszczowej oraz budowę zbiornika retencyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą,

- odwodnienie w obrębie ulicy Kalwaryjnej i części ul. Dworcowej poprzez rozdzielenie kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną,
- modernizacja układu wód deszczowych w obrębie istniejącej oczyszczalni ścieków poprzez rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną oraz budowę zbiorników retencyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,

W ramach zadania zostanie wybudowane ok. ok. 2,8 km kolektora deszczowego oraz 3 zbiorniki retencyjne (2 na terenie starej oczyszczalni, 1 zbiornik dla potrzeb retencjonowania wód deszczowych z Osiedla Słowackiego)

Zadanie jest dofinansowane w ramach Działania 11.1. Ograniczanie zagrożeń naturalnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020,

Szacunkowa wartość zadania: **9.118.398,02 zł**, w tym dofinansowanie: **6.382.448,11 zł**

W 2019 r. w ramach zadania wykonano dokumentację projektową:

- 1) odwodnienia ulic Reymonta, Mickiewicza, Słowackiego i Prusa.
- 2) modernizacji układu wód deszczowych w obrębie istniejącej oczyszczalni ścieków oraz zakupiono grunt pod budowę zbiornika retencyjnego dla Osiedla Słowackiego.

W trakcie realizacji jest dokumentacja:

- 1) rozdziału kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną w ulicy Kalwaryjnej.

Razem koszty poniesione w 2019 r. – **384.500,48 zł**

w tym dofinansowanie: 47.657,94 zł (w ramach Działania 11.1. Ograniczenie zagrożeń naturalnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020),

Koszty poniesione dotychczas: 394.340,48 zł

(realizacja od 2017r. do 2020r.)

14. Czyste powietrze dla Gminy Brusy 2018-2019

W ramach zadania został zamontowany kocioł EG PELLET MICRO o mocy 10kW 5 klasa Ecodesign w komunalnym budynku mieszkalnym w miejscowości Huta.

Całkowity koszt: 16.699,99 zł

w tym dofinansowanie: 5.000,00 zł (z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020)

(realizacja od 2017r. do 2020r.)

15. Słońce źródłem pozyskiwania energii w gminach: Chojnice, Brusy, Czersk, Karsin i Konarzyny

Przedmiot zamówienia obejmował zakup i dostarczenie oraz montaż **145** nowych instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych, w tym:

- 1) zakup i dostarczenie oraz montaż 50 instalacji fotowoltaicznych o mocy 5 kWp (w tym 42 na budynkach mieszkalnych, z czego 3 budynki mieszkalne przekraczają 300m² powierzchni użytkowej – 550m², 366m², 352m² oraz 8 na budynkach gospodarczych/niemieszkalnych);
- 2) zakup i dostarczenie oraz montaż 47 instalacji fotowoltaicznych o mocy 4 kWp (w tym 34 na budynkach mieszkalnych, z czego 3 budynki mieszkalne przekraczają 300m² powierzchni użytkowej – 472m², 368m², 360 m² oraz 13 na budynkach gospodarczych/niemieszkalnych);

- 3) zakup i dostarczenie oraz montaż 41 instalacji fotowoltaicznych o mocy 3 kWp (w tym 31 na budynkach mieszkalnych oraz 10 na budynkach gospodarczych/niemieszkalnych),
- 4) zakup i dostarczenie oraz montaż 7 instalacji fotowoltaicznych o mocy 2 kWp (w tym 5 na budynkach mieszkalnych oraz 2 na budynkach gospodarczych/niemieszkalnych).

Całkowity koszt: 2.722.935,82 zł

w tym dofinansowanie: 2.041.286,51 zł (Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020)

(realizacja 2019 r., wniosek o dofinansowanie 2018r.)

16. Ochrona różnorodności biologicznej w gminach Brusy i Konarzyny – gmina Brusy

W ramach zadania został zmodernizowany park w Wielkich Chełmach. Wykonano aleje, wiatę na rowery oraz drobną architekturę turystyczną. Dokonano rewaloryzacji 3 stawów. Cały park został uporządkowany w zakresie drzew, krzewów i zieleni ozdobnej.

całkowita wartość zadania w gminie Brusy to 1.443.666,51 zł,

w tym dofinansowanie w kwocie 1.176.527,86 zł (z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020)

Razem koszty poniesione w 2019r. – **1.414.376,51 zł**

w tym dofinansowanie: 1.142.681,33 zł

(realizacja od 2018 do 2019r.)

17. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej poprzez modernizację budynku w Hucie – PROW

Zmodernizowano budynek w Hucie poprzez: budowę zadaszonego tarasu, wymianę pokrycia dachu wraz z robotami towarzyszącymi, docieplenie ścian zewnętrznych, fundamentów oraz stropu poddasza, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, przemalowanie wszystkich ścian i sufitów, montaż balustrad zewnętrznych i oświetlenia, przebudowę schodów zewnętrznych wraz z wykonaniem daszku nad wejściem, remont posadzki w garażu, montaż ogniw fotowoltaicznych, montaż wentylacji mechanicznej, remont instalacji wewnętrznych i zagospodarowanie terenu (wykonanie utwardzenia, budowa bezodpływowego zbiornika na deszczówkę wraz z kanalizacją deszczową, zieleni).

Koszt całkowity zadania: 487.512,51 zł

w tym dofinansowanie: 171.116,30 zł (z *Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach działania „Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność” w ramach Priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętego Programem Operacyjnym „Rybacktwo i Morze”*)

Razem koszty poniesione w 2019r. – **462.200,01 zł**

(zadanie realizowane od 2015 r. (dok. projektowa) do 2019r)

18. Przebudowa i rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP w Kinicach na cele społeczne – PROW

W ramach zadania rozbudowano budynek o przedsionek oraz zadaszony taras zewnętrzny. Wykonano wymianę pokrycia dachowego, docieplono ściany zewnętrzne, fundamenty oraz stropy. Częściowo wymieniono stolarkę okienną i drzwiową,

przemalowano wszystkie ściany i sufity. W garażu wyremontowano posadzkę. Zmodernizowano schody zewnętrzne, wybudowano pochylnię, wymieniono zadaszenie oraz zamontowano balustrady i oświetlenie. Na dachu zamontowano ogniwa fotowoltaiczne. Wyremontowano instalacje wewnętrzne, zamontowano wentylację mechaniczną. Teren wokół budynku został uporządkowany, zasiano zieleni i wykonano częściowe utwardzenia.

Koszt całkowity zadania: 487.931,50 zł

w tym refundacja: 157.176,00 zł (w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020)

Razem koszty poniesione w 2019r. – **472.891,00 zł**

(zadanie realizowane od 2015r do 2019r)

19. Modernizacja boiska treningowego kompleksu sportowego przy ul. A. Krajowej w Brusach wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakupem niezbędnego sprzętu.

W ramach przedmiotowego zadania wykonano remont treningowej części kompleksu sportowego tj. boiska treningowego do piłki nożnej oraz zaplecza rozgrzewkowego boiska i stadionu lekkoatletycznego. Zakres robót w szczególności obejmował remont płyty boiska do piłki nożnej o wymiarze 30 x 50m, ułożenie odwodnienia boiska treningowego, montaż 2 piłko-chwyty, remont nawierzchni oraz wymiana siatki ogrodzeniowej boiska ORLIK, (wymiana zużytej nawierzchni – podklejenie linii wymiarowej), modernizacja zaplecza boiska treningowego (tereny rozgrzewkowe), modernizacja ogrodzenia kompleksu sportowego.

Zostało również zakupione wyposażenie, tj. aluminiowe bramki piłkarskie o wymiarach 5x2 – 2 szt., kosiarkę trójwrzecionową-samojezdną, zegar elektroniczny zewnętrzny, stojaki na rowery (6 miejsc) – 10 szt.

całkowity koszt: 440.167,80 zł

środki własne: 283.767,80 zł

dofinansowanie z FRKF: 156.400,00 zł (ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach pilotażowego programu modernizacji infrastruktury sportowej – **Mały Klub**)

Razem koszty poniesione w 2019r. – **294.902,34 zł**

20. Budowa Otwartych Stref Aktywności w 4 miejscowościach: Czyczkowy, Kosobudy, Leśno i Męcikał.

CZYCZKOWY

Zamontowano następujące urządzenia siłowe i małą architekturę:

- surfer+twister,
- biegacz+orbitek,
- krzesło+prasanozna,
- wyciąg górny+ wioślarz,
- rower+stepper,
- jeździec wolnostojący
- stół do ping-ponga,
- kosz, 4 ławki i tablicę z regulaminem

Koszt realizacji zadania wyniósł: **32.821,64 zł**

KOSOBUDY

Zamontowano następujące urządzenia siłowe i małą architekturę:

- surfer+twister,
- biegacz+orbitek,
- krzesło+prasa nozna,
- wyciąg górny+ wioślarz,
- rower+stepper,
- jeździec wolnostojący
- stół do ping-ponga,
- kosz, 4 ławki i tablicę z regulaminem

Koszt realizacji zadania wyniósł: **34.855,64 zł**

LEŚNO

Zamontowano następujące urządzenia siłowe i małą architekturę:

- surfer+twister,
- biegacz+orbitek,
- krzesło+prasa nozna,
- wyciąg górny+ wioślarz,
- rower+stepper,
- jeździec wolnostojący
- stół do ping-ponga,
- kosz, 4 ławki i tablicę z regulaminem

Koszt realizacji zadania wyniósł: **33.412,04 zł**

MĘCIKAŁ

Zamontowano następujące urządzenia siłowe i małą architekturę:

- surfer+twister,
- biegacz+orbitek,
- krzesło+prasa nozna,
- wyciąg górny+ wioślarz,
- rower+stepper,
- jeździec wolnostojący
- stół do gry w szachy i chińczyka,
- kosz, 4 ławki i tablicę z regulaminem

Koszt realizacji zadania wyniósł: **33.412,04 zł**

W miejscowościach Czyczkowy i Kosobudy zamontowane urządzenia stanowią dodatkowe wyposażenie istniejących miejsc rekreacji.

Całkowity koszt: 134.501,36 zł

w tym dofinansowanie: 62.976,00 zł (z programu rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym OSA 2018)

Razem koszty poniesione w 2019r. – **128.309,36 zł**

(realizacja od 2018 do 2019 r.)

21. Dotacja celowa na zadanie; „Przebudowa i rozbudowa budynku Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach”

Przebudowa obiektu rozpoczęła się już w 2018 r.. To bardzo duża inwestycja, dlatego jest realizowana etapami. Pod salą widowiskową zostały wykonane piwnice przeznaczone

na pomieszczenia magazynowe. Budynek został również rozbudowany o szereg nowych pomieszczeń. W obiekcie powstanie małe kino, a cały obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Specjalne windy umożliwią osobom na wózkach zarówno zjechać na najniższą kondygnację, gdzie znajdować się będzie sala kinowa, jak również wjazd bezpośrednio na scenę i do biblioteki.

Przetarg na roboty wykończeniowe zostanie ogłoszony niebawem. Cała inwestycja ma kosztować niespełna 8 milionów złotych. Prawie 2 miliony to dofinansowanie z Ministerstwa Kultury. Gmina zabiega także o wsparcie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

Po zakończeniu remontu Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach będzie największym tego typu obiektem w południowej części województwa pomorskiego.

dofinansowanie w wysokości: 1.998.281,00 zł (w 2018 r. - 650.000,00 zł, w 2019 r. – 1.348.281,00 zł – w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa Priorytet 2 INFRASTRUKTURA BIBLIOTEK 2016-2020 ze środków finansowych Ministra Kultury

i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa

dotacja celowa z Gminy Brusy w 2019 r. – 933.825,12 zł

Razem koszty poniesione w 2019r. – **2.296.856,12 zł**

(realizacja od 2018 do 2020r.)

22. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Brusy – likwidacja skutków klęski żywiołowej

W 2019 unieszkodliwionych zostało 249,5 Mg wyrobów zawierających azbest. Zadanie obejmowało transport zabezpieczenie i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z 92 nieruchomości położonych na terenie gminy Brusy. Wartość zadania wyniosła **72 355 zł** i w 100% pokryta została z dotacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

VII. WYKONANIE FUNDUSZU SOŁECKIEGO

Nazwa Sołectwa	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Plan wydatków na dzień 31.12.2019 r. (w zł)	Wykonanie na dzień 31.12.2019 r. (w zł)	Wskaźnik wykonania	Saldo
BRUSY - JAGLIE	I Budowa drogi w kierunku Żabna	20 000,00 zł	19 999,80 zł	100,00%	0,20 zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską: Spotkanie dla dzieci połączone z konkursem "Kultura Kaszub"; Kaszubskie święto plonów	555,00 zł	554,92 zł	99,99%	0,08 zł
		20 555,00 zł	20 554,72 zł	100,00%	0,28 zł
BRUSY - WYBUDOWANIE	I Zakup tablic kierunkowych, służących jako drogowskazy do posesji	2 000,00 zł	1 999,22 zł	99,96%	0,78 zł
	II Budowa oświetlenia w sołectwie Brusy-Wybudowanie-wzdłuż drogi gminnej 206029G	21 389,00 zł	21 377,40 zł	99,95%	11,60 zł
	III Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Kaszubski Dzień Kobiet; Noc Świętojańska	3 500,00 zł	3 499,89 zł	100,00%	0,11 zł
		26 889,00 zł	26 876,51 zł	99,95%	12,49 zł
CZAPIEWICE	I Budowa drogi gminnej Czapiewice - Rolbik	26 000,00 zł	25 953,00 zł	99,82%	47,00 zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Dzień kobiet; Dzień dziecka ; Kaszubski Wieczór Wigilijny	2 222,00 zł	2 221,67 zł	99,99%	0,33 zł
		28 222,00 zł	28 174,67 zł	99,83%	47,33 zł
CZARNIŻ	I Budowa oświetlenia drogowego	24 600,00 zł	24 600,00 zł	100,00%	- zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Kaszubski konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet; Kaszubska Noc Świętojańska; Turniej sportowy dla dzieci; Kaszubski Wieczór Wigilijny	1 789,00 zł	1 786,61 zł	99,87%	2,39 zł
		26 389,00 zł	26 386,61 zł	99,99%	2,39 zł
CZARNOWO	I Zakup tablicy kierunkowej, służącej jako drogowskaz do posesji	6 000,00 zł	5 811,75 zł	96,86%	188,25 zł
	II Dokumentacja projektowa drogi gminnej w kierunku Czyczków	9 600,00 zł	9 590,00 zł	99,90%	10,00 zł
	III Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Dożynki wiejskie- święto plonów	1 900,00 zł	1 879,69 zł	98,93%	20,31 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	600,00 zł	600,00 zł	100,00%	- zł
	IV Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej	5 400,00 zł	5 400,00 zł	100,00%	- zł
		23 500,00 zł	23 281,44 zł	99,07%	218,56 zł
CZYZKOWY	I Budowa oświetlenia na ul. Ogrodowej w Czyczkowach	45 500,00 zł	45 498,38 zł	100,00%	1,62 zł

	II Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Kaszubska Noc Świętojańska; Kaszubski Wieczór Wigilijny	2 556,00 zł	2 553,21 zł	99,89%	2,79 zł
	III Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno - sportowe	7 500,00 zł	7 500,00 zł	100,00%	- zł
		55 556,00 zł	55 551,59 zł	99,99%	4,41 zł
GACNIK	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	16 500,00 zł	16 451,13 zł	99,70%	48,87 zł
	II Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Konkurs kulinarny na tradycyjną potrawę kaszubską z okazji Dnia Kobiet; Konkurs wiedzy o staropolskich sianokosach tzw. "Dziady"	2 444,00 zł	2 444,00 zł	100,00%	- zł
		18 944,00 zł	18 895,13 zł	99,74%	48,87 zł
GLÓWCZEWICE	I Zagospodarowanie terenu przy boisku sportowym	17 000,00 zł	17 000,00 zł	100,00%	- zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Turniej wiedzy o regionie; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet	800,00 zł	799,87 zł	99,98%	0,13 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	1 200,00 zł	1 200,00 zł	100,00%	- zł
	II Dopuszczenie terenu rekreacyjno - sportowego	5 000,00 zł	4 797,00 zł	95,94%	203,00 zł
		24 000,00 zł	23 796,87 zł	99,15%	203,13 zł
HUTA	I Zakup tablic kierunkowych, służących jako drogowskazy do posesji	7 000,00 zł	6 968,00 zł	99,54%	32,00 zł
	II Zakup tablic ogłoszeniowych	4 500,00 zł	4 500,00 zł	100,00%	- zł
	III Zagospodarowanie terenu w Rudzinach	6 000,00 zł	5 860,03 zł	97,67%	139,97 zł
	IV Dopuszczenie świetlicy wiejskiej	6 333,00 zł	6 126,70 zł	96,74%	206,30 zł
	V Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Gwiazdka; Dzień Kobiet; Dzień dziecka; Noc Świętojańska, Wigilia	3 000,00 zł	3 000,00 zł	100,00%	- zł
		26 833,00 zł	26 454,73 zł	98,59%	378,27 zł
KINICE	I Naprawa nawierzchni ul. Świerkowej	19 000,00 zł	18 943,72 zł	99,70%	56,28 zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską i zdrowy styl życia: Dzień dziecka; Dzień kobiet; Zawody wędkarskie; Zabawa karnawałowa	1 944,00 zł	1 943,30 zł	99,96%	0,70 zł
		20 944,00 zł	20 887,02 zł	99,73%	56,98 zł
KOSOBUDY	I Budowa oświetlenia drogowego wzdłuż ul. Szkolnej	50 430,00 zł	50 430,00 zł	100,00%	- zł
	II Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Kaszubski konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet; Kaszubskie święto płonów; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Kaszubskie spotkanie oplatkowe; Ferie zimowe	2 834,00 zł	2 823,20 zł	99,62%	10,80 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	1 000,00 zł	1 000,00 zł	100,00%	- zł

	III Zakup tablic kierunkowych, służących jako drogowaskazy do posesji	570,00 zł	553,70 zł	97,14%	16,30 zł
		54 834,00 zł	54 806,90 zł	99,95%	27,10 zł
LEŚNO	I Budowa ul. Słonecznej i Marii Ludwiki w Leśnie (dokumentacja projektowa)	25 490,00 zł	25 490,00 zł	100,00%	- zł
	II Dopuszaenie OSP poprzez zakup kombinezonów piankowych ratownictwa wodnego	4 556,00 zł	4 556,00 zł	100,00%	- zł
	III Oświetlenie na ul. Okrężnej w Leśnie	13 000,00 zł	12 999,99 zł	100,00%	0,01 zł
	IV Dopuszaenie świetlicy wiejskiej	7 000,00 zł	6 970,00 zł	99,57%	30,00 zł
	V Organizacja imprez integracyjnych promujących kulturę kaszubską:Kaszubski Wieczór Wigilijny; Ferie zimowe połączone z konkursem "Zima na Kaszubach"; Dzień kobiet; Rajd rowerowy szlakiem Anny Łajming; Festyn śliwkowy; Noc świętojańska	4 000,00 zł	3 968,49 zł	99,21%	31,51 zł
	VI Naprawa nawierzchni drogi gminnej - ul. Zaborska w Leśnie	1 510,00 zł	1 510,00 zł	100,00%	- zł
		55 556,00 zł	55 494,48 zł	99,89%	61,52 zł
LUBNIA	I Naprawa dróg gminnych	5 000,00 zł	4 985,19 zł	99,70%	14,81 zł
	II Dopuszaenie świetlicy wiejskiej	3 000,00 zł	2 999,96 zł	100,00%	0,04 zł
	III Przebudowa świetlicy wiejskiej	43 000,00 zł	27 789,00 zł	64,63%	15 211,00 zł
	IV Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Festyn wiejski; Festyn rodzinny; Ferie zimowe;Uczenie rocznicy szkoły; Konkurs kulinarny z okazji Dnia Kobiet; Spotkanie Bożonarodzeniowe; Turniej sportowy	3 756,00 zł	3 754,34 zł	99,96%	1,66 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	800,00 zł	800,00 zł	100,00%	- zł
		55 556,00 zł	40 328,49 zł	72,59%	15 227,51 zł
MAŁE CHEŁMY	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	25 000,00 zł	24 997,17 zł	99,99%	2,83 zł
	II Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Festyn sportowy z okazji Dnia Dziecka; Zimowisko sportowe z elementami kultury kaszubskiej i bal przebierańców	2 389,00 zł	2 388,18 zł	99,97%	0,82 zł
		27 389,00 zł	27 385,35 zł	99,99%	3,65 zł
MAŁE GLIŚNO	I Zakup tablic ogłoszeniowych	1 500,00 zł	1 500,00 zł	100,00%	- zł
	II Naprawa nawierzchni dróg gminnych	4 022,00 zł	3 988,15 zł	99,16%	33,85 zł
	III Remont instalacji elektrycznej w świetlicy	3 500,00 zł	3 500,00 zł	100,00%	- zł
	IV Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Dożynki w Gliźnie; Mikołajki kaszubskie dla dzieci	1 740,00 zł	1 735,95 zł	99,77%	4,05 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	960,00 zł	960,00 zł	100,00%	- zł
	V Wyposażenie terenu rekreacyjno- sportowego	11 500,00 zł	11 470,40 zł	99,74%	29,60 zł

		23 222,00 zł	23 154,50 zł	99,71%	67,50 zł
MĘCIKAŁ	I Budowa ul. Długiej w Męcikale	50 000,00 zł	37 000,00 zł	74,00%	13 000,00 zł
	II Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Noc Świętojańska; Festyn grzybowy; Męcikalski dzień sportu	2 223,00 zł	2 199,79 zł	98,96%	23,21 zł
		52 223,00 zł	39 199,79 zł	75,06%	13 023,21 zł
ORLIK	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	29 656,00 zł	29 626,27 zł	99,90%	29,73 zł
	II Organizacja cyklu imprez integracyjnych promujących kulturę kaszubską: Kaszubski Dzień Babci i Dziadka; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka	400,00 zł	384,88 zł	96,22%	15,12 zł
	Wynajem zamków dmuchanych	1 000,00 zł	1 000,00 zł	100,00%	- zł
		31 056,00 zł	31 011,15 zł	99,86%	44,85 zł
PRZYMUSZEWO	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	23 567,00 zł	23 501,61 zł	99,72%	65,39 zł
	II Organizacja cyklu imprez integracyjnych promujących kulturę kaszubską: Konkurs wiedzy - "Życie i Twórczość Anny Łajming"; Konkurs "Zima na Kaszubach"- bal przebierańców dla dzieci	600,00 zł	599,60 zł	99,93%	0,40 zł
		24 167,00 zł	24 101,21 zł	99,73%	65,79 zł
ROLBIK	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	23 533,00 zł	23 501,61 zł	99,87%	31,39 zł
	II Organizacja imprez promujących kulturę kaszubską: Kaszubska Choinka Noworoczna; Spotkanie integracyjne dla dzieci z konkursem "Wiedza o regionie"; Konkurs kulinarny promujący kulturę kaszubską z okazji Dnia Kobiet	1 800,00 zł	1 796,72 zł	99,82%	3,28 zł
		25 333,00 zł	25 298,33 zł	99,86%	34,67 zł
SKOSZEWO	I Organizacja cyklu imprez integracyjnych promujących kulturę kaszubską :Konkurs kulinarny połączony z Dniem Kobiet; Turniej sportowy połączony z dniem dziecka	500,00 zł	447,88 zł	89,58%	52,12 zł
	II Wyposażenie budynku rekreacyjno- sportowego dla potrzeb turystyki wodnej	14 000,00 zł	13 998,95 zł	99,99%	1,05 zł
		14 500,00 zł	14 446,83 zł	99,63%	53,17 zł
WIELKIE CHEŁMY	I Budowa odcinka drogi gminnej Wielkie Chełmy-Krównia	36 222,00 zł	28 146,89 zł	77,71%	8 075,11 zł
		36 222,00 zł	28 146,89 zł	77,71%	8 075,11 zł
ZALESIE	I Budowa ul. Słonecznej w Zalesiu	43 778,00 zł	43 678,00 zł	99,77%	100,00 zł
	II Organizacja cyklu imprez integracyjnych promujących kulturę kaszubską: Kaszubskie jasełka;Kaszubska gwiazdka;Kaszubskie igraszki kulinarne z okazji Dnia Kobiet; Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka; Kaszubska Noc Świętojańska; Konkurs wędkarski; Konkurs na tradycyjną potrawę wigilijną	4 000,00 zł	3 999,26 zł	99,98%	0,74 zł
		47 778,00 zł	47 677,26 zł	99,79%	100,74 zł

ŻABNO	I Budowa drogi gminnej w Żabnie	22 000,00 zł	21 894,00 zł	99,52%	106,00 zł
	II Zakup tablic kierunkowych , służących jako drogowskazy do posesji	1 000,00 zł	910,20 zł	91,02%	89,80 zł
	III Organizacja cyklu imprez promujących kulturę kaszubską: Turniej sportowy z okazji Dnia Dziecka;Kaszubskie igraszki kulinarne z okazji Dnia Kobiet	1 278,00 zł	1 277,76 zł	99,98%	0,24 zł
		24 278,00 zł	24 081,96 zł	99,19%	196,04 zł
	OGÓLEM	743 946,00 zł	705 992,43 zł	94,90%	37 953,57 zł

REALIZACJA INWESTYCJI Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO

1. Sołectwo Brusy- Jaglie

Budowa drogi w kierunku Żabna

Wybudowano odcinek drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w miejscowości Brusy - Jaglie. Długość wybudowanego odcinka wynosi 37 mb.

Koszt realizacji zadania wyniósł **19.999,80 zł**

Zadanie rozpoczyna realizację inwestycji na podstawie sporządzonej w 2018 r. ze środków funduszu sołeckiego dokumentacji projektowej „**Budowa drogi gminnej w kierunku Żabna – sołectwo Brusy Jaglie**”. Zakres dokumentacji projektowej obejmuje odcinek drogi o dł. ok. 670 mb.

2. Sołectwo Brusy-Wybudowanie

Budowa oświetlenia w sołectwie Brusy – Wybudowanie

Wzdłuż drogi gminnej nr 206029G wybudowano kabel oświetleniowy długości 275 mb wraz z montażem 2 latarni oświetleniowych.

Koszt realizacji zadania wyniósł **21.377,40 zł**

Zadanie jest kontynuacją inwestycji rozpoczętej w 2018 r. na podstawie dokumentacji projektowej „Budowa instalacji oświetlenia drogowego w miejscowości Brusy i Brusy - Wybudowanie”. Zarówno dokumentacja projektowa jak i roboty budowlane realizowane były wyłącznie ze środków f. sołeckiego.

3. Sołectwo Czapiewice

Budowa drogi gminnej Czapiewice – Rolbik

Wybudowano odcinek drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w miejscowości Czapiewice. Długość wybudowanego odcinka wynosi 45 mb.

Koszt realizacji zadania wyniósł **25.953,00 zł**

Zadanie rozpoczyna realizację inwestycji na podstawie sporządzonej w 2018 r. ze środków funduszu sołeckiego dokumentacji projektowej „**Budowa drogi gminnej Czapiewice - Rolbik - sołectwo Czapiewice**”. Zakres dokumentacji projektowej obejmuje odcinek drogi o dł. ok. 1000 mb.

4. Sołectwo Czarniż

Budowa oświetlenia drogowego

Wzdłuż drogi powiatowej nr 2629G wybudowano kabel oświetleniowy długości ok. 500 mb wraz z montażem 4 latarni oświetleniowych.

Koszt realizacji zadania wyniósł **24.600,00 zł**

Zadanie jest kontynuacją inwestycji rozpoczętej w 2018 r. na podstawie dokumentacji projektowej „Budowa linii kablowej oświetlenia ulicznego w miejscowości Czarniż”. Zarówno dokumentacja projektowa jak i roboty budowlane realizowane były wyłącznie ze środków f. sołeckiego.

5. Sołectwo Czarnowo

Dokumentacja projektowa drogi gminnej w kierunku Czyczków

Wykonano dokumentację projektową drogi gminnej Czarnowo – Czyczkowy. Zakres rzeczowy dokumentacji projektowej obejmuje budowę drogi o nawierzchni asfaltowej na odcinku długości ok. 1 km licząc od drogi powiatowej w kierunku Czyczków.

Koszt realizacji zadania wyniósł: **9.590,00 zł**

6. Sołectwo Czyczkowy

Budowa oświetlenia na ul. Ogrodowej w Czyczkowej

Wykonano dokumentację projektową budowy oświetlenia drogowego ul. Ogrodowej w Czyczkowach (odcinek o dł. ok. 1 km). Na podstawie ww. dokumentacji wybudowano kabel oświetleniowy o długości ok. 0,5 km wraz z montażem 1 latarni oświetleniowej.

Koszt realizacji zadania wyniósł: **45.500,00 zł**

7. Sołectwo Kosobudy

Budowa oświetlenia drogowego wzdłuż ul. Szkolnej.

Na ul. Szkolnej w Kosobudach wybudowano kabel oświetleniowy o długości ok. 0,4 km wraz z montażem 4 latarni oświetleniowych.

Koszt realizacji zadania wniósł: **50.430,00 zł**

Zadanie rozpoczyna realizację inwestycji na podstawie sporządzonej w 2018 r. ze środków funduszu sołeckiego dokumentacji projektowej „**Budowa linii kablowej oświetlenia ulicznego w miejscowości Kosobudy**”. Zakres dokumentacji projektowej obejmuje budowę oświetlenia wzdłuż ul. Szkolnej w Kosobudach na odcinku o długości ok. 0,7 km.

8. Sołectwo Leśno

Budowa ul. Słonecznej i Marii Ludwiki w Leśnie (dokumentacja projektowa)

Wykonano dokumentację projektową ul. Słonecznej i odcinka ul. Marii Ludwiki w Leśnie. Zakres rzeczowy dokumentacji obejmował budowę nawierzchni drogowych, kanalizacji deszczowej oraz oświetlenia ulicznego.

Koszt realizacji zadania wniósł: **25.490,00 zł**

Oświetlenie na ul. Okrężnej w Leśnie

Na ul. Okrężnej w Leśnie wybudowano kabel oświetleniowy na odcinku o długości ok. 0,3 km wraz z montażem 5 latarni oświetleniowych (jedna latarnia nowa, 4 przeniesione z ul. Polnej w Leśnie).

Koszt realizacji zadania wniósł: **25.490,00 zł**

9. Sołectwo Lubnia

Przebudowa świetlicy wiejskiej.

Wykonano dokumentację projektową przebudowy świetlicy wiejskiej w Lubni. Na podstawie ww. dokumentacji została wykonana przebudowa budynku polegająca na wykonaniu dodatkowego wejścia do obiektu, wydzieleniu pomieszczenia wiatrołapu oraz przebudowy części instalacji wewnętrznych.

Koszt realizacji zadania wniósł: **27.789,00 zł**

10. Sołectwo Męcikał

Budowa ul. Długiej w Męcikale.

Wykonano dokumentację projektową rozbudowy ul. Długiej w Męcikale wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Zlecona dokumentacja obejmowała odcinek o długości ok. 1,2 km.

Koszt realizacji zadania wniośł: **37.000,00 zł**

11. Sołectwo Wielkie Chełmy

Budowa odcinka drogi gminnej Wielkie Chełmy – Krównia.

Wybudowano odcinek drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej. Długość wybudowanej nawierzchni w ramach funduszu sołectkiego wynosi 50mb.

Koszt realizacji zadania wniośł: **28.146,89 zł**

Zadanie było realizowane jednocześnie z zadaniem „Budowa drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy – Krównia” w ramach, którego został wybudowany odcinek o długości 450m.

Inwestycja stanowi kontynuację zadania „Budowa zjazdu z drogi gminnej – sołectwo Wielkie Chełmy” realizowanego ze środków funduszu sołectkiego w 2018 r.

12. Sołectwo Zalesie

Budowa ul. Słonecznej w Zalesiu.

Wykonano kanalizację deszczową na odcinku od studni D1 do D3 w ul. Słonecznej w Zalesiu. Długość wykonanego odcinka wynosi 77 mb. Wykonane roboty stanowiły część inwestycji pn. „Budowa ul. Słonecznej w Zalesiu” dofinansowanej z Funduszu Dróg Samorządowych.

W 2019 r. wydano ze środków f. sołectkiego **28.146,89 zł**

Zakres Inwestycji obejmuje budowę ciągu pieszo-jezdnego, szerokości 5,0m, długości 420m, o nawierzchni z kostki betonowej oraz kanalizacji deszczowej.

Inwestycja zakończyła się w kwietniu 2020 r.

Całkowity koszt realizacji zadania wniośł: **585.450 zł**, w tym dofinansowanie: **292.725 zł**

13. Sołectwo Żabno

Budowa drogi gminnej w Żabnie.

Wybudowano odcinek drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w miejscowości Żabno. Długość wybudowanego odcinka wynosi 63 mb (szer. jezdni 3,5m).

Koszt realizacji zadania wyniośł **21.894 zł**

Zadanie jest kontynuacją inwestycji z 2018 realizowanej na podstawie dokumentacji projektowej „Budowa drogi gminnej w m. Żabno” zarówno ze środków f. sołectkiego jak i z planu finansowego urzędu miejskiego.

VIII. PRZYNALEŻNOŚĆ GMINY DO STOWARZYSZEŃ I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH ORAZ MIASTA PARTNERSKIE

Gmina Brusy należy do następujących organizacji:

- Związek Miast Polskich (Uchwała nr XXVII-146/97)
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sandry Brdy” (XIII/141/2008)
- Stowarzyszenie Wdzydzko – Charzykowska Lokalna Grupa Rybacka „Morenka” (XXVIII/246/09)
- Stowarzyszenia Samorządów posiadających na swoim terenie Parki Narodowe i Krajobrazowe – do 2019 r. organizacja nosiła nazwę: Stowarzyszenie Samorządów Polskich Współdziałających z Parkami Narodowymi oraz Samorządów posiadających na swym terenie inne obszary prawnie chronione. (Uchwała nr XXVII/242/14)

W czerwcu 2019 r. Burmistrz Brus Witold Ossowski, jako prezes stowarzyszenia, był organizatorem XXIV Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Samorządów posiadających na swoim terenie Parki Narodowe i Krajobrazowe, do którego należy 26 samorządów z terenu całej Polski. Było to spotkanie podsumowujące czwarty rok piątej kadencji Zarządu oraz dwudziesty rok działalności Stowarzyszenia, a zarazem posiedzenie wyborcze. Burmistrz Brus Witold Ossowski został Przewodniczącym Stowarzyszenia na kolejne 4 lata. Pozostały skład zarządu to: Z-ca Przewodniczącego Zarządu – Krzysztof Mróz – Wójt Gminy Lutowiska, Sekretarz – Urszula Anna Kolman – Burmistrz Gminy Zwierzyniec, Skarbnik – Zbigniew Szczepański – Wójt Gminy Chojnice, Członek Zarządu – Przemysław Mieloch – Burmistrz Gminy Mosina.

Miasta Partnerskie

Gmina Brusy podpisała porozumienia z dwoma miastami partnerskimi: od 2006r. z niemieckim miastem Gross Laasch oraz od 2015 r. z polskim Ożarowem Mazowieckim.

W sierpniu 2019 r. Gmina Brusy gościła młodzieżową reprezentację miasta partnerskiego Gross Laasch. Wizyta gości z Niemiec była kontynuacją wymiany młodzieży z 2018 r., kiedy to młodzież z gminy Brusy na zaproszenie Partnerskiego Samorządu odwiedziła Gross Laasch. W trakcie pięciodniowej wizyty na gości z Niemiec czekało mnóstwo atrakcji. Wspólnie z polskimi rówieśnikami uczestniczyli w licznych zajęciach integracyjnych, sportowych oraz wyjazdach edukacyjnych i turystycznych. W ramach programu młodzież uczestniczyła w: spotkaniu z burmistrzem Witoldem Ossowskim w Urzędzie Miejskim w Brusach, zabawach w Czernicy i kompleksie boisk w Brusach oraz wyjeździe do Grodziska Owidz. Ponadto uczestnicy brali udział w warsztatach ludowych w Chacie Kaszubskiej i zwiedzili skansen Józefa Chełmowskiego w Brusach-Jagliach, kościół w Brusach, wizytowali Chojnice i Gdańsk oraz wzięli udział w spływie kajakowym malowniczym szlakiem Zbrzycy z Kaszuby do Laski. Pobyt w Brusach zakończono wspólnym ogniskiem w Męcikale. Na organizację przedsięwzięcia Gmina Brusy pozyskała dofinansowanie z Polsko - Niemieckiej Współpracy Młodzieży w wysokości 9,2 tys. zł.

IX. CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1. Oświata i wychowanie

DANE STATYSTYCZNE

Gmina Brusy jest organem prowadzącym dla: 10 szkół podstawowych, w tym dwóch z filiami z klasami (0-III), jednego przedszkola oraz pięciu punktów przedszkolnych.

W dziewięciu szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Brusy funkcjonują oddziały przedszkolne. Szkoły podstawowe działają w następujących miejscowościach:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach;
- 2) Szkoła Podstawowa nr 2 w Brusach;
- 3) Szkoła Podstawowa w Czapiewicach;
- 4) Szkoła Podstawowa im. Błogosławionego Księdza Józefa Jankowskiego w Czyczkowach;
- 5) Szkoła Podstawowa im. Księdza Kanonika Bolesława Śledzia w Kosobudach;
- 6) Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Leśnie wraz ze Szkołą Filialną w Przymuszewie;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski” w Lubni;
- 8) Szkoła Podstawowa w Męcikale;
- 9) Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach wraz ze Szkołą Filialną w Rolbiku;
- 10) Szkoła Podstawowa w Zalesiu.

Na terenie miasta Brusy funkcjonuje jedno publiczne przedszkole - Przedszkole nr 1 w Brusach wraz z Punktem Przedszkolnym oraz Przedszkole Niepubliczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego.

LICZBA UCZNIÓW W ODDZIAŁACH GIMNAZJALNYCH (do 31.08.2019 r.)

Nazwa gimnazjum	Kl. III	Razem:
SP Brusy nr 2	107	107
Liczba oddziałów	5	5
SP Lubnia	41	41
Liczba oddziałów	2	2

LICZBA DZIECI W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH**w roku szkolnym 2019/2020**

Nazwa Szkoły	„0”	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Kl. VII	Kl. VIII	Razem:
SP Brusy	49	44	84	99	22	68	97	43	27	533
Liczba oddziałów	2	2	4	4	1	3	4	2	1	23
SP Brusy nr 2	0	44	0	0	18	62	67	45	61	297
Liczba oddziałów	0	2	0	0	1	3	3	2	2	13
SP Leśno	25	15	21	14	9	21	38	17	24	184
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	2	1	1	10
Filia Przymuszewo	8	0	4	2	0	0	0	0	0	14
Liczba oddziałów	1	0	1	1	0	0	0	0	0	3
SP Kosobudy	22	10	19	14	12	27	20	22	12	158
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
SP Wielkie Chelmy	13	14	11	11	12	15	16	12	9	113
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Filia Rolbik	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Liczba oddziałów	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
SP Lubnia	15	16	19	19	10	17	32	18	18	164
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	2	1	1	10
SP Czyczkowy	37	9	13	13	8	15	12	19	8	134
Liczba oddziałów	2	1	1	1	1	1	1	1	1	10
SP Zalesie	16	12	5	6	7	6	8	10	10	80
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
SP Męcikał	12	8	9	2	0	5	11	0	0	47
Liczba oddziałów	1	1	0,5	0,5	0	0,5	0,5	0	0	4
SP Czapiewice	14	6	10	2	0	4	7	0	0	43
Liczba oddziałów	1	1	1	1	0	1	1	1	0	7
Razem: (liczba uczniów)	217	178	195	182	98	240	308	186	169	1773

LICZBA DZIECI W PRZEDSZKOLACH							
w roku szkolnym 2019/2020							
Nazwa przedszkola	„O”	Pozostałe dzieci	Razem:	Rocznik	Rocznik	Rocznik	Rocznik
				2013	2014	2015	2016
Przedszkole nr 1	18	130	148	18	72	35	23
Przedszkole Sióstr Zmartwychwstanek	20	78	98	20	26	28	24
Razem:	38	208	246	38	98	63	47

Liczba dzieci w Punktach Przedszkolnych	
P-le Brusy	71
SP Leśno	23
SP Kosobudy	17
SP Lubnia	24
SP Czyczkowy	21
Razem:	156

REALIZOWANE ZADANIA OŚWIATOWE

Gmina Brusy realizowała zadania oświatowe wynikające z ustawy Prawo Oświatowe, ustawy o finansowaniu zadań oświatowych i rozporządzeń wykonawczych poprzez zabezpieczenie działalności szkół podstawowych i oddziałów przedszkolnych.

- 1) W szkołach odbywała się nauka języka obcego – wszyscy uczniowie korzystali z nauki języka angielskiego, a na zajęcia z drugiego języka obcego – niemieckiego uczęszczało 355 uczniów.
- 2) Ponadto 554 uczniów ze wszystkich szkół podstawowych (również szkół filialnych) uczęszczało na zajęcia z języka regionalnego – języka kaszubskiego.
- 3) W szkołach i przedszkolu podejmowano różnego rodzaju działania, ukierunkowane na uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które dostosowane były do indywidualnych potrzeb poszczególnych uczniów. Uczestniczyli oni w zajęciach: rewalidacja, logopedia, zajęcia wyrównawcze, zindywidualizowana ścieżka rozwoju,

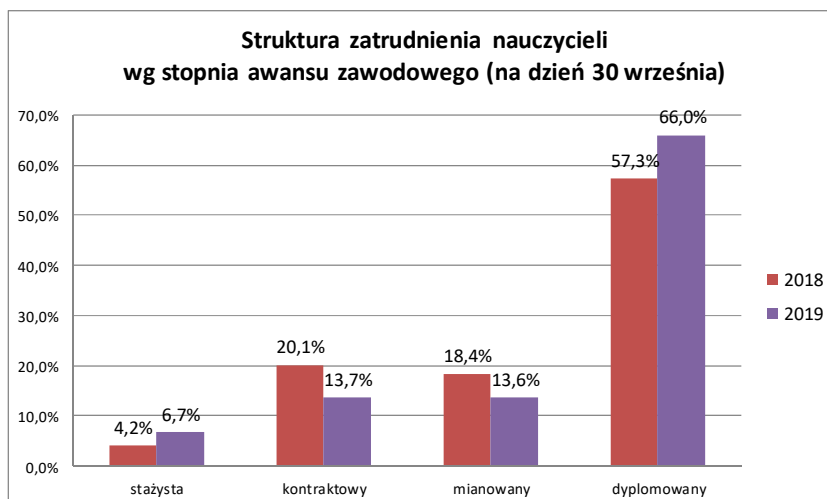
praca z nauczycielem wspierającym, nauczanie indywidualne. Na ten cel w 2019 roku wydatkowano kwotę 552.898 zł.

- 4) Gmina Brusy w grudniu 2019 r. złożyła wniosek o udzielenie wsparcia finansowego na zakup książek do bibliotek szkolnych w ramach programu wieloletniego - „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – Priorytet 3. Na zakup książek do bibliotek szkolnych wszystkich gminnych szkół podstawowych w ramach tego programu planuje się przeznaczyć 64,3 tys.; wkład własny gminy w wysokości 12,9 tys., rządowe wsparcie 51,4 tys. W maju 2020 r. Wojewoda Pomorski podjął decyzję o udzieleniu wsparcia finansowego organom prowadzącym szkoły na zakup nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami) do bibliotek szkolnych. Zakupy zostaną zrealizowane w 2020 r., po podpisaniu umowy z wojewodą.
- 5) W marcu 2019 r. rozpoczęła się realizacja projektu pn. „Żłobek w Brusach szansą na zwiększenie zatrudnienia i powrotu na rynek pracy” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. W okresie od 12 kwietnia do 30 listopada został wybudowany plac zabaw. W ramach tego zadania wykonano nawierzchnię EPDM, posadowiono urządzenia rekreacyjne oraz wykonano ogrodzenie. Całkowity koszt tego zadania to kwota 169.867,38. W grudniu 2019 r. wyłoniono i zrealizowano zadanie związane z dostawą wyposażenia (sprzęt AGD oraz częściowe wyposażenie rozdzielni posiłków) o wartości 26.764,80 zł. Dostawa pozostałego wyposażenia i elementów umeblowania odbyła się miesiącu styczniu 2020 r. Wartość dostawy to kwota 105.290,91 zł.
W okresie od listopada i grudnia 2019 r. przeprowadzono nabór dla osób opiekujących się dziećmi do lat 3. W tym samym okresie przeprowadzono również nabór na stanowiska pracy związane ze sprawowaniem opieki na dziećmi do lat 3 w Żłobku, tj. opiekuna, pielęgniarki, woźnego – łącznie 15 osób.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W SZKOŁACH

W jednostkach oświatowych Gminy Brusy było 230 etatów nauczycielskich oraz 57,65 etatów pracowników administracji i obsługi. Awans zawodowy otrzymało 8 nauczycieli dyplomowanych i 3 nauczycieli mianowanych.

Struktura zatrudnienia ze względu na awans zawodowy nauczycieli przedstawia się następująco (SIO):

NAGRADZANIE PRACOWNIKÓW I UCZNIÓW

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej w październiku 2019 roku Burmistrz Brus przyznał nagrody 14 nauczycielom - w tym jednemu dyrektorowi szkoły.

W 2019 roku kontynuowany był program stypendialny w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z Terenu Gminy Brusy”.

W ramach tego programu w czerwcu 2019 r. 18 absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych z terenu gminy Brusy otrzymało jednorazowe stypendium Burmistrza Brus. Natomiast w październiku 53 uczniów zostało wyróżnionych stypendiami Burmistrza Brus za wyniki w nauce.

WYNIKI Z EGZAMINU GIMNAZJALNEGO

Egzamin gimnazjalny składał się z trzech części. W części humanistycznej gimnazjaliści rozwiązywali odrębne zestawy zadań z języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie, a w części matematyczno-przyrodniczej – odrębne zestawy zadań z matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązywali zestaw zadań z języka obcego nowożytnego tylko na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Zestawienie wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w kwietniu 2019

- część humanistyczna i matematyczno-przyrodnicza

Szkoła	liczba uczniów	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza	
		j. polski	historia i WOS	matematyka	przedmioty przyrodnicze
G. Lubnia	41	55,0%	48,4%	35,7%	44,5%
G. Brusy	107	60,2	53%	42,2%	42,2%
gmina Brusy	148	58,8%	51,7%	40,4%	42,9%
powiat chojnicki		60%	55%	38%	46%
woj. pomorskie		62%	58%	42%	48%
kraj		63%	59%	43%	49%

**Zestawienie wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w kwietniu 2019
- część językowa**

Szkoła	liczba uczniów	j. angielski podstawowy	liczba uczniów	j. angielski rozszerzony	liczba uczniów	j. niemiecki podstawowy	liczba uczniów	j. niemiecki rozszerzony
G. Lubnia	41	49,7%	36	33,7%	5	37,6%	-	-
G. Brusy	107	62,2%	106	44,8%	1	73%	1	45%
gmina Brusy	148	59%	142	42%	6	43,5%	1	45%
powiat chojnicki		60%		42%		53%		28%
woj. pomorskie		68%		53%		49%		38%
kraj		68%		53%		51%		43%

PODSUMOWANIE:

- Średni wynik szkół podstawowych gminy Brusy z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego jest o 2 pkt procentowe niższy od średniej wojewódzkiej – 4 stanin w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju – wynik identyczny jak dla szkół zlokalizowanych na obszarach wiejskich;
- Średni wynik szkół podstawowych gminy Brusy z egzaminu ósmoklasisty z matematyki jest na poziomie średniej wojewódzkiej – 5 stanin w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik szkół podstawowych gminy Brusy egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego jest o 7 pkt procentowych niższy od średniej powiatowej – 4 stanin w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju – wynik identyczny jak dla szkół zlokalizowanych na obszarach wiejskich;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej z języka polskiego na poziomie wyniku powiatu - 4 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z matematyki na poziomie wyniku województwa - 5 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części językowej z języka angielskiego podstawowy – na poziomie wyniku powiatu - 4 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym zdawało tylko 6 uczniów, co stanowi zaledwie 4% przystępujących do egzaminu z języka obcego nowożytnego;
- Wyniki ze sprawdzianów oraz egzaminów są zróżnicowane w poszczególnych latach - zależne od danego rocznika uczniów.

WYNIKI Z EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

Egzamin ósmoklasisty został przeprowadzony od 15 do 17 kwietnia 2019 r. Uczniowie, którzy z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpili do niego w powyższym terminie, napisali egzamin 3, 4 i 5 czerwca br. Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany w formie pisemnej. Każdy ósmoklasista przystąpił do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych, tj. 1) języka polskiego; 2) matematyki; 3) języka obcego nowożytnego

Zestawienie wyników egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w kwietniu 2019

Szkoła	Liczba uczniów zdających	j. polski	matematyka	j. angielski
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Brusach	43	56%	46%	50%
Szkoła Podstawowa nr 2 w Brusach	53	60%	46%	46%
Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Józefa Jankowskiego	8	70%	53%	41%
Szkoła Podstawowa im. ks. kanonika Bolesława Śledzia w Kosobudach	20	65%	45%	36%
Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Leśnie	15	55%	36%	25%
Szkoła Podstawowa im. TOW „Gryf Pomorski” w Lubni	17	55%	38%	53%
Szkoła Podstawowa w Zalesiu	11	53%	41%	36%
Szkoła Podstawowa im. S. Sikorskiego w Wielkich Chełmach	16	63%	39%	42%
gmina Brusy	183	59%	44%	44%
powiat chojnicki		61%	41%	51%
województwo pomorskie		62%	44%	58%
Kraj		63%	45%	59%
Wieś		59%	39%	49%
miasta do 20 tys. mieszkańców		57%	39%	53%

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA REMONTOWE

Szkoła	Zakres wykonanych prac	Kwota wydatkowanych środków
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brusach	Wymiana rur cwu i zimnej wody – blok E	19.524 zł
	Wymiana drzwi wewnętrznych	3.900 zł
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach	Materiały malarskie do remontu pomieszczeń szkolnych	4.122 zł
	Naprawa dachu	2.200 zł
Szkoła Podstawowa im. Księdza Kanonika Bolesława Śledzia w Kosobudach	Remont instalacji centralnego ogrzewania (montaż zaworów termostatycznych, wymiana grzejników)	23.532 zł
Przedszkole nr 1 w Brusach	Remont podłóg w salach przedszkolnych	33.108 zł
Szkoła Podstawowa im. TOW „Gryf Pomorski” w Lubni	Przełożenie pokrycia dachowego na budynku „starej” szkoły	51.385 zł
	Zakup drzwi wewnętrznych	2.400 zł
	Przestawienie pieca oraz zakup materiałów do remontu sali w Punkcie Przedszkolnym	5.783 zł
RAZEM:		145.954 zł

ZADANIA INWESTYCYJNE

Nazwa zadania	Kwota wydatkowanych środków
Przebudowa i rozbudowa budynku użyteczności publicznej w Brusach - tworzenie żłobka	4.864.199,52
Budowa placu w ramach projektu „Żłobek w Brusach szansą na zwiększenie zatrudnienia i powrotu na rynek pracy” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020	169.867,38
Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach	15.000,00
RAZEM:	5.049.066,90

FINANSE

Dochody

Głównym źródłem finansowania oświaty jest część oświatowa subwencji ogólnej w kwocie 18.111.455 zł oraz dotacja przedszkolna - 593.469 zł. Poza subwencją i dotacjami największe dochody szkoły i przedszkole osiągnęły z wynajmu sal, opłat za dożywianie uczniów w stołówkach oraz odpłatności za pobyt dziecka w przedszkolu – 509.422 zł.

Wydatki

W roku 2019 wydatki bieżące na finansowanie oświaty wyniosły ogółem: 25.389.462 zł. Największy koszt funkcjonowania oświaty stanowią wynagrodzenia dla pracowników wraz z pochodnymi, w kwocie 18 657 801 zł, co stanowi ok. 73% wszystkich zrealizowanych wydatków.

	2019
Kwota części oświatowej subwencji ogólnej	18.111.455 zł
Dotacje na zadania oświatowe – dochody	827.027 zł
Pozostałe dochody	509.422 zł
Wydatki bieżące na wszystkie zadania oświatowe	25.389.462 zł
Dochody - wydatki	-5.941.558 zł

W 2019 roku z budżetu Gminy Brusy została udzielona dotacja dla przedszkola niepublicznego działającego na terenie miasta Brusy w kwocie 733.932 zł oraz pokryto koszty wychowania przedszkolnego dzieci zamieszkałych na terenie gminy Brusy uczęszczających do niepublicznych przedszkoli na terenie innych gmin – 42.637 zł

ORGANIZACJA DOWOZÓW DO SZKÓŁ

W roku szkolnym 2019/2020 dowozem objęto 304 uczniów. Do realizacji tego zadania Gminny Zarząd Oświaty w Brusach dysponował czterema autobusami o łącznej liczbie miejsc 164 oraz dwoma busami o łącznej liczbie miejsc 39.

Pomimo tego część dzieci korzystała z transportu publicznego (PKS) – 18 uczniów oraz dowożona była przez rodziców – 13 osób.

Gmina Brusy jest zobowiązana do zorganizowania dowozu uczniów z terenu gminy Brusy, uczęszczających do szkół specjalnych oraz innych placówek umożliwiających realizację obowiązku szkolnego. W roku szkolnym powyższym dowozem objęto 23 osoby do Chojnic, 5 osób do OREW w Trzebuniu oraz 2 osoby do OREW w Pierszczewie.

Łączny koszt realizacji zadań związanych z dowozem uczniów w 2019 r. wyniósł 690.068,65zł.

2. Pomoc społeczna

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach objął 2019r. pomocą i wsparciem 339 rodzin, łącznie 1218 osób. W ostatnim roku nastąpił spadek w porównaniu do lat poprzednich liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także liczby osób w rodzinach.

Najczęstsze powody udzielania pomocy osobom i rodzinom:

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin - ogółem
Ubóstwo	172
Potrzeba ochrony macierzyństwa	145
Potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym wielodzietność	121
Niepełnosprawność	111
Bezrobocie	79
Długotrwała lub ciężka choroba	41
Alkoholizm	9
Bezdomność	4
Kłęska żywiłowa lub ekologiczna	4
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	3
Przemoc w rodzinie	2
Zdarzenie losowe	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Powody trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Brusy¹

Ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność i bezrobocie to najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach. Analizowane lata wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy sukcesywnie maleje. Doświadczenie ośrodka pomocy społecznej sygnalizuje na wysokie zapotrzebowanie na pracę socjalną prowadzoną wśród mieszkańców miasta i gminy Brusy. W 2019 r. praca socjalna prowadzona była w 95 rodzinach.

Powody udzielania pomocy znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w formach udzielanej pomocy. Najczęściej realizowane rodzaje wsparcia, udzielane przez MGOPS w Brusach w roku 2019 przedstawia poniższa tabela:

¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019 - Sprawozdanie własne MRPiPS-03 za I-XII 2019r.

Rodzaje świadczeń	Liczba osób, które decyzją otrzymały świadczenie	Kwota świadczeń w zł
Zasiłek okresowy	35	41 800
Zasiłek celowy	195	136 700
Schronienie	4	41 703
Posiłek	797	70 375
Zasiłek stały	48	262 163
Usługi opiekuńcze	10	26 716
Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	29 801
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	4	55 832

Świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych w gminie Brusy

Gmina ponosi odpłatność za pobyt 5 osób w domach pomocy społecznej na łączną kwotę 156 018 zł.

Poziom udzielanego wsparcia w ramach działalności tut. Ośrodka, na przestrzeni lat, pozostaje na stałym poziomie.

W analizowanym roku, MGOPS w Brusach był beneficjentem rządowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” i obejmował wsparciem asystenta rodziny tego potrzebujące.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	2019rok
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	13
Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny	33
Liczba asystentów rodziny	1
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	9
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	26 569,03 zł

Na sytuację ekonomiczną rodzin z terenu miasta i gminy Brusy wyraźny wpływ mają także inne świadczenia realizowane i wypłacane przez tut. Ośrodek:

L.p.	Rodzaj świadczenia	2019	
		Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających ze świadczeń	kwota w zł
1.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	842	4 079 214
2.	Świadczenie wychowawcze (500+)	1265	16 767 392
3.	Fundusz alimentacyjny	41	345 040

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	7 175	1 356 151
2.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 253	1 972 706
3.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	543	333 576
4.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	169	169 000
5.	Zasiłek dla opiekuna	487	346 000
6.	„Dobry start”	2279	683 700
7.	Jednorazowe świadczenie z ustawy „Za życiem”	3	12 000

Wysokość świadczeń pozostaje na stałym poziomie, dalszy wskaźnik wzrostu, w porównaniu z latami poprzednimi, obserwowany jest w kategorii zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych.

Ponadto mieszkańcy otrzymali pomoc finansową w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych	Kwota świadczeń w złotych
Dodatki mieszkaniowe	41	75 995
Dodatki energetyczne	25	3 587

MGOPS w Brusach realizował zadania wynikające z ustawy o „Karcie Dużej Rodziny”. W 2019 uprawnienia uzyskały 474 rodziny z terenu miasta i gminy Brusy, stanowi to 1093 kart wydanych.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach wynika, iż w rodzinach zastępczych umieszczono 9 dzieci z terenu gminy Brusy (dane na dzień 31.12.2019r.). W obrębie gminy funkcjonują 3 rodziny zastępczych niezawodowe (spokrewnione), 1 rodzinny dom dziecka i 1 rodzina zastępcza zawodowa.

Ośrodek organizował zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prace społecznie użyteczne dla 4 osób bezrobotnych, na łączną kwotę udzielonych z tego tytułu świadczeń – 3 164,00 zł.

MGOPS w Brusach uczestniczył w 3 konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” – wartość dofinansowania – 21 546,00 zł , liczba rodzin objętych wsparciem - 13
- Program „Opieka wytechnieniowa” – edycja 2019, wartość dofinansowania – 13 199,91 zł , liczba osób objętych wsparciem – 9,
- Program „Posiłek w szkole i w domu” – edycja 2019, wartość dofinansowania 99 450 zł, liczba osób objętych programem 797, w tym z posiłku 193 dzieci, z pomocy finansowej 686 osób.

3. *Kultura i sport*

KULTURA

W 2019 roku w ramach działalności Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach podejmowano szereg działań na rzecz mieszkańców związanych z pobudzaniem i zaspokajaniem różnych potrzeb czytelniczych, intelektualnych i kulturalnych. Ściśle współpracujemy z lokalnym środowiskiem, ze wszystkimi przedszkolami, szkołami podstawowymi i ponadgimnazjalnymi, sołtysami i stowarzyszeniami.

Rok 2019 w **bibliotece** obfitował w liczne spotkania z cyklu „Kreatywnie z Biblioteką”, gdzie członkinie kreatywnie spędzały czas. Uczyły się sztuki artystycznej *beading*, metody *dequpage*, tworzyły ozdoby z gipsowych jaj, wykonywały stroiki wielkanocne, ozdoby świąteczne: wianki, krasnale, choinki, szydełkowały wspaniałe serwetki i piekły pierniczki.

Biblioteka nie zapomniała o najmłodszych i dla nich organizowała zajęcia tematyczne z cyklu „Biblioteka dla dzieci”. Zorganizowano: Wiosenne inspiracje,.

Biblioteka to także miejsce spotkań uczestników Dyskusyjnego Klubu Książki w Brusach. Na spotkaniach omawiano książki polskich i zagranicznych pisarzy. Omawiano książkę Ronna Stainke „Fritz Bauer Auschwitz przed sądem”, twórczość Amosa Oz, książkę Kristian Hannah „Słowik” czy „Chłopiec z latawcem” Khaleda Hosseiniego.

Ciekawą ofertę stanowią lekcje biblioteczne dla dzieci z przedszkoli i szkół z gminy Brusy.

Ponadto w filii bibliotecznej w Męcikale odbywały się spotkania członkiń Koła Miłośników Biblioteki, które aktywnie włączają się w promocję czytelnictwa w gminie Brusy.

W Chacie Kaszubskiej w Brusach - Jagliach przeprowadzono w 2019 roku w 100 **warsztatów regionalnych**, w których uczestniczyło 2319 dzieci i młodzieży z całych Kaszub, głównie z gminy Brusy. Na warsztatach uczestnicy poznają sposoby przetwarzania i kiszenia kapusty, pieczenia wafli, techniki malowania na szkle czy malowania Aniołów Józefa Chełmowskiego, a także lepienia figurek. O życiu jakie dawniej wiedli mieszkańcy naszych ziem, Krebanie, uczestnicy dowiadują się na warsztatach *Życie na Zaborach*, natomiast o muzyce, pieśniach i instrumentach jakie występowały i dalej są używane w kapelach kaszubskich uczestnicy dowiadują się na *Zaborskim muzykowaniu*. W tematyce warsztatów nie zabrakło także wiedzy na temat jak dawniej wyglądało pranie bielizny, pościeli czy innych rzeczy na Zaborach, a to wszystko w *Mokrych harcach*. Warsztaty cieszą się z coraz większym zainteresowaniem. W 2018 roku wzbogaciliśmy ofertę o kolejne warsztaty z malowania kaszubskich kogucików. Cały czas zainteresowanie szkół, przedszkoli i innych grup udziałem w warsztatach wzrasta.

Styczeń

W styczniu odbyły się **23** imprezy w tym: XXVII edycja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, konkurs jasełek w języku kaszubskim, czy kameralny koncert *Wieczór z Kolędą* w wykonaniu keyboardzistów i akordeonistów z naszej placówki.

Luty

Zorganizowano Zimowy koncert pianistów. Przez dwa tygodnie, dzieciom z gminy Brusy zapewniono zajęcia podczas ferii zimowych. W ramach ferii odbył się: turniej tenisa stołowego, turniej szachowy i warcabowy, warsztaty tańca nowoczesnego, warsztaty muzyczne z nauki gry na gitarze. Ponadto zorganizowano wyjazd 240 dzieci do kina w Chojnicach na film „Asterix i Obelix”. W ferii zimowych uczestniczyło 545 dzieci.

Młodzież z grup tanecznych Krebane i Gwiżdże uczestniczyła w obozie szkoleniowym w Swornegaciach w dniach od 18 do 22 lutego.

Marzec

21 marca zorganizowano Przegląd Piosenki na Powitanie Wiosny dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu chojnickiego. W ramach obchodów Dnia Kobiet, Zespół Pieśni i Tańca Krebane uczestniczył z pokazami tanecznymi w spotkaniach wyjazdowych do Czyczków i Wiela.

Kwiecień

24 kwietnia odbyło się spotkanie autorskie z Ewą Jasik Wardalińską. 14 kwietnia ZPiT Krebane wystąpił w Mroczy z koncertem tańców kaszubskich, a 1 maja w Osieku k. Bydgoszczy.

28 kwietnia Gmina Brusy, działając we współpracy z przedstawicielami Międzynarodowego Motocyklowego Rajdu Katyńskiego, w 2019 r. dołączyła do Programu patriotyczno – edukacyjnego „**Katyń... ocalić od zapomnienia**”, objętego Honorowym Patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, realizowanego przez Stowarzyszenie Parafiada im. św. Józefa Kalasancjusza z Warszawy. Wzdłuż ul. Armii Krajowej posadzono 6 dębów pamięci w hołdzie ofiarom związanym z Gminą Brusy. Upamiętniono: przodownika Policji Państwowej Ignacego Borzyszkowskiego, aspiranta Policji Państwowej Jana Kuicha, kapitana rezerwy Jana Ryngwelskiego, porucznika piechoty rezerwy Władysława Kucznię, majora rezerwy Wojska Polskiego Edmunda Wróblewskiego oraz podporucznika Jana Czapiewskiego. Uroczystość została objęta honorowym patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, który skierował do organizatorów i uczestników na tę okoliczność list. Wzruszająca uroczystość odbyła się z udziałem władz rządowych, samorządowych, przedstawicieli

Kuratorium Oświaty, Policji, Wojska, Instytutu Pamięci Narodowej oraz Stowarzyszenia Międzynarodowy Motocyklowy Rajd Katyński oraz rodzin zamordowanych.

Maj

3 maja zorganizowano 228. Obchody Rocznicy uchwalenie Konstytucji 3 Maja i Święta Strażaka, a 10 maja odbyły się powiatowe eliminacje do Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego Rodno Mowa.

Tydzień Bibliotek rozpoczęliśmy wyjazdem do Rytla na spotkanie 3 Dyskusyjnych Klubów Książki, z Brus, Czerska i Rytla. W ramach zajęć „Biblioteka Dzieciom” zorganizowano dla najmłodszych zajęcia czytelnicze „Książki czytacie”. Natomiast w Szkole Podstawowej Nr 2 odbyło się spotkanie z podróżnikiem Grzegorzem Pietrzykowskim. Ponadto dzieci mogły wziąć udział w 2 przedstawieniach teatralnych o tematyce czytelniczej: „Prastara księżnica, skarb i tajemnica”. 23 maja odbył się wernisaż XIX Pomorskiego Konkursu Plastycznego „Ziemia kaszubska słoneczna i czysta”.

W ramach obchodów okrągłej rocznicy nadania Miastu i Gminie Brusy patronatu Bł. Ks. Józefa Jankowskiego, zorganizowano wyjazd do Oświęcimia i Wadowic.

Czerwiec

Obchody *Gminnego Dnia Dziecka* jak zwykle odbyły się bardzo uroczyście. Wydarzenie uświetnił happening czytelniczy *Bruscrossing*, czyli barwnym korowodem ulicami Brus, dzieci i młodzież ze wszystkich szkół i przedszkoli w gminie Brusy prezentowały postacie z książek. *Bruscrossing* zgromadził około 800 osób.

9 czerwca ZPiT Krebane dał koncert na Jarmarku Świętojańskim w Bydgoszczy, a grupy Purczi i Krebanulczy 16 czerwca wystąpiły w Mostach k. Lęborka. Wspólnie ze Stowarzyszeniem Miłośników Kultury Kaszubskiej „Folknij Se” zorganizowano Letni Piknik FOLK dla dzieci i młodzieży ze wszystkich grup Krebane. Na MOTOseRCU w Swornegaciach zespół rockowy N.O.W. dał swój pierwszy koncert.

Sporo uczestników zgromadził Odjazdowy Bibliotekarz zorganizowany w tym roku 15 czerwca wspólnie z Ośrodkiem Kultury w Rytlu i Ośrodkiem Kultury w Czersku. W tym roku trasa wiodła rowerzystów do miejscowości Kwieki. Razem w rajdzie wzięło się ponad 100 rowerzystów, którzy przemierzali trasę z Brus, Rytla i z Czerska do Kwiek.

Czerwiec to miesiąc podsumowań działalności kół. W ramach tego odbyły się koncerty pianistów, gitarzystów, wokalistów, keyboardzistów.

Lipiec

7 lipca Teatr Obrzędu Ludowego „Zaboracy” wziął udział w Wojewódzkich Spotkaniach Teatrów Obrzędu Ludowego, Gawędziarzy i Śpiewaków Ludowych w Osiecinach z spektaklem „W niedzielę”. Tego samego dnia, ale w Wierchucinie grupa tańców ludowych z ZPiT Krebane wzięła udział w Przeglądzie Kaszubskich Zespołów Regionalnych w Wierchucinie w gminie Krokowa.

8 lipca zorganizowano wieczór kameralny z twórczością Danieli Wójcik z Warszawy, była mieszkanką Brus. Autorka opowiadała o książce „Jeszcze świat się kręci czyli fraszki, kpinki i szumowinki”.

W dniach od 11 do 16 lipca, młodzież z grupy Młodzi Krebane oraz Gwiżdże uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru „Koplanickie Slavosti” w Czechach.

W dniu 20 lipca odbyło się otwarcie Fundacji Chełmowskich, w które aktywnie zaangażowali się pracownicy Chaty Kaszubskiej oraz członkowie Teatru Obrzędu Ludowego „Zaboracy”.

FESTIWAL

22 lipca przywitaliśmy pierwszych gości uczestniczących w naszym festiwalu. 23 lipca w Wielkim Klinczu odbył się wieczorek integracyjny dla 500 osób – członków wszystkich zespołów uczestniczących w Festiwalu. 24 lipca oficjalnie otwarto VII. Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Kaszubskie Spotkania z Folklorem Świata” na Koncercie inauguracyjnym w Wielu. W piątek 26 lipca odbył się pierwszy dzień festiwalowy w Brusach, który

uatrakcyjnił zespół Skaldowie. Dzień zakończył się dyskoteką z Radiem Weekend dla wszystkich uczestników dni festiwalowych. W sobotę odbywały się koncerty zespołów festiwalowych zakończone dyskoteką pod gołym niebem. W niedzielę 28 lipca, przyjechali do Brus twórcy ludowi z całych Kaszub na **Jarmark Zaborski**. W wieczornych godzinach w kościele w Brusach odbyła się ekumeniczna msza święta. Po mszy barwnym korowodem przy owacji publiczności zespoły polskie i zagraniczne przeszły na miejsce gdzie rozpoczęła się ostatnia część festiwalu, **KONCERT FINAŁOWY**.

W VII edycji festiwalu wystąpiło 16 grup folklorystycznych z następujących krajów: **Chile, Czech, Indii, Meksyku, Norwegii, Rosji, Serbii, Słowacji, Szwajcarii**, a także polskie zespoły folklorystyczne a także polskie zespoły folklorystyczne z **POLSKI**: z Warszawy **Warszawianka, Grajewianie** z Grajewa oraz z Kaszub: **Dworek Polski** z Chojnic, **Bławatki** z Chojnic, **Kaszuby** z Wiela i Karsina, **Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Chojnickiej Kaszuby** z Chojnic oraz **Zespół Pieśni i Tańca Krëbane** z Brus w tym grupy: **Krëbane, Młodzi Krëbane, Dzôtci, Purtki, Gwiżdże, Krebanulci i Małe Krebanulci**.

Sierpień

Zorganizowano plenerową imprezę **Pieczenie chleba w Widnie**, której głównym punktem były warsztaty pieczenia chleba.

Włączono się także w organizację imprezy charytatywnej dla Lilianny Półczyńskiej z Lubni. W Chacie Kaszubskiej gościliśmy seniorów z Wilanowa, na którym przeprowadzono warsztaty regionalne.

25 sierpnia najstarsza grupa ZPiT Krebane wystąpiła z koncertem na dożynkach w Mroczy.

Wrzesień

Narodowe Czytanie zorganizowano 6 września, na którym wspólnie z Kaszubskim Liceum Ogólnokształcącym i Urzędem Miejskim w Brusach zachęcaliśmy do głośnego czytania nowel polskich pisarzy.

8 września odbyły się Zaborskie Dożynki Gminne, które rozpoczęły się mszą świętą w kościele w Brusach, a po południu odbył się koncert zespołu Alibi.

W poniedziałek, 9 września w Kaszubskim Liceum Ogólnokształcącym w Brusach odbyło się spotkanie autorskie z Romualdem Bławatem.

Dużym wyróżnieniem dla ZPiT w Brusach był udział w Pomorskim Kongresie Kół Gospodyń w Brusach, gdzie młodzież dała przepiękny koncert pieśni i tańców kaszubskich.

Wrzesień zakończył się organizacją pikniku parafialnego dla mieszkańców i parafian z Brus. Piknik zorganizowano z okazji XVI-lecia nadania Patronatu Bł. Ks. Józefa Jankowskiego Miastu i Gminie Brusy.

Październik

Od tego dnia rozpoczęła się przeprowadzka Centrum Kultury i Biblioteki do różnych instytucji na terenie gminy Brusy. Wynikiem tego jest remont placówki w ramach zadania „Przebudowa i rozbudowa budynku Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach” dofinansowanego z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Infrastruktura Bibliotek.

Biblioteka została przeniesiona do świetlicy w budynku socjalno-sportowym w Brusach. Zajęcia muzyczne i taneczne do 10 marca 2020 r. odbywały się w Szkole Podstawowej Nr 1 im. Jana Pawła II na holach, w pomieszczeniu piwnicznym i w dwóch salkach klasowych. Wszystkie meble z placówki zostały przewiezione do pomieszczeń gospodarczych w Lubni; stoły i krzesła drewniane z sali widowiskowej znalazły swoje miejsce w kontenerze przy Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Brusach; cały księgozbiór biblioteki znajdujący się w czytelnicy został przewieziony do pomieszczeń piwnicznych w filii bibliotecznej w Męcikale, a wszystkie dokumenty i nie używane instrumenty zostały przewiezione do pomieszczenia znajdującego się w świetlicy wiejskiej w Czyczkowach. W Chacie Kaszubskiej znalazły się

pomieszczenia na działalność sekretariatu Centrum Kultury i Biblioteki oraz zajęcia plastyczne.

Listopad

Z okazji Gminnych Obchodów Święta Niepodległości, 11 listopada odbył się koncert niepodległościowy w wykonaniu młodzieży z zespołu Momento i ZPiT Krebane.

29 listopada odbył się uroczysty wernisaż konkursu plastycznego „Jesień na Kaszubach”. Była to już 24 edycja tego konkursu, w którym bierze udział ponad 1000 dzieci i młodzieży z całego województwa pomorskiego.

Grudzień

6 grudnia zorganizowano Spotkanie z Mikołajem na placu przy Urzędzie Miejskim. Udane spotkanie połączone z przejażdżką powozami konnymi ulicami Brus, wspólną zabawą z Mikołajem.

W dniu 5 grudnia członkowie Teatru Obrzędu Ludowego Zaboracy przedstawili członkom Honorowych Dawców Krwi swoją ostatnią sztukę „W niedzela”, a 2 dni później wyjechali z spektaklem do Swornegaci.

Przepiękny koncert odbył się w kościele parafialnym w Brusach 22 grudnia 2019. W koncercie wzięły udział dzieci i młodzież ucząca się śpiewu i gry na instrumentach w Centrum Kultury i Biblioteki, młodzież z zespołu parafialnego Ad Dominum i dzieci z Scholi parafialnej.

20 grudnia odbyło się podsumowanie konkursu powiatowego na pocztówkę wigilijną.

Odbyły się liczne spotkania opłatkowe. Mieszkańcy gminy Brusy mogli obejrzyć w Leśnie koncert wigilijny w wykonaniu dzieci i młodzieży z wszystkich grup Krebane.

Ogółem w 463 wydarzeniach kulturalnych, spotkaniach i warsztatach organizowanych przez Centrum Kultury i Biblioteki, Chatę Kaszubską i filie bądź współorganizowanych w czasie od stycznia do grudnia 2019 r. wzięło udział 19354 osób!

Osiągnięcia i trudności.

Udział w programach i dotacjach. W 2019 r. Biblioteka we współpracy z sołtysiem otrzymała materiały na prowadzenie zajęć z:

- Funduszu sołectkiego w Małych Chełmach, Leśnie i Męcikale na prowadzenie ferii zimowych (zakup gier planszowych, papierów kolorowych itp.)
- Promocja Czytelnictwa. Priorytet II: Zakup nowości czytelniczych dla bibliotek dofinansowanie – **13.430 zł**
- Dary od czytelników – 78 wol. na kwotę **690,00 zł**
- Program Niepodległa w projekcie „Wieś kaszubska w drodze do niepodległości” – **19.000,00 zł**
- MKiDN z programu Infrastruktura Bibliotek – **1.998.281,00 zł** na projekt Przebudowa i rozbudowa budynku Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach

Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach pozyskało dofinansowanie na projekt „**Wieś kaszubska w drodze do niepodległości**”, który został dofinansowany w kwocie 19.000 z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Programie Wieloletnim „Niepodległa”. Na konkurs wpłynęło **335** wniosków, z których **119** otrzymało dofinansowanie. Projekt z Brus znalazł się na **pierwszym miejscu**.

Projekt został zrealizowany w ramach **Europejskich Dni Dziedzictwa 2019**. Celem EDD jest edukacja historyczna oraz promowanie dziedzictwa kulturowego związanego z lokalną społecznością.

Projekt „**Wieś kaszubska w drodze do niepodległości**” miał na celu przybliżenie lokalnej społeczności tematyki regionalnych wydarzeń z lat 1917-1922 obejmujących odzyskanie niepodległości. Ponadto zakładał propagowanie kaszubskiego dziedzictwa kulturowego, aktywne uczestnictwo w świętowaniu odzyskania niepodległości oraz zaangażowanie mieszkańców do wspólnego działania na rzecz lokalnej kultury i historii.

Poprzez szereg zaplanowanych działań przybliżono mieszkańcom kontekst historyczny związany z odzyskaniem niepodległości w 1918 r. Nie wszyscy mieszkańcy wiedzieli, że Brusy niepodległość odzyskały dopiero w 1920 r. Poprzez liczne atrakcje historyczne, kulturowe i edukacyjne zintegrowaliśmy lokalne społeczeństwo z wszystkich grup wiekowych i środowisk.

Przeprowadzenie **warsztatów z plecionkarstwa, tradycyjnej kuchni kaszubskiej, występ teatru** obrzędu ludowego, **zajęć plastycznych** dla dzieci i młodzieży (np. malowanie kaszubskich aniołów), które prowadzone były przez wolontariuszy, przyczyniły się do wzmocnienia lokalnej tożsamości oraz przywiązania do historii i kultury Zaborów.

Natomiast uroczysta **Msza św., marsz niepodległości, obóz historyczny** z kuchnią polową, **przeгляд zespołów** tanecznych połączony z warsztatami tanecznymi (nauka tańca narodowego poloneza), **stoisko animacyjne**, w którym dzieci i młodzież wzięły udział w quizie z wiedzy historycznej o wydarzeniach związanych z odzyskaniem niepodległości na naszym terenie i postaciach, które swoimi działaniami przyczyniły się do odzyskania niepodległości w Brusach, przyczyniły się do wzmocnienia wśród wszystkich grup wiekowych patriotyzmu i poczucia dumy oraz więzi do regionu, z którego pochodzą. Młodzi ludzie dowiedzieli się o tym, że Brusy niepodległość odzyskały 2 lutego 1920 r. Wszystkie działania realizowane podczas projektu dały możliwość aktywnego uczestnictwa mieszkańców, którzy mieli duży wpływ na ostateczny kształt poszczególnych działań.

SPORT I REKREACJA

Obiekty sportowe

Na terenie miasta i gminy Brusy znajduje się **17 boisk sportowych**, w miejscowościach: Brusy, Czapiewice, Czarniż, Czyczkowy, Głowczewice, Huta, Kosobudy, Lubnia, Leśno, Orlik, Wielkie Chełmy oraz Zalesie.

Warto również wspomnieć, że w czerwcu 2019 r. nastąpiło oficjalne **otwarcie zmodernizowanego stadionu miejskiego w Brusach**. Zwieńczeniem uroczystości była Gminna Olimpiada Lekkoatletyczna, zainaugurowana w oparciu o ceremoniał olimpijski: wprowadzono flagę oraz symbolicznie odpalono znicz oryginalną pochodnią z Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Turynie.

W międzyszkolnych zmaganiach wzięło udział 235 uczniów z ośmiu szkół podstawowych z: Brus, Czapiewic, Czyczków, Kosobud, Leśna, Lubni i Zalesia oraz Zespołu Szkół w Brusach. Rywalizacja przebiegała w trzech kategoriach głównych: igrzyska dzieci, igrzyska młodzieży oraz licealna. Uczestnicy zmagali się w następujących konkurencjach: skok w dal, skok wzwyż, rzut piłeczką palantową, pchnięcie kulą oraz biegowych (60m, 300m, 600 m, 1000m, sztafeta 4x100m). Nad sprawnym przebiegiem zawodów czuwało kilkunastu sędziów z różnych szkół gminy Brusy.

Rangi uroczystości dodała również obecność byłych olimpijczyków - Tomasza Kucharskiego - wioślarza, dwukrotnego mistrza olimpijskiego, pięciokrotnego medalisty mistrzostw świata oraz szczególnie bliskiego Gminie Brusy, pochodzącego z Kosobud Piotra Piekarskiego - biegacza, dziewięciokrotnego mistrza kraju na 800 m i 4 x 400 m, dwukrotnego halowy mistrz Polski na 400 m i 800 m, brązowy medalista Europy seniorów, finalista mistrzostw świata w Tokio w 1991 r., olimpijczyk z Barcelony 1992 r.

W listopadzie 2019 r. na prośbę Polskiego Związku Piłki Nożnej, na stadionie miejskim w Brusach odbywały się **treningi Reprezentacji Polski w piłce nożnej kategorii U-20**. Była to doskonała okazja do obejrzenia profesjonalnych treningów i krótkich spotkań zarówno przedstawicieli bruskiego samorządu jak i lokalnych klubów sportowych z kadrą trenerską reprezentacji na czele z p. Jackiem Magierą.

Gmina Brusy stale inwestuje w rozbudowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Obecnie mieszkańcy miasta i Gminy Brusy mogą korzystać z **11 siłowni zewnętrznych**. W maju 2019 r. zakończono budowę 4 nowych stref aktywności w miejscowościach: Męcikał, Czyczkowy, Leśno i Kosobudy. W strefach zamontowano urządzenia siłowni zewnętrznej i elementy małej architektury, w tym: ławki, stoliki do gry w szachy czy stoły do gry w ping-ponga. Zadanie opiewało na kwotę niespełna 126 tys. zł, z czego dofinansowanie wyniosło ok. 63 tys. zł, pozostałe środki stanowił wkład własny Gminy Brusy.

Najmłodszy natomiast mają do dyspozycji **27 placów zabaw** zlokalizowanych w: Asmusie, Brusach, Brusach – Jagliach, Czapiewicach Czyczkowach, Główniczewicach, Hucie, Kinicach, Kosobudach, Leśnie, Lubni, Małych Chełmach, Małym Gliśnie, Męcikale, Orliku, Rolbiku, Przymuszewie, Wielkich Chełmach, Zalesiu i Żabnie.

Imprezy sportowe

Gmina Brusy jest organizatorem cyklu imprez sportowych. W 2019 r. przeprowadzono m.in.:

- Turnieje Piłki Nożnej – to cykliczne imprezy sportowe odbywające się na boiskach otwartych jak również Sali sportowej w Brusach. Skierowane są do dzieci i młodzieży oraz współorganizowane głównie przez Stowarzyszenie Lokalnej salezjańskiej Organizacji Sportowej.
- Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Brus – impreza skierowana do dorosłych miłośników piłki nożnej
- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Brus – impreza zorganizowana po raz trzynasty we współpracy z Klubem Sportowym Gwiazda Kosobudy, odbywająca się w następujących kategoriach: szkoły podstawowe – dziewczęta, szkoły podstawowe – chłopcy, szkoły podstawowe VII-VIII/III gimnazjum – dziewczęta, szkoły podstawowe VII-VIII/III gimnazjum – chłopcy, kobiety OPEN, mężczyźni do 35 lat, mężczyźni powyżej 35 lat.
- Turniej Gry w Kaszubską Baśkę (Baszka Mester Sport) - to impreza cykliczna odbywająca się pod patronatem Burmistrza Brus. Wzięło w niej udział łącznie 178 uczestników z całej Polski. Uczestnicy turnieju rywalizowali zgodnie z obowiązującymi zasadami gry - 4 rundach po 40 rozdań.
- Zaborski Rajd Rowerowy – impreza cykliczna, ciesząca się dużym zainteresowaniem. W 2019 r. licząca ok. 26 km. trasa rajdu przebiegała następująco: Brusy – Małe Chełmy – Rolbik – Czapiewice Wybudowanie – Czapiewice – Czarnowo – Brusy i wzięło w nim udział ok. 160 osób.
- Zaborski Turniej Szachowy – impreza rozegrana na dystansie 9 rund systemem szwajcarskim, w której w 2019 r. wzięło udział 62 uczestników m.in. z Brus, Lubni, Chojnic, Świecia, Człuchowa, Czerska, Tczewa, Gdyni, Gdańska, Gniewu, Sępólna Krajeńskiego, Lipusza oraz Żnina.
- Turniej Tenisa Ziemnego – impreza ciesząca się coraz większą popularnością, odbywająca się na bruskim orliku. W 2019 r. rywalizowało 18 zawodników. Ponadto

jesienią rozegrano również Deblowy Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Burmistrza Brus, w którym wzięło udział 8 par.

- Zaborski Turniej Gry w Boule Petanque – impreza zorganizowana została po raz dwunasty i wzięło w niej łącznie 50 uczestników.
- Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze – impreza cykliczna, organizowana przez Gminę Brusy, Oddział Miejsko-Gminny Związku OSP RP w Brusach, Państwową Straż Pożarną w Chojnicach. Zawody przeprowadzono w dwóch konkurencjach: ćwiczeń bojowych i sztafety pożarniczej 7x50 m z przeszkodami. W rywalizacji wzięło udział 18 zespołów rywalizujących w dwóch kategoriach wiekowych z podziałem na dziewczęta i chłopców.
- Igrzyska Płazowe w Czernicy – w ostatnich latach impreza głównie skierowana do miłośników siatkówki płazowej, w której w 2019 r. wzięło udział 21 drużyn.
- Zawody Strzeleckie – cykl imprez organizowanych we współpracy z Miejskim Kołem LOK w Brusach. W 2019 r. zorganizowano: Turniej Strzelecki z okazji Dnia Kobiet o Puchar Przewodniczącego Rady, Turniej Strzelecki z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja; Drużynowe Mistrzostwa w Strzelaniu z karabinka pneumatycznego z okazji Święta Niepodległości.
- Zawody wędkarskie – impreza skupiająca miłośników wędkarstwa, organizowana we Współpracy z Kołem Wędkarskim w Brusach.
- Imprezy współorganizowane ze szkołami skierowane do uczniów szkół podstawowych z terenu naszej gminy, w tym m.in.: Mistrzostwa Gminy Brusy w Gimnastyce Dziewcząt, Gminne Igrzyska Młodzieży Szkolnej w czwórboju lekkoatletycznym dziewcząt i chłopców, Sztafetowe Biegi Przełajowe, Bieg Gryfa.

X. PODSUMOWANIE

Raport o staniej gminy Brusy za 2019 rok ukazuje realizację różnego rodzaju przedsięwzięć (bieżących i inwestycyjnych) zmierzających do zasadniczego celu, jakim jest poprawa jakości życia naszych mieszkańców. Zadania te wykonywane są zarówno przez Urząd Miejski, ale także przez inne jednostki organizacyjne gminy: Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej, Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach, Gminny Zarząd Oświaty, czy też poszczególne szkoły podstawowe i przedszkole.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa, gmina Brusy współpracuje również z takimi instytucjami zewnętrznymi jak: Posterunek Policji w Brusach, Komendą Powiatową Policji w Chojnicach, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Chojnicach oraz poszczególnymi jednostkami ochotniczych straży pożarnych na terenie gminy.

Niektóre przedsięwzięcia realizowane są również przy współpracy z innymi samorządami, np.:

- z powiatem chojnickim (budowa drogi Lubnia – Wiele),
- z gminą Konarzyny (rewitalizacja parku w Konarzynach i Wielkich Chełmach),
- z gminą Czersk (Pomorskie Szlaki Kajakowe).

W 2019 roku wybudowano kolejne odcinki dróg (Żabno – Brusy-Wybudowanie – Kosobudy, Wielkie Chełmy – Krównia) oraz infrastrukturę sportową i rekreacyjną (nowe boisko treningowe w Brusach, Otwarte Strefy Aktywności w Czyczkowach, Męcikale, Kosobudach i Leśnie, nowy budynek rekreacyjno-sportowy w Skoszewie). Inwestowano również w obiekty oświatowe i kulturalne (żłobek, centrum kultury w Brusach, świetlica wiejska w Kinicach i Hucie).

Wiele z powyższych zadań było realizowanych przy wysokim udziale środków zewnętrznych, dzięki czemu gmina Brusy zachowuje stabilność finansową i może planować kolejne zadania inwestycyjne, stanowiące podstawę do dalszego rozwoju.